

คู่มือ

การปรึกษาทางเลือก สตรีที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อม

คู่มือ การปรึกษาทางเลือก สตรีตั้งครรภ์ไม่พร้อม

คู่มือการปรึกษาทางเลือกสตรีตั้งครรภ์ไม่พร้อม

พิมพ์ครั้งที่ 1 : กรกฎาคม 2564

จำนวนพิมพ์ : 4,530 เล่ม

พิมพ์ที่ : ศูนย์สื่อและสิ่งพิมพ์แก้วเจ้าจอม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

คำนำ

จากการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ฉบับที่ 28 พ.ศ. 2564 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2564 และมีผลบังคับใช้วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2564 โดยมีสาระสำคัญของมาตรา 305 (5) แห่งประมวลกฎหมายอาญา กำหนดให้หญิงซึ่งมีอายุครรภ์เกินสิบสองสัปดาห์ แต่ไม่เกินยี่สิบสัปดาห์ ยืนยันที่จะยุติการตั้งครรภ์ภายหลังการตรวจและรับคำปรึกษาทางเลือกจากผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม และผู้ประกอบวิชาชีพอื่นตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด โดยคำแนะนำของแพทย์สภาและหน่วยงานตามพระราชบัญญัติการแก้ไขและป้องกันการแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 เพื่อให้การตัดสินใจของสตรีตั้งครรภ์ไม่พร้อมอยู่บนพื้นฐานของการได้รับข้อมูลที่ครบถ้วน และรอบด้าน เพื่อให้นำไปสู่การยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัยรวมถึงการได้รับความช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคม หากตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อจนคลอด เพื่อให้สตรีและบุตรคลอดอย่างปลอดภัยและได้รับการดูแลต่อเนื่องตามความเหมาะสม

กรมอนามัย ได้จัดทำคู่มือการปรึกษาทางเลือกสตรีตั้งครรภ์ไม่พร้อม ฉบับนี้ขึ้นเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติ ในการให้คำปรึกษาทางเลือกสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ผู้ประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ รับอนุญาต นักจิตวิทยา หรือนักวิชาการสาธารณสุข ซึ่งปฏิบัติงานในสถานพยาบาลของรัฐหรือเอกชน หรือเป็นผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการปรึกษาทางเลือกในองค์กรภาคเอกชนหรือองค์กรภาคประชาสังคมให้เข้าใจกระบวนการ และขั้นตอนการให้ข้อมูลทางเลือกเพื่อประกอบการตัดสินใจของสตรีตั้งครรภ์ไม่พร้อมในการยุติการตั้งครรภ์ ที่ปลอดภัยหรือตั้งครรภ์ต่ออย่างมีคุณภาพตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนด

ผู้จัดทำคู่มือเล่มนี้หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติงานการให้คำปรึกษาทางเลือก ที่ให้การดูแลสุขภาพสตรีตั้งครรภ์ไม่พร้อมมีการตัดสินใจในทางเลือกที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาและนำไปสู่ การได้รับบริการที่มีคุณภาพ

คณะผู้จัดทำ

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้จัดทำ ขอขอบพระคุณ

ศ.คลินิกเกียรติคุณแพทย์หญิงวิบูลพรรณ ชีตะติลก กรรมการแพทยสภา

นายแพทย์พรเพชร ปัญญาพิยะกุล กองบริหารการสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

นายแพทย์พีระยุทธ สานุกุล ผู้อำนวยการสำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย

ที่กรุณาตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาวิชาการ และความสอดคล้องเป็นไปได้ในการปฏิบัติงานจริง
ของคู่มือนี้

รายนามคณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

ศ.คลินิกเกียรติคุณแพทย์หญิงวิบูลพรรณ ชูตะติก กรรมการแพทยสภา		
นายแพทย์พระยุพธ	सानุกูล	ผู้อำนวยการศูนย์อนามัยที่ 2 พิษณุโลก
		ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการสำนักอนามัยการเจริญพันธุ์
นายแพทย์ประวิช	ชวลาศัย	รองผู้อำนวยการสำนักอนามัยการเจริญพันธุ์
นายแพทย์มนัส	รามเกียรติศักดิ์	รองผู้อำนวยการสำนักอนามัยการเจริญพันธุ์

บรรณาธิการ

ดร.พัชรวีวรรณ	เจนสาริกรณ์	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ
นางสาววรรณวิศา	อยู่เป็นสุข	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ

ผู้จัดทำ

นางสาวบุษกร	แสงแก้ว	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ
นางทัศนัย	ขันตยาภรณ์	ที่ปรึกษาโครงการฯ
นางสาวจุฑามาศ	มหานันทโพธิ์	กองบริหารการสาธารณสุข
		สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
นางสาววารินทร์	เข้มฉ่ำ	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
นางสาวนภัทธา	สมพงษ์	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ
นายณรงค์ฤทธิ์	เลิศอาวุธ	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ

สารบัญ

หน้า

คำนำ

กิตติกรรมประกาศ

รายนามคณะผู้จัดทำ

สารบัญ

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1 กรอบหลักการให้คำปรึกษาทางเลือก	6
ภาพที่ 2 ผลการปรึกษาทางเลือก	24
ภาพที่ 3 แนวทางการดูแลช่วยเหลือหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมในสถานบริการ	44

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 ทักษะที่สำคัญที่ผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกใช้ในการสนทนา	7
ตารางที่ 2 อายุครรภ์และระยะเวลาในการยุติการตั้งครรภ์ด้วยยา และกระบอกดูดสุญญากาศ	17
ตารางที่ 3 เปรียบเทียบข้อดี – ข้อเสียของการใช้ยา และกระบอกดูดสุญญากาศ	18
ตารางที่ 4 เกณฑ์ที่ยุติการตั้งครรภ์ได้ และคำอธิบายเพิ่มเติม	22
ตารางที่ 5 แสดงประเด็นปรึกษาและตัวอย่างคำถาม กรณีหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมต้องการยุติการตั้งครรภ์ ตามมาตรา 305 (5) แห่งประมวลกฎหมายอาญา	28
ตารางที่ 6 แสดงประเด็นปรึกษาและตัวอย่างคำถาม กรณีหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมต้องการยุติการตั้งครรภ์ อายุครรภ์ไม่เป็นไปตามมาตรา 305 (5) แห่งประมวลกฎหมายอาญา	28
ตารางที่ 7 แสดงประเด็นปรึกษาและตัวอย่างคำถาม กรณีที่หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมต้องการตั้งครรภ์ต่อ	29
ตารางที่ 8 แสดงประเด็นปรึกษาและตัวอย่างคำถาม กรณีหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมยังไม่ได้ข้อสรุป	32
ตารางที่ 9 แสดงประเด็นปรึกษาและตัวอย่างคำถาม กรณีเฉพาะ	33

บทนำ

- ที่มาของจัดทำคู่มือการให้คำปรึกษาทางเลือกสตรีตั้งครรภ์ไม่พร้อม	2
- กรอบเนื้อหาคู่มือการให้คำปรึกษาทางเลือกสตรีตั้งครรภ์ไม่พร้อม	3

บทที่ 1 หลักการให้คำปรึกษา

- คุณลักษณะที่ดีของผู้ให้คำปรึกษาทางเลือก	5
- ขั้นตอนการให้คำปรึกษาทางเลือก	6
- องค์ประกอบของกระบวนการให้คำปรึกษาทางเลือก	7
- ทักษะการให้คำปรึกษาทางเลือก	7
- กระบวนการให้คำปรึกษาทางเลือก	12

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 2 การปรึกษาทางเลือกกรณีการตั้งครรภ์ไม่พร้อม	
- สถานที่สำหรับการปรึกษาทางเลือก	15
- ความรู้ทางการแพทย์เกี่ยวข้องกับการยุติการตั้งครรภ์	16
- ข้อมูลด้านกฎหมายที่ควรทราบในการปรึกษาทางเลือก	22
- การประสานส่งต่อหน่วยงานเพื่อรับการช่วยเหลือ	25
- แนวทางการให้บริการปรึกษาทางเลือกในกรณีต่างๆ	27
- สิทธิประโยชน์ของการเข้าถึงบริการยุติการตั้งครรภ์	35
บทที่ 3 การบริหารจัดการปรึกษาทางเลือกหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อม	
- บทบาทหน้าที่ของกรมอนามัย	37
- บทบาทหน้าที่ของเขตสุขภาพ	37
- บทบาทหน้าที่ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด	37
- บทบาทหน้าที่ของโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป และโรงพยาบาลชุมชน	37
- บทบาทหน้าที่ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	38
- การช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคม	42
เอกสารอ้างอิง	
ภาคผนวก	
ก. แนวทางการดูแลช่วยเหลือหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมในสถานบริการ	44
ข. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 28) พ.ศ. 2564	45
ค. พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาคาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559	47
ง. กฎกระทรวงภายใต้พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาคาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559	58
จ. ข้อบังคับแพทยสภา ว่าด้วยหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการยุติการตั้งครรภ์ทางการแพทย์ของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามมาตรา 305 แห่งประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2564	59
ฉ. ประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่อง การตรวจและรับคำปรึกษาทางเลือก ตามมาตรา 305 (5) แห่งประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2564	61
ช. ประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ ๔ ความผิดเกี่ยวกับเพศ (มาตรา 276 - 287/2)	62
ซ. เอกสารรับรองผลการให้บริการปรึกษาทางเลือกตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 28) พ.ศ. 2564	67
ณ. คำขอรับรองเป็นหน่วยบริการปรึกษาทางเลือกตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 28) พ.ศ. 2564	70
ญ. หนังสือรับรองหน่วยบริการปรึกษาทางเลือก ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 28) พ.ศ. 2564	74
ฎ. หลักสูตรการอบรม การปรึกษาทางเลือกกรณีตั้งครรภ์ไม่พร้อม	75

บทนำ

ที่มาของจัดทำคู่มือการให้คำปรึกษาทางเลือก
สตรีตั้งครรภ์ไม่พร้อม

ที่มาของจัดทำคู่มือการให้คำปรึกษาทางเลือกสตรีตั้งครรภ์ไม่พร้อม

ตามที่มิแพthyร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้พิจารณามาตรา 301 และ 305 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ว่ามีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2563 ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามาตรา 301 ขัดต่อรัฐธรรมนูญ ในประเด็นหญิงยอมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายที่จะกระทำต่อเนื้อตัวร่างกายของตนเอง และมาตรา 305 เป็นบทบัญญัติที่ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ จึงกำหนดให้มีการปรับแก้มาตรา 301 และมาตรา 305 ให้เสร็จสิ้นภายในสามร้อยหกสิบวัน ต่อมาคณะรัฐมนตรีมีมติ มอบหมายให้กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงยุติธรรม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปรับแก้ไขประมวลกฎหมายอาญามาตรา 301 และมาตรา 305 โดยกำหนดให้สิทธิของหญิงตั้งครรภ์และสิทธิของทารกในครรภ์มีความสมดุลกัน

กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมอนามัยได้ดำเนินการตามที่ได้รับมอบหมาย โดยร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ แพทยสภา ราชวิทยาลัยสูตินารีแพทย์แห่งประเทศไทย เครือข่ายสนับสนุนทางเลือกของผู้หญิงที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ยกร่างประมวลกฎหมายอาญาฯ เป็นฉบับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา รวมทั้งได้ร่วมในกระบวนการประชุมเพื่อพิจารณาประมวลกฎหมายอาญาฯ ของคณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 28) พ.ศ. 2564 และวุฒิสภา มีการตราพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ฉบับที่ 28 พ.ศ. 2564 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2564 และมีผลบังคับใช้วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2564 โดยมีสาระสำคัญของมาตรา 305 (5) แห่งประมวลกฎหมายอาญา กำหนดให้หญิงซึ่งมีอายุครรภ์เกินสิบสองสัปดาห์ แต่ไม่เกินยี่สิบสัปดาห์ ยืนยันที่จะยุติการตั้งครรภ์ภายหลังการตรวจและรับคำปรึกษาทางเลือกจากผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมและผู้ประกอบวิชาชีพอื่นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด โดยคำแนะนำของแพทยสภาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น โดยมีข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญฯ เกี่ยวกับพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 28) พ.ศ. 2564 จากนั้นเมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2564 คณะรัฐมนตรี ได้มีมติมอบหมายให้กระทรวงสาธารณสุข เป็นหน่วยงานหลัก รับข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ... ไปพิจารณาร่วมกับกระทรวงการคลัง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานประมาณ แพทยสภา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางและความเหมาะสมของข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญฯ

การออกประกาศกระทรวงสาธารณสุขเป็นหนึ่งในข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญฯ โดยกระทรวงสาธารณสุข ต้องร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การตรวจและรับคำปรึกษาทางเลือกตามมาตรา 305 (5) แห่งประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2564 และได้รับคำแนะนำจากแพทยสภาและตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขฯ กรมอนามัย ต้องดำเนินการอบรมผู้ประกอบวิชาชีพอื่นเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาทางเลือกแก่สตรีตั้งครรภ์ไม่พร้อมตามที่กรมอนามัยกำหนดและขึ้นทะเบียนกับกรมอนามัยจึงได้จัดทำคู่มือการปรึกษาทางเลือกสตรีตั้งครรภ์ไม่พร้อมขึ้น

กรอบเนื้อหาคู่มือการให้คำปรึกษาทางเลือกสตรีตั้งครรภ์ไม่พร้อม

กรมอนามัยได้จัดทำเนื้อหาคู่มือการปรึกษาทางเลือกสตรีตั้งครรภ์ไม่พร้อม มีรายละเอียดเนื้อหา ดังนี้
บทที่ 1 หลักการให้คำปรึกษา

- คุณลักษณะที่ดีของผู้ให้คำปรึกษาทางเลือก
- ขั้นตอนการให้คำปรึกษาทางเลือก
- องค์ประกอบของกระบวนการให้คำปรึกษาทางเลือก
- ทักษะการให้คำปรึกษาทางเลือก
- กระบวนการให้คำปรึกษาทางเลือก

บทที่ 2 การปรึกษาทางเลือกกรณีตั้งครรภ์ไม่พร้อม

- สถานที่สำหรับการปรึกษาทางเลือก
- ความรู้ทางการแพทย์เกี่ยวข้องกับการยุติการตั้งครรภ์
- ข้อมูลด้านกฎหมายที่ควรทราบในการปรึกษาทางเลือก
- การประสานส่งต่อหน่วยงานเพื่อรับการช่วยเหลือ
- แนวทางการให้บริการปรึกษาทางเลือกในกรณีต่างๆ
- สิทธิประโยชน์ของการเข้าถึงบริการยุติการตั้งครรภ์

บทที่ 3 การบริหารจัดการปรึกษาทางเลือกหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อม

- บทบาทหน้าที่ของกรมอนามัย
- บทบาทหน้าที่ของเขตสุขภาพ
- บทบาทหน้าที่ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
- บทบาทหน้าที่ของโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป และโรงพยาบาลชุมชน
- บทบาทหน้าที่ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล
- การช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคม

คุณลักษณะที่ดีของผู้ให้คำปรึกษาทางเลือก

การที่จะนำไปสู่การตัดสินใจที่เป็นทางออกดังกล่าว ผู้ให้คำปรึกษาทางเลือก ควรมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

- มีทักษะในการให้บริการปรึกษาทางเลือก อดทน และเป็นนักฟังที่ดี
- มีทัศนคติ ทั้งต่อตัวของหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อม ระบบ โครงสร้างสังคม และปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อม อย่างเข้าใจว่า หญิงเป็นเหยื่อของความรุนแรงทางสังคมรูปแบบหนึ่ง ที่ต้องการการดูแล ให้กำลังใจ และต้องการความช่วยเหลือ
- มีทัศนคติที่เป็นกลาง และปราศจากอคติตนเองที่เกี่ยวข้องกับการตั้งครรภ์ไม่พร้อม
- สามารถประเมินความรู้สึก ประเมินศักยภาพตามทางเลือกของหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมได้
- ไม่มุ่งให้คำแนะนำ คำสั่งสอน หรือตัดสินใจแทน ควรเอื้ออำนวยและเชื่อมั่นในศักยภาพของหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมในการพิจารณาและใคร่ครวญปัญหาของตนเองอย่างถ่องแท้ รวมทั้ง ฟังฟังความรู้สึกเห็นคุณค่า ภายในของตนเองกลับคืนมา
- มีความละเอียดอ่อนต่อประเด็นเชิงเพศภาวะ

ลักษณะเฉพาะการปรึกษาทางเลือกตั้งครรภ์ไม่พร้อมก็แตกต่างจากการปรึกษาทางเลือกอื่นๆ ดังต่อไปนี้

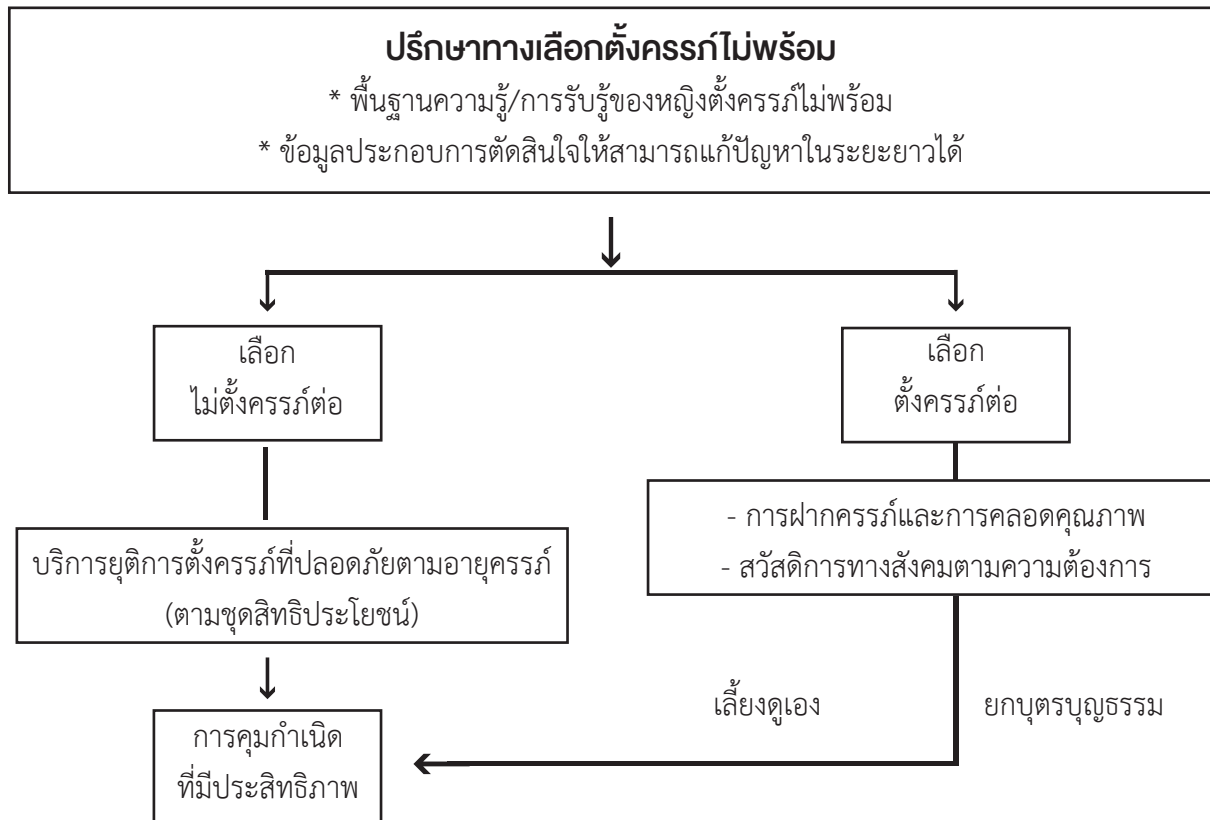
- เป็นการปรึกษาทางเลือกแบบเสริมพลัง (empowerment counseling) เพื่อให้หญิงผู้ประสบปัญหา สามารถตัดสินใจเลือกได้ด้วยตนเอง
- เป็นการให้ข้อมูลรอบด้านที่หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมตัดสินใจเลือกเองได้
- สิทธิในการเลือกทางออก เป็นของหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อม ไม่ใช่เป็นของผู้ให้คำปรึกษาทางเลือก
- ผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกปรึกษาร่วมกับหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมในการยืนยันทางเลือกที่ตัดสินใจแล้ว ร่วมประเมิน ศักยภาพ และร่วมวางแผนการจัดการตามทางเลือก
- ทำให้เกิดการคลี่คลายความรู้สึกต่างๆ ของหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมที่อาจติดตามมาจากทางเลือกนั้นๆ ในภาพรวม การปรึกษาทางเลือกจึงมุ่งให้หญิงได้ทางออกที่สอดคล้อง กับเงื่อนไขชีวิตของตนเอง โดยมีแนวทางเลือกและการให้บริการต่อเนื่องดังผังภาพต่อไปนี้

ขั้นตอนการให้คำปรึกษาทางเลือก

1. ให้หญิงระบุปัญหาและความประสงค์ของการปรึกษา
2. มีกรอบหลักการให้คำปรึกษาทางเลือก

ภาพที่ 1 กรอบหลักการให้คำปรึกษาทางเลือก

การให้คำปรึกษาทางเลือก เป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือที่อาศัยสัมพันธภาพที่ดี ระหว่างผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกและหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อม โดยผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกใช้เทคนิคและขั้นตอนต่างๆ ช่วยให้ผู้หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมสำรวจปัญหาของตนเองรับรู้ เข้าใจ และร่วมมือ กับผู้ให้คำปรึกษาทางเลือก เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหานั้น

การให้คำปรึกษาทางเลือก มีลักษณะเด่นดังนี้

1. เป็นการสื่อสารสองทาง
2. เน้นสัมพันธภาพที่ดีและเจตคติที่ดี
3. เน้นสิ่งที่ปรากฏเป็นปัจจุบัน
4. อาศัยหลักการและเทคนิคเฉพาะ โดยเฉพาะในวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อมต้องได้รับการช่วยเหลือและแก้ปัญหาในระยะยาวร่วมกับครอบครัว ไม่ว่าจะเลือกยุติการตั้งครรภ์หรือตั้งครรภ์ต่อ
5. ไม่มีคำตอบตายตัวและคำตอบสำเร็จรูป

องค์ประกอบของกระบวนการให้คำปรึกษาทางเลือก

1. การสร้างสัมพันธภาพ การสร้างความคุ้นเคย ความไว้วางใจและความสมัครใจในการรับการปรึกษาทางเลือก เพื่อเป็นการทำความเข้าใจให้ตรงกันระหว่างผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกและหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมว่าปรึกษาให้ใคร ปรึกษาประเภทใด แต่ละฝ่ายมีบทบาทอย่างไร ในระหว่างกระบวนการปรึกษาทางเลือกจะพูดคุยกัน ประเด็นใดบ้าง ใช้เวลาเท่าใด และการรักษาความลับ
2. การสำรวจปัญหา เป็นการค้นหารายละเอียดของปัญหา ความเป็นมา สาเหตุของปัญหาให้มีความชัดเจนมากที่สุดก่อนจะนำไปแก้ไข พร้อมกับพิจารณาถึงความต้องการของหญิงด้วย
3. การเข้าใจปัญหาสาเหตุ ความต้องการ เป็นการช่วยให้หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมได้คิดพิจารณาปัญหา ความรู้สึกของตนเอง เข้าใจว่าสาเหตุของปัญหาคืออะไร รับรู้ว่าตนเองมีความต้องการ และยอมรับว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของปัญหา เกิดแรงจูงใจในการยอมรับส่วนที่ตนเองต้องรับผิดชอบต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น
4. การวางแผนแก้ไขและตั้งเป้าหมาย เป็นการลำดับความสำคัญ ความจำ เป็นรับผิดชอบของปัญหา ค้นหาความยากง่ายและความเป็นไปได้ในการแก้ไขสาเหตุของปัญหา คุณศักยภาพของหญิงในการแก้ไขโดยพิจารณาถึงความสามารถ และประสบการณ์ของผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกที่ช่วยหญิงในการวางแผนแก้ไขปัญหา และสามารถนำไปปฏิบัติได้ด้วย
5. การยุติบริการเป็นการสิ้นสุดการปรึกษาทางเลือกซึ่งอาจเป็นการสิ้นสุด การพูดคุยแต่ละครั้งหรือเป็นการยุติการปรึกษาทางเลือกตลอดไป

ตารางที่ 1 ทักษะสำคัญที่ผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกใช้ในการสนทนา

ทักษะสำคัญที่ผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกใช้ในการสนทนา	
- การให้ข้อมูล (Informing)	- การสะท้อนให้สังเกตถึงความขัดแย้งกันในตัวของผู้รับการปรึกษาทางเลือก (Confrontation)
- การค้นหาผลจากการกระทำ (Exploring logical consequences)	- การเปลี่ยนแนวคิด (Reframing)
- การให้ข้อมูลย้อนกลับว่าผู้อื่น มองเขาอย่างไร (Feedback)	- การเปิดเผยตนเองหรือยกรณิ ของผู้ให้คำปรึกษาเองเป็นตัวอย่าง (Self-disclosure) เพื่อให้หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมมีโอกาสได้กลั่นกรองและหาคำตอบด้วยตัวเอง
- การชี้ว่าเป็นเรื่องปกติ (Normalizing)	- การซักถามเพื่อให้เข้าใจมากขึ้น (Probing)

ทักษะการให้คำปรึกษาทางเลือก

การให้คำปรึกษาทางเลือกต้องใช้ทักษะที่หลากหลายด้าน จำเป็นต้องมีการอบรมและฝึกทักษะที่จำเป็นเพื่อช่วยให้ผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกมีความสามารถและมั่นใจในการให้คำปรึกษา ดังต่อไปนี้

1. กักขะการฟัง

ผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกจะต้องฟังอย่างใส่ใจ ให้ความสนใจ และจดจ่ออยู่ในเรื่องของหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อม เข้าใจเรื่องราว และอารมณ์ของหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมที่แสดงออกมา

แนวทางในการฟังหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมอย่างใส่ใจ มีดังนี้

- 1) สบตาตลอดเวลาที่พูด
- 2) ตอบสนองอย่างสงบนิ่ง แม้ว่าจะรับฟังเรื่องที่ทำให้ตกใจ
- 3) ไม่ขัดจังหวะขณะที่หญิงหยุดคิดก่อนที่จะพูดต่อ เพื่อให้หญิงได้คิดอย่างต่อเนื่อง
- 4) ทวนคำพูดและสะท้อนความรู้สึกของหญิงเป็นระยะ ๆ เพื่อตรวจสอบว่าฟังเนื้อหาที่หญิงพูดได้อย่างถูกต้อง
- 5) สังเกตการแสดงออกทางสีหน้า ลักษณะการวางมือ ตลอดจนภาษากายของหญิง
- 6) ใช้คำถามปลายเปิด เช่น อะไร อย่างไร เป็นต้น

2. กักขะการใส่ใจ

การใส่ใจเป็นพฤติกรรมที่ดีของผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกที่แสดงออกทางภาษาพูดและภาษากาย บอกได้ถึงความพร้อม ความเต็มใจ กระตือรือร้นที่จะช่วยเหลือ สนใจ เห็นความสำคัญและการให้เกียรติ ช่วยให้เกิดความอบอุ่นใจและไม่รู้สึกท่างเหงา เช่น การแสดงสีหน้า สบตา น้ำเสียงที่อ่อนโยน เป็นต้น นอกจากนี้ กิริยาการเคลื่อนไหว เช่น โน้มตัวไปข้างหน้า พยักหน้าบ้างตามสมควร จะทำให้หญิงเข้าใจว่าผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกยอมรับและเข้าใจ ช่วยให้การปรึกษาทางเลือกดำเนินไปด้วยความราบรื่นและสะดวกมากขึ้น

3. กักขะการให้กำลังใจ

การให้กำลังใจเป็นการแสดงความเห็นใจ เข้าใจในสิ่งที่หญิงได้พูดมาแล้ว และเป็นการสนับสนุนให้เขาได้พูดต่อไป การให้กำลังใจอาจแสดงออกได้ทั้งคำพูด เช่น การตอบรับ “ค่ะ” “ครับ” “อืม..” หรือท่าทาง เช่น การพยักหน้า หรือการทวนซ้ำคำสำคัญ ๆ ที่หญิงพูดออกมา อันจะทำให้เห็นว่าผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกรับรู้และเข้าใจในสิ่งที่พูด เป็นการเสริมแรงจูงใจให้พูดต่อไป

4. กักขะการทวนคำพูด

การทวนคำพูด หมายถึง การพูดซ้ำคำพูดของหญิงโดยไม่ได้เปลี่ยนแปลงในแง่ของภาษาหรือความรู้สึกที่แสดงออกมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้หญิงเข้าใจชัดเจนขึ้นในสิ่งที่ต้องการปรึกษาทางเลือก ช่วยให้เปิดเผยตนเองมากขึ้น และเป็นการตรวจสอบว่าสิ่งที่ผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกได้ยินนั้นถูกต้องหรือไม่ การทวนคำพูดแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

- ทวนซ้ำในสิ่งที่หญิงพูดทุกคำ
- ทวนซ้ำแบบเปลี่ยนหรือเพิ่มสรรพนามของหญิง
- ทวนซ้ำเฉพาะประเด็นที่สำคัญ
- ทวนซ้ำแบบสรุป

แนวทางปฏิบัติ

- 1) ผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกจะทวนซ้ำหรือให้ข้อมูลย้อนกลับเฉพาะสาระสำคัญที่สื่อออกมาเท่านั้น และหลีกเลี่ยงที่จะเพิ่มเติมความคิดเห็นของผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกเอง
- 2) ในขณะที่หญิงกำลังแสดงความคิดเห็นและความรู้สึก ผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกอาจแทรกคำพูดที่เป็นการทวนซ้ำเฉพาะส่วนสำคัญสั้น ๆ ถึงสิ่งที่รับรู้ได้
- 3) การทวนซ้ำอาจจะรวมเอาความรู้สึกเข้าไปด้วยก็ได้ ถ้าความรู้สึกนั้นเป็นสาระสำคัญ
- 4) ใช้ลักษณะการทวนซ้ำแบบต่าง ๆ สลับกันไปมาในการสนทนา เพื่อไม่ทำให้หญิงรู้สึกอึดอัด หรือไม่แน่ใจในความสามารถของผู้ให้คำปรึกษาทางเลือก
- 5) กรณีที่หญิงไม่มีปฏิกิริยาตอบสนอง ผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกอาจจะถามด้วยคำถามปลายเปิด โดยการรวบรวมเรื่องสำคัญ ๆ ที่ทวนซ้ำมาเป็นคำถาม

ประโยชน์ของการทวนซ้ำคำพูด

- 1) จูงใจให้หญิงพูดต่อ
- 2) ตรวจสอบว่าผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกเข้าใจในสิ่งที่หญิงบอกว่าถูกต้องหรือไม่
- 3) ทำให้หญิงเกิดความชัดเจนในสิ่งที่พูดมากขึ้น
- 4) ช่วยให้การบวนการให้คำปรึกษาทางเลือกมีประสิทธิภาพและรวดเร็วขึ้น โดยเฉพาะในกรณีที่หญิงพูดไม่เข้าประเด็น และเล่าซ้ำในสิ่งที่พูดมาแล้ว

5. การสะท้อนความรู้สึกของหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อม

เป็นการสะท้อนให้หญิงนั้นทราบความรู้สึกและอารมณ์ต่าง ของตนเองที่ได้แสดงออกมาทางวาจา หรือท่าทาง เป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างชัดเจนด้วยภาษาพูดให้หญิงได้รับรู้ ช่วยให้เกิดความเข้าใจในสิ่งที่ เป็นปัญหาที่แท้จริงของตนเอง เนื่องจากปัญหานั้นมักเกิดจากความรู้สึกที่มีต่อประสบการณ์ต่าง ๆ เป็นส่วนใหญ่ การสะท้อนความรู้สึกจะช่วยขยายขอบเขตในการมองสภาพปัญหาของตนเองได้ชัดเจนและเป็นจริงมากขึ้น

แนวทางปฏิบัติ

- 1) พยายามสังเกตพฤติกรรมที่แสดงออกมา ลักษณะคำพูด น้ำเสียง และท่าทางที่จะสะท้อนความรู้สึก
 - 2) หาคำศัพท์ที่เกี่ยวกับความรู้สึกที่ตรงกับความรู้สึกมากที่สุด เพื่อสามารถสื่อความรู้สึกได้อย่างชัดเจน โดยใช้ภาษาง่าย ๆ
 - 3) ควรหาวิธีเปลี่ยนลักษณะคำพูด ไม่ควรใช้คำว่า “รู้สึก” บ่อยครั้ง และไม่ใช้คำศัพท์เกี่ยวกับความรู้สึกซ้ำๆ
 - 4) ทักษะนี้ต้องทำในทันทีที่หญิงแสดงความรู้สึกออกมา เพื่อให้รับรู้ตนเองอย่างชัดเจนและเป็นจริง
- ประโยชน์ของการสะท้อนความรู้สึก
- 1) ช่วยลดความรู้สึกต่อปัญหา ซึ่งมีผลทำให้หญิงมองสภาพปัญหาต่าง ๆ อย่างเป็นจริงมากขึ้น
 - 2) เกิดความไว้วางใจผู้ให้คำปรึกษาทางเลือก เนื่องจากรู้สึกว่าคุณให้คำปรึกษาทางเลือกเข้าใจในปัญหาของตนเอง
 - 3) กล้าเปิดเผยตนเอง สามารถรับผิดชอบตนเอง มีอิสระในการเลือกสิ่งที่พึงพอใจ ทำให้สามารถลดความเครียด หรือความวิตกกังวลลงได้

6. การเผชิญหน้า

การเผชิญหน้ากับความเป็นจริง ทำให้เห็นความขัดแย้ง ความไม่สอดคล้อง ความสับสนระหว่างพฤติกรรม ความคิด ความรู้สึก และความหมายของการกระทำของตนเอง จุดมุ่งหมายของการเผชิญหน้าเพื่อให้หญิงเข้าใจ และสามารถจัดการให้เกิดความสอดคล้องกับสภาพปัญหาของตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่ชีวิตที่มีศักยภาพมากขึ้น

ความขัดแย้งหรือความไม่สอดคล้องมีประเภทต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1) ความขัดแย้งหรือความไม่สอดคล้องในคำพูด
- 2) ความขัดแย้งหรือความไม่สอดคล้องระหว่างคำพูดและพฤติกรรม
- 3) ความขัดแย้งหรือความไม่สอดคล้องระหว่างพฤติกรรมต่าง ๆ
- 4) ความขัดแย้งหรือความไม่สอดคล้องระหว่างคำพูดกับสถานการณ์
- 5) ความขัดแย้งหรือความไม่สอดคล้องระหว่างเจตนาและคำพูด
- 6) ความขัดแย้งหรือความไม่สอดคล้องระหว่างบทบาทต่าง ๆ ของตนเอง หรือระหว่างความสัมพันธ์ของตนเองกับผู้อื่น

แนวทางปฏิบัติ

- 1) จับประเด็นต่าง ๆ ที่มีความขัดแย้งกันให้ชัดเจน โดยการสังเกต การสะท้อนความรู้สึก และการซักถาม
- 2) ชี้ให้หญิงเข้าใจ โดยเฉพาะประเด็นที่เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ ไม่มีการตัดสินหรือประเมินว่าถูกหรือผิด

7. การตั้งคำถาม

การถามเป็นทักษะสำคัญในการให้โอกาสหญิงได้บอกความรู้สึกและเรื่องราวต่าง ๆ ที่ต้องการจะปรึกษา เป็นการช่วยให้ผู้ให้คำปรึกษาเข้าใจถึงสภาพปัญหามากขึ้น ช่วยให้หญิงได้ใช้เวลาคิดคำนึงและทำความเข้าใจปัญหาของตนเองได้ถ่องแท้มากขึ้น

คำถาม แบ่งออกเป็น

- 1) **คำถามปลายเปิด** เป็นการซักถามที่ไม่ได้กำหนดขอบเขตของการตอบ ช่วยให้หญิงมีโอกาสพูดถึงภาพรวมของความคิด ความรู้สึก และสิ่งที่เป็นปัญหาตามความต้องการของตนเอง การตั้งคำถามลักษณะนี้ผู้ตอบจะพูดอย่างเต็มที่และสะดวกใจ ช่วยให้ทราบเรื่องราวต่าง ๆ ครบถ้วน
- 2) **คำถามปลายปิด** เป็นการซักถามเฉพาะเจาะจงเพื่อทราบข้อมูลเฉพาะที่เกี่ยวกับหญิงซึ่งจะมีลักษณะคล้ายการสอบสวนและการถาม-ตอบ การถามลักษณะนี้จะได้คำตอบสั้น ๆ

แนวทางปฏิบัติ

ควรใช้คำถามปลายเปิดมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้โอกาสหญิงได้สำรวจความรู้สึกนึกคิดของตนเองอย่างรอบด้าน คำถามปลายเปิดมีประโยชน์ช่วยให้หญิงไม่รู้สึกรำคาญจากการถูกขัดจังหวะ ส่วนคำถามปลายปิดควรใช้ในกรณีที่ต้องการทราบคำตอบเฉพาะประเด็น เพราะคำถามปลายปิดไม่เอื้อให้เกิดการเปิดเผยของตนเอง ทำให้ได้ข้อมูลน้อย และมักจะได้คำตอบเพียง “ใช่” หรือ “ไม่ใช่”

8. การสรุปความ

การสรุปความเป็นการรวบรวมสิ่งที่เกิดขึ้นในระหว่างการให้คำปรึกษาหรือเมื่อยุติการให้คำปรึกษา โดยใช้คำพูดสั้น ๆ ให้ได้ใจความสำคัญทั้งหมด ซึ่งมีทั้งการสรุปประเด็น ความรู้สึก และได้ทางเลือกภายหลังการให้คำปรึกษา

แนวทางปฏิบัติ

- 1) กรณีที่หญิงพูดไม่ตรงประเด็น ผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกควรช่วยสรุปเนื้อหา และความรู้สึกสำคัญที่ได้แสดงออกมา เพื่อให้การปรึกษาทางเลือกเป็นไปในทิศทางที่ชัดเจน และสามารถจับประเด็นสำคัญได้
- 2) ก่อนจบการปรึกษาทางเลือกต้องมีการสรุปประเด็นต่าง ๆ
- 3) กรณีมีการปรึกษาทางเลือกหลายๆ ครั้ง ก่อนเริ่มกระบวนการให้คำปรึกษาทางเลือกครั้งต่อไป ผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกควรสรุปประเด็นต่าง ๆ ที่ได้จากการให้คำปรึกษาในครั้งที่ผ่านมา

ประโยชน์ของการสรุปความ

- 1) ทำให้หญิงเข้าใจชัดเจนในประเด็นต่าง ๆ ที่ได้จากการปรึกษา
- 2) ทำให้หญิงรู้ว่าการปรึกษาทางเลือกมีประโยชน์ เนื่องจากการสรุปประเด็นช่วยให้เห็นภาพรวมทั้งหมด

9. การยุติการปรึกษาทางเลือก

เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการให้คำปรึกษาทางเลือก เมื่อหญิงชัดเจนในปัญหาของตน และสามารถหาวิธีแก้ไขปัญหาได้

แนวทางปฏิบัติ

ควรยุติการปรึกษาทางเลือกเมื่อได้ให้การปรึกษาทางเลือกตามขั้นตอนของแต่ละครั้งอย่างสมบูรณ์แล้ว และเป็นไปตามข้อตกลงบริการที่ได้พูดคุยกันก่อนการปรึกษาทางเลือก การยุติการปรึกษาทางเลือกควรเป็นไปด้วยท่าทีที่อบอุ่น เป็นมิตร และเปิดโอกาสที่จะพบกันได้อีก หากต้องการรับการปรึกษาในประเด็นอื่นๆ ในโอกาสต่อไป

ผู้ให้คำปรึกษาทางเลือก ควรปฏิบัติดังนี้

- 1) ให้สัญญาณแก่หญิง เพื่อให้รู้ว่าถึงเวลาที่จะจบการปรึกษา อาจแสดงออกด้วยคำพูดให้ทราบว่า เวลาในการให้คำปรึกษาใกล้หมดแล้ว หรือแสดงท่าทางกิริยาบางอย่างให้รู้ตัว เช่น การมองนาฬิกา การขยับตัว ฯลฯ แต่ต้องแน่ใจว่าการส่ง สัญญาณนี้หญิงจะรับรู้และเข้าใจ
 - 2) เป็นการสรุปถึงประเด็นต่าง ๆ ที่ได้สนทนากันระหว่างการปรึกษา การสรุปความที่ดีที่สุด คือ ให้หญิงเป็นผู้สรุปประเด็นเอง โดยผู้ให้คำปรึกษาช่วยทวนซ้ำหรือเพิ่มเติมในประเด็นที่ขาดหายไป ในกรณีที่เป็นการให้ปรึกษาครั้งสุดท้าย ควรสรุปประเด็นที่เคยได้พูดคุยกันมา โดยเน้นความเข้าใจในตัวเอง และปัญหาที่เกิดขึ้น รวมทั้งแนวทางที่ได้กำหนดขึ้น
 - 3) การจะมีนัดรับคำปรึกษาครั้งต่อไปหรือไม่นั้น ควรให้หญิงเป็นผู้พิจารณาเลือกเอง แต่ผู้ให้คำปรึกษาควรเปิดโอกาสให้หญิงนั้นสามารถกลับมาขอรับความช่วยเหลือได้เสมอ
 - 4) การลา โดยการพูดเรื่องทั่ว ๆ ไป ให้กำลังใจ แก่หญิง และแสดงกิริยามารยาทในการลาที่เหมาะสม
- ประโยชน์หลังสิ้นสุดการปรึกษาทางเลือก
- 1) ได้ทางออกของการแก้ปัญหา
 - 2) หญิงเกิดความพอใจที่ได้มีโอกาสจัดการและแก้ไขปัญหาของตนเอง
 - 3) เป็นการยืนยันถึงความเข้าใจต่อปัญหา เสริมพลังและสร้างความมั่นใจในวิธีการที่เลือกนั้นๆ ว่าเหมาะสมกับบริบทและสภาพปัญหาของตนเอง
 - 4) เป็นโอกาสที่หญิงได้ระบายความคับข้องใจ ผ่อนคลาย และปรับตัวก่อนที่จะลากลับ

กระบวนการให้คำปรึกษาทางเลือก

เริ่มการให้คำปรึกษาทางเลือก

ผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกอาจเริ่มต้นด้วยคำถามว่า “คุณมีเรื่องอะไรที่ทำให้ไม่สบายใจ และพยายาม (หรือ...) พยายามช่วยอะไรได้บ้าง เล่าให้ฟังได้ไหม” คำถามในลักษณะนี้ช่วยให้หญิงตั้งครุ่นคิดไม่พร้อมรู้สึกผ่อนคลาย และมีโอกาสเปิดเผยความรู้สึกในใจได้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีหญิงรู้สึกยังไม่พร้อมที่จะพูดคุย สิ่งที่ไม่ควรพูดคือ มีปัญหาอะไรก็บอกมา เพราะการให้คำปรึกษาทางเลือกเป็นการเน้นที่ตัวหญิง ไม่ใช่เน้นที่ตัวปัญหา และตัวปัญหานั้นเป็นสิ่งที่ควรได้รับการแก้ไข ในทางอ้อมต่อไปจากการให้คำปรึกษาทางเลือกนั่นเอง

ท่าทีของหญิง ผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกควรให้ความสำคัญกับท่าที อารมณ์ ความรู้สึก ของหญิงเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในระยะเริ่มต้นของการให้คำปรึกษาทางเลือก ซึ่งเป็นช่วงของการเริ่มสร้างสัมพันธภาพของการรักษาใหม่ๆ หญิงอาจมาด้วยความ รู้สึกกังวล ความโกรธ ความเศร้า หรืออาจไม่แสดงความรู้สึกการช่วยผ่อนคลาย ความรู้สึกเหล่านี้จะช่วยทำให้หญิงสามารถพูดถึงเรื่องราวของตนเองได้อย่างชัดเจนมากขึ้น

เทคนิควิธีการที่ผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกสามารถนำมาใช้ได้ คือ การสังเกตและให้ความสนใจกับอารมณ์ อาจใช้คำถามถึงความรู้สึกของหญิง เช่น กรณีมีความกังวล ผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกอาจพูดว่า “มีผู้รับบริการหลายคนที่มาพูดคุยด้วยและไม่กล้าที่จะพูดอะไรในตอนต้น คุณคิดว่า คุณ เป็นเช่นนั้นหรือเปล่า”

หญิงที่มีความรู้สึกโกรธ ผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกอาจพูดว่า “คุณมีความ รู้สึกไม่พอใจอะไรบางอย่างหรือเปล่า” ความรู้สึกอารมณ์ทางลบของหญิง เป็นสิ่งที่ผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกจะต้องยอมรับว่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้

หญิงที่มีความรู้สึกเศร้า ผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกอาจพูดให้กำลังใจว่า “ใครก็ตามที่อยู่ในสถานการณ์เช่นคุณ ย่อมมีความรู้สึกเศร้า”

การพูดถึงความรู้สึกของหญิงตั้งครุ่นคิดไม่พร้อม เป็นการช่วยให้หญิงได้มองเห็นตัวเอง ช่วยลดความตึงเครียด เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกได้กับการที่หญิงมีอารมณ์ความรู้สึกเช่นนั้นและต้องการช่วยให้เธอได้รับรู้ถึง ความรู้สึกของตนเองด้วย

ข้อมูลที่ต้องใช้ในการให้คำปรึกษาทางเลือก

ข้อมูลดังกล่าวประกอบด้วย

1. ข้อมูลด้านกฎหมาย

- ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 301 และ 305
- ข้อบังคับแพทยสภา ว่าด้วยหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการยุติการตั้งครรภ์ทางการแพทย์ ฯ
- พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาค่าบริการทางการแพทย์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559
- ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การตรวจและรับคำปรึกษาทางเลือก ตามมาตรา 305 (5) แห่งประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2564

2. ข้อมูลและความรู้ด้านการแพทย์

- ความรู้ด้านอนามัยการเจริญพันธุ์
- การจัดบริการดูแลสุขภาพอนามัยหญิงตั้งครุ่นคิดทั้งในระหว่างการตั้งครุ่นคิด การคลอด หลังคลอด การวางแผนครอบครัว การดูแลบุตรให้มีการเจริญเติบโตและพัฒนาการสมวัย
- การกำหนดอายุครรภ์
- การยุติการตั้งครรภ์ด้วยวิธีต่างๆ
- การดูแลการยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัยแบบองค์รวม ตามคู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงานเพื่อการยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัยแบบองค์รวม

3. ข้อมูลการช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคมจากหน่วยงานตามพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
4. ข้อมูล กระบวนการ และการช่วยเหลือด้านกฎหมายและการคุ้มครองสิทธิ

ตัวอย่างของคำถามที่เหมาะสม

คำถามที่พบบ่อย

1. “คุณรู้สึกอย่างไรต่อการตั้งครรภ์นี้”
2. “คุณตั้งครรภ์กี่เดือนแล้ว มีใครรู้เรื่องนี้แล้วหรือยัง”
3. “หากคุณมีปัญหาจะบอก/ปรึกษาใคร และจะบอกอย่างไร”
4. “ความสัมพันธ์กับคนที่ช่วยเหลือคุณเป็นอย่างไร เขารู้สึกอย่างไร ต่อการตั้งครรภ์ครั้งนี้”
5. “ตอนนี้คุณพักกับใคร/มีค่าใช้จ่าย ค่าเช่าที่พักหรือไม่ มีใครช่วยเหลือค่าใช้จ่ายระหว่างการฝากครรภ์ การคลอด และหลังคลอด”
6. “รู้สึกอย่างไรต่อการยุติการตั้งครรภ์”
7. “หากคุณหากเลือกยุติการตั้งครรภ์ จะมีผลกระทบอะไรบ้าง”
8. “การตั้งครรภ์ต่อมีข้อดี ข้อจำกัด (สำหรับคุณ) อย่างไรบ้าง”
9. “การตั้งครรภ์ต่อจะพบปัญหาอะไรบ้าง คิดว่าจะแก้ปัญหาอย่างไร”
10. “การจัดเตรียมเครื่องอุปโภคบริโภคเด็ก (เช่น ผ้าอ้อม ของใช้ต่างๆ ของเด็ก นมผง) สามารถเตรียมเองได้ไหม หรือต้องการให้ช่วยเหลืออย่างไรบ้าง”

ข้อสังเกต

กรณีที่ไม่มีข้อมูลเพียงพอที่จะประกอบการตัดสินใจในการเลือกทางเลือกให้ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการปรึกษาผู้เชี่ยวชาญหรือผู้รู้ทันที

กรณีที่ปัญหาซับซ้อน เช่น กรณีรักสองเพศ (Bisexual) ไม่แนะนำให้พูดในลักษณะที่ทำให้หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมเกิดความรู้สึกผิด หรือเข้าใจผิด ผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกควรให้กำลังใจแก่หญิง เช่น คำพูดในลักษณะที่ว่า “ไม่ต้องกังวลหรอก และมันก็จะดีขึ้นเอง”

การปิดท้ายการสนทนา

ก่อนยุติการสนทนา ผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกควรสรุปย่อถึงข้อมูลที่ได้คุยกัน

ผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกควรหยิบยกประเด็นของความสำเร็จในทางบวกที่ได้ คุยกันเพื่อเป็นกำลังใจ และให้หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมรู้สึกถึงคุณค่าของตนเอง รวมทั้งแสดง ความเต็มใจที่ได้พูดคุยในครั้งนี้และโอกาสต่อไป รวมถึงถามความรู้สึกของผู้รับ บริการในการสนทนาครั้งนี้ด้วย

ในกรณีที่หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมยังมีความโกรธหรือผิดหวังอยู่จนถึงตอนท้ายของ การสนทนา ผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกควรสรุปความโดยมีการพูดคุยถึงอารมณ์ดังกล่าว เล็กน้อย และทิ้งท้ายว่ายินดีที่จะพูดคุยถึงอารมณ์ในทางลบที่ยังหลงเหลืออยู่ของ หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมอีก ซึ่งการปิดท้ายเช่นนี้ จะช่วยให้หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมตัดสินใจที่จะหวนกลับ มารับบริการในครั้งต่อไปได้

สรุป

การให้คำปรึกษาทางเลือกที่ดีนั้น ต้องสามารถแก้ปัญหาของหญิงตั้งครรภ์ได้ ไม่ว่าจะเลือกยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัย หรือเลือกตั้งครรภ์ต่อ

บทที่ 2

การปรึกษาทางเลือกกรณีตั้งครรภ์ไม่พร้อม

“ไม่ควรเริ่มต้นด้วยความสงสาร ต้องเริ่มด้วยความเข้าใจเห็นใจ ไม่ให้ข้อมูลที่เป็นอคติพยายาม ค้นหาสาเหตุของการตั้งครรภ์ไม่พร้อมครั้งนี้ การตัดสินใจครั้งนี้เหมาะสมที่สุดในสถานภาพที่เป็นอยู่ ณ ปัจจุบันและได้คำนึงถึงผลกระทบที่จะตามมาในอนาคตแล้ว”

หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อม มักรู้สึกกลัวและวิตกกังวลในสถานภาพการศึกษาและการทำงานอาจจะเรียนไม่จบหรือกลัวที่จะต้องออกจากงานหรือตกงาน เกิดความรู้สึกสูญเสียและการปฏิเสธโดยเฉพาะสัปดาห์แรก ๆ ที่ประจำเดือนขาด รู้สึกอ่อนเพลีย คลื่นไส้อาเจียน ทำให้ขอความช่วยเหลือล่าช้า หรือเกิดความไม่แน่ใจหรือตัดสินใจลำบากที่จะตั้งครรภ์ต่อหรือยุติการตั้งครรภ์ ความรู้สึกผิดที่ตั้งครรภ์ก่อนแต่งงาน ทำให้พ่อแม่ขยันท้อละอายใจ รู้สึกไร้ค่า ถูกกดดันให้ยุติการตั้งครรภ์ จะต้องตัดสินใจในช่วงเวลาสั้น ๆ ทำให้ยากลำบากในการตัดสินใจและอาจรู้สึกเสียใจ ในภายหลังถ้าตั้งครรภ์ต่อ อาจเผชิญกับความยุ่งยากในการเลี้ยงดู ที่เกิดจากความไม่พร้อมด้านเศรษฐกิจ

การแก้ไขปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องจึงมีทางออกที่เกิดจากการตัดสินใจของหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อม การให้คำปรึกษาทางเลือก (Options counseling) มีวัตถุประสงค์ที่จะเสริมพลังให้กับหญิงที่ประสบปัญหาดังครรภ์ไม่พร้อม เกิดการตกผลึกทางความคิดในการเข้าใจและเผชิญกับปัญหา สามารถตัดสินใจเลือกทางออกภายใต้ข้อมูลทางเลือกที่หลากหลาย ถูกต้อง และรอบด้าน ให้สอดคล้องกับเงื่อนไขการดำเนินชีวิตหรือ ศักยภาพของตนเอง และสามารถปฏิบัติได้จริง รวมทั้งมีความพร้อม ในการรับผลที่ตามมาจากการตัดสินใจได้

สถานที่สำหรับการปรึกษาทางเลือก

1. ห้องให้คำปรึกษาทางเลือก

- 1.1 ห้องให้คำปรึกษาทางเลือกเป็นส่วนตัวและมิดชิด มีประตู เปิด - ปิด อย่างชัดเจน
- 1.2 ไม่มีกล้องวงจรปิดในห้องให้คำปรึกษาทางเลือก
- 1.3 มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการให้คำปรึกษา

2. หน่วยบริการปรึกษาทางเลือกต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

- 2.1 มีการให้บริการที่ได้มาตรฐาน
- 2.2 มีความปลอดภัย มีความสะดวก และเหมาะสมต่อการให้บริการ
- 2.3 มีการแบ่งพื้นที่ในการให้บริการเป็นสัดส่วน แสดงให้เห็นประจักษ์ ชัดเจนและถาวร

3. การแสดงรายละเอียด

- 3.1 มีป้ายหน่วยบริการปรึกษาทางเลือก ระบุวันเวลาการให้บริการ
- 3.2 มี “หนังสือแสดงการรับรองหน่วยบริการปรึกษาทางเลือกของกรมอนามัย”
- 3.3 แสดงรายละเอียดผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรให้คำปรึกษาทางเลือกของหน่วยบริการปรึกษาทางเลือกของกรมอนามัย

4. การจัดเก็บข้อมูลของหน่วยบริการปรึกษาทางเลือก

4.1 มีทะเบียนผู้มารับคำปรึกษา

4.2 มีตู้หรือชั้นหรืออุปกรณ์เก็บทะเบียนที่มั่นคง ปลอดภัยและต้องจัดให้เป็นระเบียบสามารถค้นหาได้ง่าย เป็นความลับ ไม่มีการสูญหายของข้อมูล และจัดเก็บข้อมูลอย่างน้อย 5 ปี

ความรู้ทางการแพทย์เกี่ยวข้องกับการยุติการตั้งครรภ์

ความรู้ด้านอนามัยการเจริญพันธุ์

หมายถึง “ภาวะความสมบูรณ์ แข็งแรงของร่างกายและจิตใจที่เป็นผลสัมฤทธิ์อันเกิดจากกระบวนการและหน้าที่ของการเจริญพันธุ์ที่สมบูรณ์ของทั้งชายและหญิง ทุกช่วงอายุของชีวิตซึ่งทำให้เขาเหล่านั้นสามารถมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข”

ขอบเขตของอนามัยการเจริญพันธุ์ ประกอบด้วย 10 เรื่อง ได้แก่ การวางแผนครอบครัว งานอนามัยแม่และเด็ก เอดส์ มะเร็งระบบสืบพันธุ์ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การแท้งและภาวะแทรกซ้อน เพศศึกษา อนามัยวัยรุ่น การมีบุตรยาก และภาวะหลังวัยเจริญพันธุ์และผู้สูงอายุ

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การแท้งและภาวะแทรกซ้อนเป็นหนึ่งในบริการอนามัยการเจริญพันธุ์ที่กรมอนามัยได้มีการดำเนินงานยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัยตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 301 และ 305 และข้อบังคับแพทยสภา ช่วยให้หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมได้เข้าถึงบริการที่ปลอดภัย และป้องกันการเสียชีวิตจากการยุติการตั้งครรภ์ที่ไม่ปลอดภัยได้

การดูแลผู้รับบริการแบบองค์รวมเพื่อให้เกิดการยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัย

เน้นการดูแลตามแนวทางของมาตรฐานการปฏิบัติงานเพื่อการยุติการตั้งครรภ์แบบองค์รวม (ปรับปรุงให้เหมาะสมกับบริบทในสังคมไทย) ดูแลแบบ holistic care ให้ความสำคัญในเรื่องการดูแลทั้งด้านร่างกายและจิตใจของผู้รับบริการ เน้นการติดตามต่อเนื่อง ไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำ ให้รัฐเข้ามาช่วยเหลือดูแลส่งเสริมหรือกำกับในส่วนที่จำเป็นหรือส่วนที่ยังขาด กรมอนามัยมีภารกิจที่จะต้องกำกับติดตามให้บรรลุตามเป้าหมาย และเน้นการเข้าถึงการบริการที่สะดวกและปลอดภัย สังคมต้องมีส่วนร่วมในการลดปัญหาการตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อมการแพทย์ ณ ปัจจุบันนี้ ยังขาดความพร้อม และความเท่าเทียมในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ ดังนั้นในระยะแรกองค์กรภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการตั้งครรภ์ไม่พร้อมมีส่วนช่วยอย่างมาก แต่ระยะต่อไปรัฐจะต้องเข้ามามีบทบาทให้มากขึ้น พร้อมกับร่วมมือกันเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ให้กับองค์กรเอกชน เพื่อให้เข้าใจในเรื่องการยุติการตั้งครรภ์ที่เป็นไปตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 305 (5) และควรครอบคลุมไปถึงเงื่อนไขอื่นๆ ตามมาตรา 305 ด้วย เพราะหากหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมได้รับข้อมูลอย่างครบถ้วนในเรื่องทางเลือกอื่น ๆ ที่จะสามารถช่วยแก้ปัญหาที่ตนเองประสบอยู่ได้ อาจเลือกที่จะอยากตั้งครรภ์ต่อ

การประเมินอายุครรภ์

1. ประเมินจากวันแรกของประจำเดือนรอบสุดท้าย (Last menstrual period : LMP) สำหรับหญิงที่มีรอบเดือนสม่ำเสมอ

2. การตรวจวัดขนาดมดลูกจากการคลำหน้าท้องหรือการตรวจภายใน

3. การตรวจทางห้องปฏิบัติการ เช่น การตรวจปัสสาวะการทดสอบการตั้งครรภ์ (Urine Pregnancy Test : UPT)

4. การตรวจด้วยคลื่นเสียงความถี่สูง (Ultrasound)

วิธีการยุติการตั้งครรภ์

วิธีการยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัยมี 2 วิธี คือ การยุติการตั้งครรภ์ด้วยยา (Medical Abortion) และการยุติการตั้งครรภ์ด้วยวิธีทางศัลยกรรมโดยใช้กระบอกดูดสุญญากาศ (MVA : Manual Vacuum Aspiration) การยุติการตั้งครรภ์ที่อายุครรภ์น้อย จะมีความปลอดภัยมากกว่า

อายุครรภ์และระยะเวลาในการยุติการตั้งครรภ์ด้วยยา และกระบอกดูดสุญญากาศ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 อายุครรภ์และระยะเวลาในการยุติการตั้งครรภ์ด้วยยา และกระบอกดูดสุญญากาศ

อายุครรภ์ (สัปดาห์)	วิธีการ ยุติการตั้งครรภ์	การให้บริการ
< 9	ยา	- วันแรก กินยาไมฟีพริสโตน ขนาด 200 มิลลิกรัม ที่สถานบริการ - วันที่ 2 - 3 (24 - 48 ชั่วโมงต่อมา) ให้ออม/เหน็บยาไมโซพรสตอล ขนาด 800 ไมโครกรัม ที่บ้าน หรือที่สถานบริการ
	MVA	ให้บริการที่คลินิก หรือโรงพยาบาลได้โดยไม่ต้องพักค้าง
9-12	ยา	- วันแรก กินยาไมฟีพริสโตน ขนาด 200 มิลลิกรัม ที่สถานบริการ - วันที่ 2 - 3 (24 - 48 ชั่วโมงต่อมา) ให้ออม/เหน็บยาไมโซพรสตอล ขนาด 800 ไมโครกรัม ที่บ้าน หรือที่สถานบริการ
	MVA	ให้บริการที่คลินิก หรือโรงพยาบาลได้โดยไม่ต้องพักค้าง
12-24	ยา (ใช้ MVA ไม่ได้)	ให้บริการที่โรงพยาบาลเท่านั้น - วันแรก กินยาไมฟีพริสโตน ขนาด 200 มิลลิกรัม ที่สถานบริการ - วันที่ 2 - 3 (24 - 48 ชั่วโมงต่อมา) ให้ออม/เหน็บยาไมโซพรสตอล ขนาด 800 ไมโครกรัม ที่โรงพยาบาล พักค้าง 1 - 3 คืน โดยมีแพทย์ดูแลอย่างใกล้ชิด
>24	ไม่ได้	อายุครรภ์เกิน 24 สัปดาห์ ถือเป็นการคลอดก่อนกำหนด การยุติมีอันตรายต่อหญิงตั้งครรภ์ ควรมีการให้คำปรึกษาเพื่อระงับมิให้เข้าสู่บริการทำแท้งที่ไม่ปลอดภัย

* หมายเหตุ : ถ้ายังไม่แท้งภายใน 3 ชั่วโมง ให้ออม/เหน็บยาไมโซพรสตอล 400 ไมโครกรัม ทุก 3 ชั่วโมง จนกว่าจะแท้ง แต่ไม่เกิน 5 ครั้ง

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบข้อดี – ข้อเสียของการใช้ยา และกระบอกดูดสุญญากาศ

ยุติการตั้งครรภ์ด้วยยา	ยุติการตั้งครรภ์ โดยใช้กระบอกดูดสุญญากาศ
ข้อดี (Advantages) 1. ประสิทธิภาพ (อัตราการแท้งสมบูรณ์) ของยาไมฟีพริสโตนร่วมกับไมโซพรอस्टอล สำหรับอายุครรภ์ไม่เกิน 9 สัปดาห์ เท่ากับ 96-98% 2. ไม่ต้องทำหัตถการและการดมยาสลบ 3. คล้ายกระบวนการแท้งเองตามธรรมชาติ 4. รู้สึกว่าไม่น่ากลัว 5. ทำด้วยตนเอง ควบคุมได้เองและทำได้ที่บ้าน (อายุครรภ์ < 12 สัปดาห์) ข้อเสีย (Disadvantages) 1. พบอาการข้างเคียงคือ ปวดเกร็ง (cramping) คลื่นไส้ อาเจียน หรือ ท้องร่วง 2. มีอาการเลือดออกหลังแท้งนานกว่า 3. ใช้เวลาหลายชั่วโมงจนกระทั่งเป็นวันหรือหลายวัน จึงจะแท้งสมบูรณ์ 4. อายุครรภ์ >12 สัปดาห์ ต้องพักค้างในโรงพยาบาล 5. อาจจำเป็นต้องมาพบแพทย์หลายครั้ง ข้อแนะนำ 1. เหมาะที่จะใช้ในหญิงที่อ้วนมากๆ 2. กรณีที่มดลูกมีความผิดปกติ มีเนื้องอก หรือเคยมีการผ่าตัดที่มดลูก 3. ไม่ต้องการวิธีการทางศัลยกรรม 4. ไม่อยากถูกตรวจภายใน	ข้อดี (Advantages) 1. ประสิทธิภาพ (อัตราการแท้งสมบูรณ์) สำหรับอายุครรภ์ไม่เกิน 12 สัปดาห์ เท่ากับ 98% 2. เป็นกระบวนการที่ใช้เวลาน้อยกว่า สามารถทำได้ที่คลินิกเวชกรรมหรือโรงพยาบาล 3. การตรวจสอบว่าแท้งสมบูรณ์ง่ายกว่าการใช้ยา 4. สามารถคุมกำเนิดได้ทันทีหลังแท้ง ข้อเสีย (Disadvantages) 1. ต้องใส่อุปกรณ์เข้าไปในมดลูก 2. มีความเสี่ยงเพิ่มเล็กน้อยทำให้บาดเจ็บต่อมดลูกหรือปากมดลูก 3. มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อ 4. ขาดความเป็นส่วนตัว ข้อแนะนำ 1. มีข้อห้ามในการใช้ยา 2. มีข้อจำกัดในเรื่องเวลาของการที่จะใช้ในการยุติการตั้งครรภ์

ข้อห้ามของการใช้ยา

1. วินิจฉัยหรือสงสัยว่าเป็นการตั้งครรภ์นอกมดลูก (ectopic pregnancy)
2. เคยมีอาการแพ้ยาไมฟีพริสโตน หรือ ไมโซพรอस्टอล หรือ Prostaglandins
3. เป็นโรคไตวายเรื้อรัง (chronic renal failure)
4. โรคพอฟิเรียทางพันธุกรรม (Inherited porphyria)

ข้อควรระวังในการใช้ยา

1. มีการใช้ยา corticosteroid เป็นเวลานาน (เช่น โรคหืดรุนแรงและ ควบคุมไม่ได้)
2. ภาวะเลือดออกผิดปกติ (Haemorrhagic disorder)
3. ภาวะโลหิตจางขั้นรุนแรง (Severe anaemia)
4. มีโรคหัวใจอยู่ก่อนแล้ว (Pre-existing heart disease)
5. มีปัจจัยเสี่ยงต่อโรคหัวใจและหลอดเลือด (Cardiovascular risk factors) เช่น โรคความดันโลหิตสูงการสูบบุหรี่
6. มีห้วงอนามัยอยู่ในมดลูก ต้องเอาออกก่อนใช้ยา
7. มีแผลเป็นที่มดลูก (uterine scar)

การติดตามผลหลังการยุติการตั้งครรภ์

โดยทั่วไปการตรวจติดตามหลังการยุติการตั้งครรภ์ ควรนัดมาในเวลา 1-2 สัปดาห์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อประเมินว่ามีการแท้งโดยสมบูรณ์หรือไม่ โดยเฉพาะที่มีการแท้งที่บ้าน ทั้งนี้สามารถทราบได้โดยการสอบถามอาการ การตรวจภายใน และการตรวจคลื่นเสียงความถี่สูงในรายที่จำเป็น
2. เพื่อประเมินว่ามีภาวะแทรกซ้อนเกิดขึ้นหรือไม่
3. เพื่อให้การปรึกษาเรื่องการคุมกำเนิด รวมถึงการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
4. เพื่อประเมินการดูแลในด้านอื่นๆ ได้แก่ สภาพจิตใจ อารมณ์ รวมถึงด้านสังคม และความช่วยเหลือที่ต้องการ

ทั้งนี้พบว่า การยุติการตั้งครรภ์ โดยเฉพาะวิธีการใช้ยา อาจมีผลกระทบทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งหากผู้รับบริการมาพบแพทย์ตามนัดหมาย ก็จะสามารถช่วยเหลือคลี่คลายผลกระทบดังกล่าวได้

• ด้านจิตใจ

หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมบางรายอาจเกิดมีกลุ่มอาการที่เกิดขึ้นหลังการยุติการตั้งครรภ์ (Post abortion syndrome) เช่น ซึมเศร้า อารมณ์เฉยเมยต่อสิ่งรอบข้าง วิตกกังวล กลัว ผันร้าย คิดฆ่าตัวตาย หลีกเลี่ยงที่จะพูดถึงการแท้งหรือเรื่องทารก อารมณ์โกรธ ฉุนเฉียวง่าย มนุษย์สัมพันธ์ผิดปกติ ติดสิ่งเสพติด มีภาวะการกินผิดปกติ ผิดปกติทางเพศ มีความเข้าใจในสภาพตนเองที่แย่ลง จึงจำเป็นต้องมีการนัดตรวจและประเมินว่ามีปัญหาเหล่านี้หรือไม่

• ด้านร่างกาย

1. ยาสำหรับยุติการตั้งครรภ์ ไม่ได้ผลสำหรับครรภ์นอกมดลูก ภายหลังได้รับยายุติตั้งครรภ์จากการตั้งครรภ์ที่อยู่นอกมดลูกก็ยังมีโอกาสแตก ทำให้ตกเลือดในช่องท้องเป็นอันตรายได้ หญิงที่มาขอยุติการตั้งครรภ์อาจมีภาวะครรภ์นอกมดลูกอยู่แล้ว ซึ่งวินิจฉัยได้ยากในอายุครรภ์น้อยๆ การตรวจด้วยอัลตราซาวด์ช่วยวินิจฉัยครรภ์ได้ว่าไม่ใช่ครรภ์นอกมดลูก หากพบถุงการตั้งครรภ์อยู่ภายในโพรงมดลูก การตรวจเนื้อเยื่อที่ขับออกจากมดลูก หลังการใช้ยายุติการตั้งครรภ์ จะช่วยยืนยันการตั้งครรภ์ในมดลูกได้ ในรายที่สงสัยหากหญิงอาจยังมีเลือดออกและปวดเกร็งในท้องภายหลังการการใช้ยา ต้องมีการตรวจเพิ่มเติมเพื่อยืนยันว่ามีภาวะครรภ์นอกมดลูกหรือไม่

2. ความล้มเหลวจากการยุติการตั้งครรภ์โดยใช้ยาเกิดขึ้นได้ ควรแนะนำให้มาพบแพทย์เพื่อตรวจติดตามผล การใช้ยา เพื่อดูว่าการแท้งนั้นสมบูรณ์หรือไม่ หากแท้งไม่สมบูรณ์แพทย์มีความจำเป็นต้องทำการดูดหรือขูดมดลูก เพื่อยุติการตั้งครรภ์ให้สมบูรณ์ ในกรณีที่การยุติการตั้งครรภ์โดยใช้ยาไม่ได้ผล

3. อาการเลือดออก หลังการยุติการตั้งครรภ์โดยใช้ยา อาจมีอาการเลือดออกทางช่องคลอดเป็นเวลานานได้ (โดยเฉลี่ยประมาณ 7 - 14 วันหลังจากได้รับยา Misoprostol) มีเพียงบางรายที่มีเลือดออกมาก จนจำเป็นต้องทำการดูดหรือขูดมดลูกเพื่อให้เลือดหยุด อย่างไรก็ตามอาการเลือดออกทางช่องคลอดมิได้เป็นเครื่องพิสูจน์ว่าการแท้งนั้นสมบูรณ์ เนื่องจากในรายที่การยุติการตั้งครรภ์ล้มเหลว ก็มีอาการเลือดออกด้วยเช่นกัน

4. การติดเชื้อในอุ้งเชิงกราน การยุติการตั้งครรภ์ด้วยยาพบอัตราการเกิดน้อยกว่าการยุติการตั้งครรภ์ด้วยการใช้กระบอกดูดสุญญากาศ (MVA : Manual Vacuum Aspiration) จะมีอาการปวดอุ้งเชิงกรานกดเจ็บที่ท้องหรือปีกมดลูก มีช่องเหลวไหลออกทางช่องคลอด และมีไข้ ควรมาพบแพทย์ที่โรงพยาบาลใกล้บ้าน

5. อาการข้างเคียงต่างๆ ที่เป็นผลจากการใช้ยา ได้แก่ อาการปวดท้อง เป็นอาการที่พบได้มากที่สุด ซึ่งเป็นได้ทั้งอาการข้างเคียงของยาไมโซพรอสตอล และอาการที่เกิดปกติเมื่อต้องยุติการตั้งครรภ์ หากหลังการแท้งสมบูรณ์แล้วยังมีอาการปวดท้องอยู่ ต้องแจ้งให้แพทย์ทราบทันที เพื่อตรวจหาสาเหตุให้แน่ชัด อาการท้องเสีย เป็นอาการข้างเคียงที่พบได้บ่อยและสัมพันธ์กับขนาดยา Misoprostol โดยมากอาจไม่จำเป็นต้องได้รับยารักษา

กรณีที่ยาไม่พร้อมใช้ยาไมโซพรอสตอลเองที่บ้าน ผู้ให้บริการจะต้องให้คำแนะนำถึงวิธีการใช้อย่างละเอียด ดังนี้

1. แนะนำวิธีการใช้ยาไมโซพรอสตอลแก่ผู้หญิงในวันที่ 2 หรือ 3 ด้วยตนเองที่บ้าน
2. แนะนำวิธีการใช้ไมโซพรอสตอล ทั้งวิธีสอดทางช่องคลอด และการอมใต้ลิ้น
3. แนะนำให้หญิง หาเพื่อนหรือผู้ใกล้ชิดอยู่ด้วยในระหว่างการใช้ยาไมโซพรอสตอล
4. แนะนำให้รับประทานยาแก้ปวด เช่น ไอบูโพรเฟน หรือยาพาราเซตามอล
5. หากเลือกสอดทางช่องคลอด สอนวิธีการล้างทำความสะอาดอวัยวะเพศภายนอกและวิธีการล้างมืออย่างถูกวิธีให้สะอาด ก่อนการสอดยา โดยให้สอดไปที่ลึกที่สุดเท่าที่จะทำได้และพักอยู่ในท่านอนต่อไปอีกอย่างน้อย 30 นาที

6. หากอมยาใต้ลิ้น สามารถดื่มน้ำได้เล็กน้อยเพื่อเพิ่มความชุ่มชื้นในปากก่อนการอมยา การอมยาให้อมครั้งละ 2 เม็ด รอจนละลายแล้วจึงอมอีก 2 เม็ดทันที หรือจะอมทั้ง 4 เม็ดในคราวเดียวกันก็ได้ หากมีน้ำลายออกมามาก ให้กลืนน้ำลายโดยไม่ต้องกลืนยา โดยทั่วไปยาจะละลายหมดภายใน 10 นาที ภายหลังกินยาละลายหมดสามารถดื่มน้ำเพิ่มได้ หากยายังละลายไม่หมดภายใน 20 นาที ให้เคี้ยวยาและกลืนได้

7. การแท้งส่วนใหญ่จะเกิดในช่วงเวลา 3 - 6 ชั่วโมง หากเกิดการแท้งแล้ว อาการปวด ท้องน้อย และอาการข้างเคียงอื่นๆ จากการใช้ยาจะค่อย ๆ ดีขึ้นและหายไป

8. แนะนำให้กลับมาตรวจติดตามผล ในวันที่ 10-14 หลังกินยาเม็ดแรกคือมิจิฟริสโตน และมารับบริการคุมกำเนิด หลังยุติการตั้งครรภ์และผู้ให้บริการควรให้เบอร์โทรศัพท์ และไลน์กับผู้รับบริการ เพื่อเกิดความสะดวกในการติดต่อระหว่างการใช้ยา โดยหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อม เพื่อสอบถามถึงวิธีการใช้ยา รวมทั้งมีอาการอะไรเกิดขึ้นบ้างระหว่างใช้ยา ผู้ให้บริการจะได้ให้คำแนะนำเป็นระยะๆ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าเกิดการแท้งที่สมบูรณ์ ไม่มีภาวะแทรกซ้อนใดๆ เกิดขึ้นหลังยุติการตั้งครรภ์ และได้มาตรวจติดตามตามนัด หากมีอาการผิดปกติหรือภาวะแทรกซ้อนจะได้กลับมาที่สถานบริการได้ทันเวลาที่

หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมสามารถโทรศัพท์ หรือไลน์ สอบถามถึงข้อสงสัยจากการใช้ยา อาการที่เกิดขึ้นจากการใช้ยา และการแก้ไข รวมทั้งส่งภาพเนื้อเยื่อชิ้นส่วนของตัวอ่อนผ่านทางไลน์มายังผู้ให้บริการเพื่อให้แน่ใจว่าเกิดการแท้งที่สมบูรณ์แล้ว

การคุมกำเนิดหลังการยุติการตั้งครรภ์

หลังการยุติการตั้งครรภ์ การเจริญพันธุ์จะกลับมาเป็นปกติในเวลาอันสั้น โดยอาจมีการตกไข่ได้ในระยะเวลา 2-3 สัปดาห์เท่านั้น ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่หญิงควรได้รับการปรึกษาเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวและการคุมกำเนิด หรือถ้าเป็นไปได้ ควรได้รับการคุมกำเนิดทันทีเพื่อให้แน่ใจว่ามีการป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำอย่างแท้จริงก่อนกลับออกจากสถานบริการไป เพื่อให้สามารถวางแผนการตั้งครรภ์และมีบุตรในเวลาอันเหมาะสมต่อไป

การดูแลต่อเนื่อง

1. หากพบภาวะแทรกซ้อนหลังการยุติการตั้งครรภ์ ให้เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลใกล้บ้านทันที
2. การเยี่ยมบ้าน การติดตามทางโทรศัพท์ หรือส่งต่อไปยังสถานบริการสาธารณสุขใกล้บ้าน รวมทั้งการนัดหมาย หญิงกลับมาใช้บริการที่โรงพยาบาล เมื่อหลังคลอด 1 เดือน ในเรื่อง การให้คำปรึกษาและการช่วยเหลือการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ประเมินสภาพจิตใจและภาวะซึมเศร้าในแม่หลังคลอด การเจริญเติบโตและพัฒนาการ และการฉีดวัคซีนให้แก่ทารก แนะนำการเลี้ยงลูก การคุมกำเนิดเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำในช่วงวัยรุ่น การให้คำปรึกษาปัญหาอื่นที่ตามมา เช่น การยอมรับและความสัมพันธ์ในครอบครัว การศึกษาและอาชีพ เป็นต้น
3. หญิงที่มีปัญหาสุขภาพจิตสามารถรับปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพจิตที่โรงพยาบาลใกล้บ้านหรือโทรสายด่วนสุขภาพจิต 1323 กรมสุขภาพจิต
4. การยุติการตั้งครรภ์เนื่องจากมีความผิดปกติเกี่ยวกับเพศ ประสานหน่วยงานกระทรวงยุติธรรม เพื่อให้การช่วยเหลือในกระบวนการยุติธรรม
5. การสร้างความร่วมมือและสื่อสารข้อมูล โดยประสานงานกับหน่วยบริการสุขภาพชุมชน และองค์กรอื่นๆ เพื่อให้มีความต่อเนื่องของการติดตามดูแลหญิงและบุตร และบูรณาการกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพในกระบวนการดูแล โดยคำนึงถึงการรักษาความลับ ความเป็นส่วนตัว และคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
6. การติดตามผลการดูแลต่อเนื่อง เพื่อให้มั่นใจว่าความต้องการและปัญหาของหญิงได้รับการตอบสนองและนำผลการติดตามมาใช้ปรับปรุงและวางแผนการจัดบริการ

ข้อมูลด้านกฎหมายที่ควรทราบในการปรึกษาทางเลือก

การยุติการตั้งครรภ์สามารถทำได้ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4 เกณฑ์ที่ยุติการตั้งครรภ์ได้ และคำอธิบายเพิ่มเติม

เกณฑ์ที่ยุติ การตั้งครรภ์ได้	อ้างอิง	คำอธิบายเพิ่มเติม
1. การตั้งครรภ์นั้นส่งผลเสียต่อสุขภาพทางกายหรือจิตใจของผู้หญิง	- มาตรา 305 (1) จำเป็นต้องกระทำเนื่องจากหากหญิงตั้งครรภ์ต่อไปจะเสี่ยงต่อการได้รับอันตรายต่อสุขภาพทางกาย หรือ จิตใจของหญิงนั้น - ข้อบังคับแพทยสภาฯ	(ก) ปัญหาสุขภาพทางกายของหญิงตั้งครรภ์นั้น แพทย์ผู้ยุติการตั้งครรภ์อาจปรึกษาแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อร่วมดูแลก่อนยุติการตั้งครรภ์ หรือ (ข) ปัญหาสุขภาพทางจิตของหญิงตั้งครรภ์จะต้องมีข้อมูลเรื่องการประเมินสุขภาพจิตและลงบันทึกการวินิจฉัยไว้ในเวชระเบียน โดยต้องได้รับการรับรองหรือเห็นชอบจากผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่มีใช้ผู้กระทำการยุติการตั้งครรภ์ อย่างน้อยหนึ่งคน
2. ทารกในครรภ์มีความผิดปกติถึงขนาดทุพพลภาพอย่างร้ายแรง	- มาตรา 305 (2) จำเป็นต้องกระทำเนื่องจากมีความเสี่ยงอย่างมากหรือมีเหตุผลทางการแพทย์อันควรเชื่อได้ว่าหากทารกคลอดออกมาจะมีความผิดปกติถึงขนาดทุพพลภาพอย่างร้ายแรง - ข้อบังคับแพทยสภาฯ	ข้อบังคับแพทยสภาฯ ในการยุติการตั้งครรภ์ตามมาตรา 305 (2) แห่งประมวลกฎหมายอาญา ระบุว่า ทารกที่คลอดออกมามีความเสี่ยงอย่างมากที่จะมีความผิดปกติถึงขนาดทุพพลภาพอย่างร้ายแรง เช่น มีความพิการอย่างรุนแรง เป็นโรคทางพันธุกรรมอย่างร้ายแรง หรือทุพพลภาพประการอื่นอย่างร้ายแรง มีการบันทึกผลการตรวจ การให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำทางพันธุศาสตร์และข้อบ่งชี้ไว้ในเวชระเบียน และต้องได้รับการรับรองหรือเห็นชอบจากแพทย์อีกท่านที่ไม่ใช่ผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกยุติการตั้งครรภ์
3. มีครรภ์เนื่องจากการกระทำผิดเกี่ยวกับเพศ	- มาตรา 305 (3) หญิงยืนยันต่อผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมว่าตนมีครรภ์เนื่องจากการกระทำผิดเกี่ยวกับเพศ - ประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ 9 ความผิดเกี่ยวกับเพศ มาตรา 276 - 287/2 - ข้อบังคับแพทยสภาฯ	ข้อบังคับแพทยสภาฯ ในการยุติการตั้งครรภ์ตามมาตรา 305 (3) แห่งประมวลกฎหมายอาญา ระบุว่า หญิงต้องยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษรต่อผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมว่าตนมีครรภ์โดยหญิงอาจให้ข้อเท็จจริงประกอบการยืนยันดังกล่าวได้

เกณฑ์ที่ยุติ การตั้งครรรภ์ได้	อ้างอิง	คำอธิบายเพิ่มเติม
		เช่น วันเวลาที่เกิดเหตุ พฤติการณ์ที่เกิดขึ้นมีอย่างไร (ตัวอย่าง เกิดจากการข่มขืน หรือ ถูกล่อลวง บังคับ ข่มขู่ หรือ หลอกลวงยินยอมแต่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี เป็นต้น) ทั้งนี้พฤติการณ์ดังกล่าวจะต้องเป็นไปตามเหตุความผิดทางเพศของกฎหมายอาญา เป็นต้น) ทั้งนี้พฤติการณ์ดังกล่าวจะต้องเป็นไปตามเหตุความผิดทางเพศของกฎหมายอาญา
4.กรณีอายุครรภ์ไม่เกิน 12 สัปดาห์	- มาตรา 305 (4) หญิงซึ่งมีอายุครรภ์ไม่เกินสิบสองสัปดาห์ ยืนยันที่จะยุติการตั้งครรภ์ - ข้อบังคับแพทยสภาฯ	- ควรมีการให้ข้อมูลคำปรึกษาทางเลือกแก่หญิงนั้น - การยุติการตั้งครรภ์ให้เป็นไปตามความประสงค์ของหญิงนั้น - หรือแนะนำส่งต่อตามระบบของสถานพยาบาลโดยไม่ชักช้า
5.กรณีอายุครรภ์เกิน 12 สัปดาห์ แต่ไม่เกิน 20 สัปดาห์	มาตรา 305 (5) กรณีอายุครรภ์เกิน 12 สัปดาห์ แต่ไม่เกิน 20 สัปดาห์ และได้รับการตรวจและคำปรึกษาทางเลือกแล้ว	การยุติการตั้งครรภ์ตามมาตรา 305 (5) แห่งประมวลกฎหมายอาญา ต้องมีเอกสารแสดงว่าได้รับการตรวจและรับคำปรึกษาทางเลือกจากผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม และผู้ประกอบวิชาชีพอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศ กำหนดการยุติการตั้งครรภ์ให้เป็นไปตามความประสงค์ของหญิงนั้น ในกรณีที่ต้องส่งต่อให้แนะนำส่งต่อตามระบบของสถานพยาบาลโดยไม่ชักช้า

หมายเหตุ

- การให้คำปรึกษาทางเลือกก่อนยุติการตั้งครรภ์ ไม่ได้จำกัดว่าจะต้องเป็นเฉพาะตามกรณี มาตรา 305 (5) เท่านั้น แต่เป็นข้อมูลที่ยุติการตั้งครรภ์ไม่พร้อมควรได้รับทราบก่อนยุติการตั้งครรภ์

จากตารางดังกล่าว จะเห็นว่าเกณฑ์ส่วนใหญ่ค่อนข้างมีความชัดเจน ประเด็นที่พบว่าไม่ชัดเจน ส่งผลให้เป็นข้อถกเถียงที่ต้องมีการตีความกัน คือ

ข้อ 1 การตั้งครรรภ์นั้นส่งผลเสียต่อสุขภาพทางจิตของผู้หญิง เพราะเป็นประเด็นที่ต้องมีการตีความโดยการตีความอาจเป็นไปได้ในทางแคบหรือกว้างตามความเห็นและทัศนคติของผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกเป็นหลัก

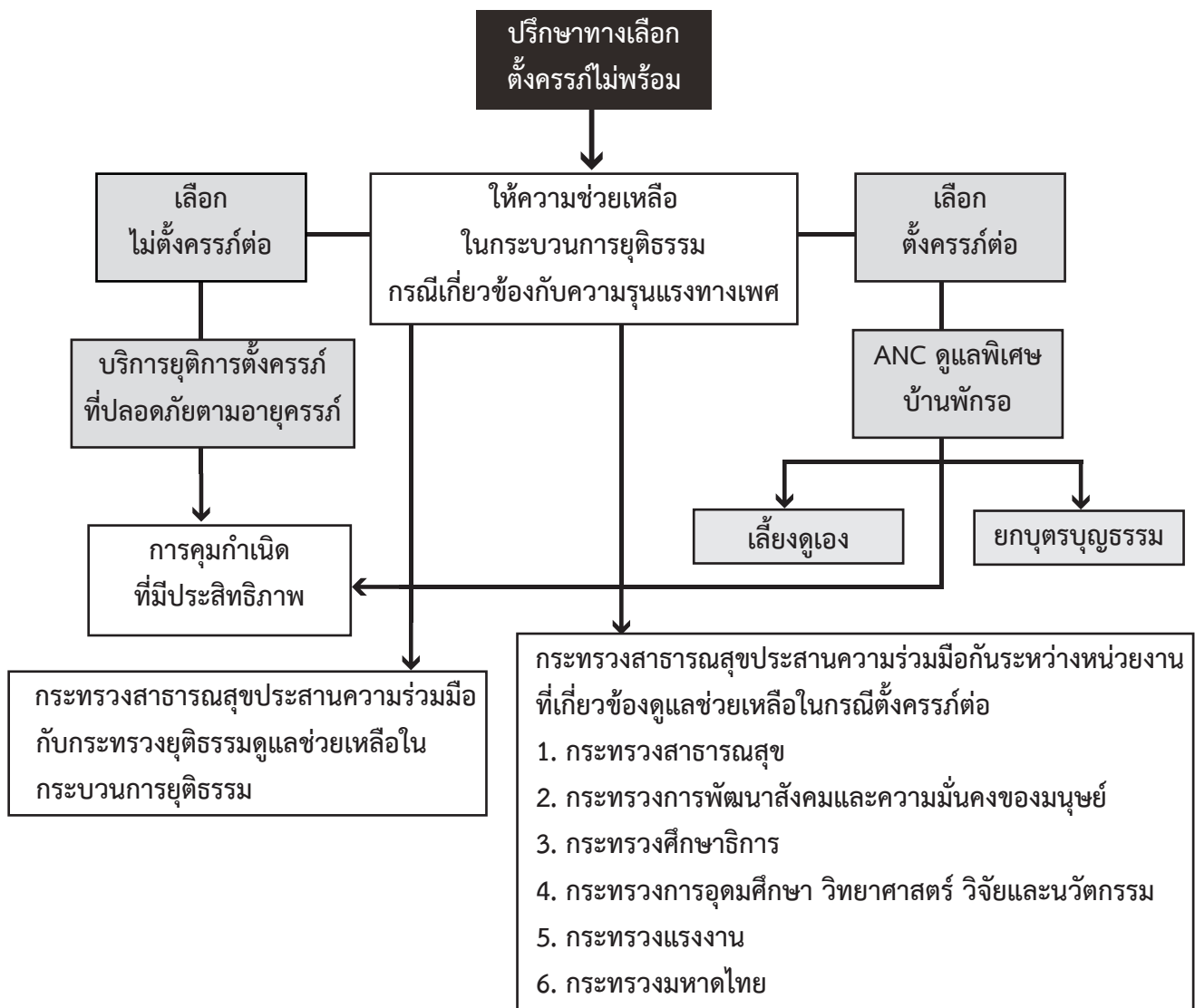
ข้อ 2 ทารกในครรภ์มีความพิการ ไม่มีความชัดเจนว่า ขนาดของความพิการเท่าไร จึงนับว่าเป็นความพิการ ที่ให้ยุติการตั้งครรภ์ได้ โดยหลังคลอดทารกไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้หรือดำรงชีวิตด้วยความยากลำบากการตีความ จึงขึ้นอยู่กับผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกเป็นหลักเช่นเดียวกัน แต่ทั้งสองกรณีนี้จะช่วยให้แพทย์มั่นใจมากขึ้นเพราะ ใช้การรับรองหรือเห็นชอบจากแพทย์อีกท่านที่ไม่ใช่ผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกยุติการตั้งครรภ์

ปัจจุบัน ได้มีการใช้ “แบบคัดกรองภาวะซึมเศร้า” ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข อย่างกว้างขวาง ในสถานบริการ เพื่อเป็นเครื่องมือในการคัดกรองเข้าสู่เกณฑ์การยุติการตั้งครรภ์จากข้อบ่งชี้สุขภาพจิต ซึ่งเป็น ภาวะซึมเศร้าอันเนื่องมาจากการที่ผู้หญิงต้องเผชิญปัญหาหลายด้านของผู้หญิงที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อม เช่น การไม่ยอมรับ ของสังคม โรงเรียน หรือครอบครัว ปัญหาทางเศรษฐกิจ การถูกทอดทิ้งจากฝ่ายชาย ปัญหาตกงาน เป็นต้น

และหากการตั้งครรภ์นั้นเกิดขึ้นจากความผิดพลาดตามประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ 9 ความผิด เกี่ยวกับเพศ (มาตรา 276 - 287/2) ดังภาคผนวก

ผลการปรึกษาทางเลือก ทำให้ได้ทางออกเพื่อการให้บริการต่อเนื่อง ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ผลการปรึกษาทางเลือก

กรณีหน่วยบริการสุขภาพเป็นลักษณะคลินิก อาจไม่มีบุคลากรเพียงพอในการให้บริการปรึกษาทางเลือก หากพบว่าการตั้งครรภ์ไม่พร้อมนั้นเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงทางเพศ ซึ่งควรได้รับการเยียวยาทางจิตใจ หรือ การช่วยเหลือในกระบวนการยุติธรรม หลังการให้บริการยุติการตั้งครรภ์ ควรแนะนำหรือส่งต่อหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมไปยัง โรงพยาบาลที่มีศูนย์พึ่งได้ หรือ โทรปรึกษา 1300 ศูนย์ช่วยเหลือสังคม

ผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกสามารถศึกษาข้อมูล

เพิ่มเติมได้ที่ : เว็บไซต์ สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย

คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงานเพื่อการยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัยแบบองค์รวม
(Standard of Practice for Comprehensive Safe Abortion Care)

ฉบับปรับปรุง

การประสานส่งต่อหน่วยงานเพื่อรับการช่วยเหลือ

ก. กรณีที่การตั้งครรภ์ไม่พร้อมมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงทางเพศด้วย ควรพิจารณาประสานส่งต่อหน่วยงานที่ช่วยเหลือในด้านกระบวนการยุติธรรมด้วย ได้แก่ ศูนย์พึ่งได้ บ้านพักเด็กและครอบครัว หรือ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในจังหวัด กรณีความเสี่ยงทางเพศนั้นเข้าข่ายข้อบ่งชี้ของการยุติการตั้งครรภ์อยู่แล้ว และผู้ประสบปัญหาส่วนใหญ่มักเลือกยุติการตั้งครรภ์ เพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้าในการยุติการตั้งครรภ์ ในส่วนคลินิกเอกชน หลักฐาน : ให้ความสำคัญทั้งการยุติการตั้งครรภ์และหลักฐานไว้สู่คดีความหากมีการสู่คดีความ

1.1 ประสานผู้เกี่ยวข้องและส่งต่อเพื่อเตรียมการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม เช่น ศูนย์ดำรงธรรม สำนักงานยุติธรรมจังหวัด

1.2 การยุติการตั้งครรภ์ ให้ดำเนินการยุติการตั้งครรภ์หรือส่งต่อไปยังหน่วยบริการที่สามารถยุติการตั้งครรภ์ได้โดยไม่ชักช้า

1.3 ให้การดูแล และประคับประคองด้านจิตใจ

ว. หน่วยงานดูแลช่วยเหลือหญิงตั้งครรภ์ที่จะตั้งครรภ์ต่อ

ผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกประสานหรือส่งต่อหญิงไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. กระทรวงสาธารณสุขมีแนวทางในการดูแลช่วยเหลือ ดังต่อไปนี้

1.1 การจัดบริการดูแลสุขภาพอนามัยหญิงตั้งครรภ์ทั้งในระหว่างการตั้งครรภ์ การคลอด และภายหลังคลอด รวมทั้งจัดบริการดูแลบุตรที่คลอดให้มีการเจริญเติบโตและพัฒนาการที่สมวัย โดยคำนึงถึงสภาพปัญหาเฉพาะของหญิงที่เผชิญอยู่

1.2 การจัดบริการวางแผนครอบครัวและคุมกำเนิดหลังคลอดที่เหมาะสมกับหญิงตั้งครรภ์ในทุกกลุ่มอายุอย่างทั่วถึงโดยไม่เสียค่าบริการหรือเสียค่าบริการตามสิทธิที่หญิงตั้งครรภ์แต่ละบุคคลพึงมี

1.3 การจัดให้มีระบบการส่งต่อหญิงนั้นและบุตรให้ได้รับการจัดสวัสดิการสังคมอย่างเหมาะสม

2. กระบวนการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีแนวทางในการดูแลช่วยเหลือ ดังต่อไปนี้

- 2.1 การจัดหาที่พักสำหรับหญิงตั้งครรภ์ในระหว่างรอการคลอด
- 2.2 การจัดหาสถานที่สำหรับเลี้ยงดูบุตรให้แก่หญิงตั้งครรภ์
- 2.3 การจัดหาครอบครัวทดแทนหรือจัดให้มีการรับบุตรบุญธรรม ในกรณีที่หญิงตั้งครรภ์ไม่สามารถเลี้ยงดูบุตรได้ด้วยตนเอง
- 2.4 การจัดให้มีการฝึกอาชีพแก่หญิงตั้งครรภ์ตามความสนใจและความถนัดทั้งก่อนและหลังคลอด และประสานจัดหางานให้หญิงตั้งครรภ์ได้ประกอบอาชีพตามความเหมาะสม
- 2.5 การจัดให้มีการสนับสนุนด้านเงินอุดหนุนหรือสิทธิประโยชน์อื่นที่เป็นประโยชน์แก่หญิงและบุตรตามความเหมาะสม
- 2.6 การจัดสวัสดิการสังคมในด้านอื่น ๆ ที่เหมาะสมและจำเป็นแก่หญิงตั้งครรภ์และบุตร เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้หญิงตั้งครรภ์สามารถพึ่งพาตนเองและเลี้ยงดูบุตรด้วยตนเองได้

3. กระบวนการศึกษาธิการและกระบวนการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม มีแนวทางในการดูแลช่วยเหลือ ดังต่อไปนี้

- 3.1 การจัดให้หญิงตั้งครรภ์ซึ่งยังเป็นนักเรียนหรือนักศึกษาได้เรียนหรือศึกษาในสถานศึกษาเดิมต่อไป จนกว่าจะจบการศึกษา ยกเว้นหญิงตั้งครรภ์นั้นประสงค์จะย้ายสถานที่เรียนหรือสถานศึกษา
- 3.2 การจัดให้หญิงตั้งครรภ์ซึ่งยังเป็นนักเรียนหรือนักศึกษาให้ได้รับการศึกษาด้วยรูปแบบที่เหมาะสม
- 3.3 การส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนเรื่องเพศวิถีศึกษาและการป้องกันการตั้งครรภ์ที่เหมาะสม รวมทั้งจัดให้มีนักจิตวิทยาเพื่อให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในสถานศึกษาอย่างทั่วถึง
- 3.4 การจัดให้มีระบบการส่งต่อหญิงตั้งครรภ์ให้ได้รับบริการดูแลสุขภาพอนามัยทั้งในระหว่างการจัดตั้งครรภ์ การคลอด และภายหลังคลอด
- 3.5 การจัดให้มีระบบการส่งต่อหญิงตั้งครรภ์และบุตรให้ได้รับการจัดสวัสดิการสังคมอย่างเหมาะสม

4. กระบวนการแรงงานมีแนวทางในการดูแลช่วยเหลือ ดังต่อไปนี้

- 4.1 การจัดหางานให้หญิงตั้งครรภ์ได้ประกอบอาชีพตามความเหมาะสม
- 4.2 การส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานประกอบกิจการมีการปรับสภาพการทำงานในสถานที่ทำงานที่เหมาะสมสำหรับหญิงตั้งครรภ์
- 4.3 การส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานประกอบกิจการจัดให้มีระบบการดูแลสุขภาพอนามัยแก่หญิงตั้งครรภ์ทั้งในระหว่างการจัดตั้งครรภ์ การคลอด และภายหลังคลอด
- 4.4 การส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานประกอบกิจการจัดให้หญิงตั้งครรภ์เข้าถึงบริการรับฝากครรภ์ในเวลาทำงานได้ โดยไม่มีผลกระทบกับเวลาทำงาน
- 4.5 การส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานประกอบกิจการจัดตั้งมนมแม่
- 4.6 การส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานประกอบกิจการจัดหาหรือจัดให้มีสถานที่ดูแล เด็กอ่อน ให้แก่หญิงตั้งครรภ์ในช่วงเวลาที่หญิงนั้นต้องทำงาน
- 4.7 การส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานประกอบกิจการจัดให้มีระบบการส่งต่อหญิงตั้งครรภ์และบุตรให้ได้รับการจัดสวัสดิการสังคมอย่างเหมาะสม

5. กระทรวงมหาดไทยมีแนวทางในการดูแลช่วยเหลือ ดังต่อไปนี้

- 5.1 การจัดให้มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสำหรับดูแลบุตรของหญิงตั้งครรภ์ในระดับท้องถิ่นอย่างทั่วถึง
- 5.2 การส่งเสริมและสนับสนุนให้มีสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนหรือพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนในระดับท้องถิ่นอย่างทั่วถึง
- 5.3 การส่งเสริมและสนับสนุนให้ท้องถิ่นระดับต่าง ๆ มีการจัดบริการดูแลสุขภาพอนามัยหญิงตั้งครรภ์ทั้งในระหว่างการตั้งครรภ์ การคลอด และภายหลังคลอด รวมทั้งจัดบริการดูแลบุตรที่คลอดให้มีการเจริญเติบโตและพัฒนาการที่สมวัย
- 5.4 การประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อดำเนินการจัดให้มีการดูแลช่วยเหลือหญิงตั้งครรภ์ที่เป็นนักเรียนหรือนักศึกษาในสถานศึกษาที่อยู่ในสังกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ในทำนองเดียวกับที่สถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการให้การดูแลช่วยเหลือ
- 5.5 การจัดให้มีระบบการส่งต่อหญิงตั้งครรภ์และบุตรให้ได้รับการจัดสวัสดิการสังคมอย่างเหมาะสมภายในท้องถิ่นระดับต่าง ๆ

6. กระทรวงยุติธรรมมีแนวทางในการดูแลช่วยเหลือ ดังต่อไปนี้

- 6.1 การจัดให้มีการช่วยเหลือด้านกฎหมายและการคุ้มครองสิทธิของหญิงตั้งครรภ์ที่พัวพันอันเกิดจากการตั้งครรภ์นั้น
- 6.2 การจัดให้มีการดูแลช่วยเหลือหญิงตั้งครรภ์ที่ เป็นผู้ต้องขัง รวมทั้งบุตรที่คลอดในขณะหญิงนั้น เป็นผู้ต้องขัง เช่นเดียวกับการดูแลช่วยเหลือหญิงตั้งครรภ์ตามหมวดนี้ ตามที่จำเป็นและเหมาะสม
- 6.3 การจัดให้หญิงตั้งครรภ์ที่ เป็นผู้ต้องขังได้รับคำปรึกษาทางเลือกตามประกาศนี้
- 6.4 การจัดให้มีระบบการส่งต่อหญิงตั้งครรภ์และบุตรให้ได้รับการจัดสวัสดิการสังคมอย่างเหมาะสม

แนวทางการให้บริการปรึกษาทางเลือกในกรณีต่างๆ

แบ่งเป็น 5 กรณี ได้แก่

1. กรณีหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมต้องการยุติการตั้งครรภ์ ตามมาตรา 305 (5) แห่งประมวลกฎหมายอาญา
2. กรณีหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมต้องการยุติการตั้งครรภ์ อายุครรภ์ไม่เป็นไปตามตามมาตรา 305 (5) แห่งประมวลกฎหมายอาญา
3. กรณีหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมต้องการตั้งครรภ์ต่อ
4. กรณีหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมยังไม่ได้ข้อสรุป
5. กรณีเฉพาะ
 - ก. กรณีหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อม ที่อายุต่ำกว่า 15 ปี จำเป็นต้องมีผู้ปกครองมารับคำปรึกษาร่วมด้วย
 - ข. กรณีหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อม ที่ไม่สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง หรือสภาพร่างกายและจิตใจไม่พร้อม

1. กรณีหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมต้องการยุติการตั้งครรภ์ ตามมาตรา 305 (5) แห่งประมวลกฎหมายอาญา

กรณีนี้หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อม ด้วยสาเหตุต่างๆ กัน เป้าหมายของการให้บริการให้คำปรึกษาในกรณีนี้ คือ หญิงเลือกยุติการตั้งครรภ์ หลังจากได้รับคำปรึกษาทางเลือกอย่างครบถ้วน ทบทวน และยืนยันที่จะยุติการตั้งครรภ์ ประเด็นการให้คำปรึกษาทางเลือกมุ่งให้หญิงนั้น วิเคราะห์สภาพปัญหา ความรู้สึกต่อการตั้งครรภ์และการยุติการตั้งครรภ์

ตารางที่ 5 แสดงประเด็นปรึกษาและตัวอย่างคำถาม กรณีหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมต้องการยุติการตั้งครรภ์
ตามมาตรา 305 (5) แห่งประมวลกฎหมายอาญา

ประเด็นปรึกษา	ตัวอย่างคำถาม
วิเคราะห์สภาพปัญหา	สะดวกที่จะเล่าปัญหาให้ฟังไหม ช่วยเล่าที่มาที่ไปให้ฟังว่าเป็นอย่างไร
ความรู้สึกต่อการตั้งครรภ์	รู้สึกต่อตัวอ่อนในครรภ์อย่างไร
ความรู้สึกต่อการยุติการตั้งครรภ์	รู้สึกอย่างไรต่อการยุติการตั้งครรภ์
ทบทวนความต้องการของตัวเองอย่างรอบด้าน	แล้ว ณ ตอนนี้ คิดอย่างไร และต้องการทางเลือกไหนที่เหมาะสมกับตัวเอง
ให้ข้อมูลวิธีการยุติการตั้งครรภ์	มีข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างไร
วิธีการจัดการตามทางเลือก	ได้วางแผนจัดการในเรื่องนี้อย่างไร เพราะอะไร

ข้อมูลที่ควรให้ : อายุครรภ์ที่ยุติการตั้งครรภ์ได้โดยปลอดภัย วิธีการยุติการตั้งครรภ์ ความสอดคล้องกับข้อกฎหมาย หน่วยงานที่ให้บริการที่ปลอดภัย และเงื่อนไขการให้บริการ

การปิดบริการปรึกษาทางเลือกครั้งนี้ : เมื่อหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมได้สำรวจตัวเองและตัดสินใจทางเลือกนี้แน่นอน

ข้อพึงระวัง : หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมที่มีความลังเล หรือมีความรู้สึกผิดบาปต่อการยุติการตั้งครรภ์ อาจส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจในระยะยาวได้ หลังประเมินศักยภาพ หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมอาจต้องการความช่วยเหลือทั้งในด้านการส่งต่อรับบริการ และด้านการเงินในการเข้ารับบริการ

2. กรณีหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมต้องการยุติการตั้งครรภ์ อายุครรภ์ไม่เป็นไปตามตามมาตรา 305 (5) แห่งประมวลกฎหมายอาญา

กรณีนี้พบในหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมที่เข้าไม่ถึงบริการตั้งแต่พบว่าตนเองตั้งครรภ์ไม่พร้อม หรืออาจลังเลในการตัดสินใจแต่มาพบภายหลังว่าไม่สามารถตั้งครรภ์ต่อไปได้ อาจเนื่องมาจากถูกคู่ทอดทิ้งระหว่างตั้งครรภ์ ปัญหาเศรษฐกิจ หรืออื่นๆ กรณีนี้เป้าหมายของการให้บริการปรึกษาทางเลือก คือ หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมยินดีและยินยอมที่จะตั้งครรภ์ต่อไป และป้องกันการแสวงหาบริการยุติการตั้งครรภ์ไม่ปลอดภัยที่เสี่ยงต่อสุขภาพและชีวิต ประเด็นให้การปรึกษาทางเลือกจะเป็นการจัดการกับความรู้สึก และการจัดการเพื่อยุติการตั้งครรภ์ต่อไป ความเข้าใจเกี่ยวกับการยุติการตั้งครรภ์ (ที่ไม่ปลอดภัยเมื่ออายุครรภ์เกิน) ความช่วยเหลือด้านกฎหมายและสวัสดิการสังคม ทางเลือกและทางออกหลังคลอด และการประสานงานส่งต่อการช่วยเหลือไปหน่วยบริการอื่น

ตารางที่ 6 แสดงประเด็นปรึกษาและตัวอย่างคำถาม กรณีหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมต้องการยุติการตั้งครรภ์
อายุครรภ์ไม่เป็นไปตามตามมาตรา 305 (5) แห่งประมวลกฎหมายอาญา

ประเด็นปรึกษา	ตัวอย่างคำถาม
การจัดการกับความรู้สึก และ การจัดการเพื่อตั้งครรภ์ต่อไป	(ในเมื่อยุติไม่ได้) คุณรู้สึกอย่างไรที่ต้องตั้งครรภ์ต่อไป
	คุณเตรียมตัวอย่างไรในการตั้งครรภ์ต่อไป
	เวลาที่เหลืออยู่จนก่อนคลอด จะทำอะไรต่อไปในระหว่างนี้
	การตั้งครรภ์ต่อไปจะพบปัญหาอะไรบ้าง คิดว่าจะแก้ปัญหาอย่างไร/ ต้องการความช่วยเหลืออะไร
	มีใครบ้างที่จะช่วยสนับสนุนดูแลการตั้งครรภ์ในครั้งนี้จนครบกำหนดคลอด
ความเข้าใจเกี่ยวกับการยุติการ ตั้งครรภ์ (ที่ไม่ปลอดภัยเมื่ออายุ ครรภ์เกิน)	คุณทราบไหมว่าการยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัยทำได้ช่วงอายุครรภ์เท่าไร
	อายุครรภ์ที่มากเกินไปเสี่ยงอย่างไรบ้าง
ความช่วยเหลือด้านกฎหมาย และสวัสดิการสังคม	คุณต้องการที่พักพิงระหว่างรอคลอด หรือหลังการคลอดไหม
	คุณต้องการปรึกษาทางเลือกเพื่อเรียกร้องสิทธิที่พึงได้ตามกฎหมายไหม
ทางเลือกและทางออก หลังคลอด	หลังคลอดแล้ววางแผนอย่างไรต่อไป
	คุณทราบไหมหลังการคลอดเด็กออกมาอย่างปลอดภัย มีช่องทาง การช่วย เหลือต่ออย่างไรบ้าง
	หลังคลอด ถ้าคุณไม่พร้อมจะดูแลเด็ก คุณจะทำอะไร ความช่วยเหลือ ที่ต้องการคืออะไร
การประสานงานส่งต่อการช่วย เหลือไปหน่วยบริการอื่น	การช่วยเหลือต่อการคลอด อาจต้องส่งการช่วยเหลือต่อไปยัง หน่วยงานอื่นๆ อยากทราบรายละเอียดเพิ่มเติมไหม

ข้อมูลที่ควรให้ : อันตรายของการยุติการตั้งครรภ์ที่มีความเสี่ยงสูง การตั้งครรภ์เมื่ออายุครรภ์เกิน
ย่ำเตือนว่ายังมีทางออกเสมอ แนวทางการประคับประคองให้การท้องและการคลอดปลอดภัย และเส้นทาง
เลือกหลังการคลอด พร้อมรายละเอียดหน่วยงานรองรับ และเงื่อนไขบริการ

การปิดบริการปรึกษาทางเลือกครั้งนี้ : หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมคลอดสมบูรณ์ และได้ตัดสินใจทางเลือก
ว่าสามารถดูแลเด็กเองหรือส่งต่อเข้าหน่วยงานใด โดยให้มีการนัดเยี่ยมหลังคลอดและติดตามช่วยเหลือ

ข้อพึงระวัง : การขาดการติดต่อ ซึ่งหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมอาจไปยุติการตั้งครรภ์ที่ไม่ปลอดภัย หรือ
อาจมีประเด็นสุขภาพทางจิต เกิดความสับสนหรือเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจได้หลังการคลอด ไม่ควรตำหนิใด ๆ
และควรให้การสนับสนุนการช่วยเหลือต่อจนสิ้นสุด ไม่ว่าจะเปลี่ยนทางเลือกทางใด โดยมุ่งคุณภาพชีวิตของ
ผู้หญิงและทารกเป็นหลัก

สำหรับหน่วยบริการสุขภาพในลักษณะคลินิก หากพบหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อม
อายุครรภ์เกินศักยภาพคลินิก
ให้ส่งต่อไปยังเครือข่าย RSA ที่ให้บริการได้
แต่หากพบว่าอายุครรภ์เกินยุติการตั้งครรภ์ได้ และยังคงยืนยันต้องการยุติการตั้งครรภ์
ให้แนะนำว่ามีสวัสดิการให้ความช่วยเหลือผู้ตั้งครรภ์ไม่พร้อม
โดยโทรปรึกษาได้ที่ 1300 ศูนย์ช่วยเหลือสังคม หรือ ประสานส่งต่อรับบริการปรึกษาทางเลือกได้ที่
โรงพยาบาลที่มีคลินิกวัยรุ่น หรือ ศูนย์พึ่งได้

แนวปฏิบัติและข้อมูลที่ให้เมื่อมีการส่งต่อไปรับบริการยุติการตั้งครรภ์ มีดังต่อไปนี้

- 1) สาเหตุของการที่ต้องส่งต่อบริการยุติการตั้งครรภ์ไปยังสถานบริการอื่น ทั้งในอายุครรภ์ ข้อบ่งชี้ การยุติการตั้งครรภ์ หรืออื่นๆ
- 2) ความสำคัญและการอัลตราซาวด์เพื่อรับทราบอายุครรภ์ก่อนส่งต่อสถานบริการยุติการตั้งครรภ์ที่เหมาะสม
- 3) รายละเอียดการให้บริการของสถานบริการที่จะส่งต่อไป รวมทั้งสถานที่ตั้ง ค่าใช้จ่าย และซักซ้อมความเข้าใจในการเดินทาง รวมทั้งให้ความช่วยเหลือในประเด็นที่หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมยังสงสัยหรือกังวล
- 4) ให้หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมรับทราบแนวทางประสานงานกับหน่วยบริการปลายทางที่ได้ดำเนินงานไป เพื่อให้เข้าใจกระบวนการที่จะเข้าถึงบริการที่ได้ประสานไว้
- 5) ควรมีใบส่งตัวพร้อมแพทย์ลงนาม 1 คน (ถ้าเป็นไปได้) เพื่อความสะดวกในการเข้ารับบริการที่หน่วยบริการปลายทาง
- 6) กรณีที่หญิงนั้นอายุครรภ์เกินสิบสองสัปดาห์แต่ไม่เกินยี่สิบสัปดาห์ ได้รับคำปรึกษาทางเลือกเสร็จสิ้นแล้ว และประสงค์จะยุติการตั้งครรภ์ ผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกออกเอกสารที่แสดงว่าได้รับการตรวจและรับคำปรึกษาเพื่อนำไปแสดงกับแพทย์ผู้ที่จะให้บริการการยุติการตั้งครรภ์
- 7) ย้ำให้หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมกลับมาติดตามผลการให้บริการยุติการตั้งครรภ์ และ/หรือการคุมกำเนิด การติดตามผลนอกจากส่งผลคืนในด้านการติดตามการรักษาแล้ว ยังทำให้เกิดการประเมินการส่งต่อบริการได้ด้วย เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการส่งต่อครั้งต่อไป

3. กรณีหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมต้องการตั้งครรภ์ต่อ

กรณีนี้หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อม ด้วยสาเหตุต่างๆ เป้าหมายของการให้บริการให้คำปรึกษาในกรณีนี้ คือ หญิงเลือกตั้งครรภ์ต่อ หลังจากได้รับคำปรึกษาทางเลือกอย่างครบถ้วน ทบทวน และยืนยันที่จะตั้งครรภ์ต่อ

ตารางที่ 7 ประเด็นปรึกษาและตัวอย่างคำถาม กรณีที่หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมต้องการตั้งครรภ์ต่อ

ประเด็นปรึกษา	ตัวอย่างคำถาม
สถานะหรือความเป็นอยู่ในปัจจุบัน	คุณยังเรียนอยู่หรือทำงานแล้ว รายได้ของคุณมาจากอะไร
ภาวะจิตสังคมขณะตั้งครรภ์ต่อ	มีใครช่วยเหลือหรือสนับสนุนคุณอยู่บ้าง
ความพร้อมในการฝากครรภ์/คลอด และแนวทางการจัดการ	ตอนนี้คุณพักกับใคร/มีค่าใช้จ่ายด้านค่าเช่าที่พักหรือไม่ มีใครช่วยเหลือค่าใช้จ่ายระหว่างการฝากครรภ์ การคลอด มีวิธีการจัดการอย่างไรกับเรื่องเรียน เรื่องงาน
ความพร้อมในการเลี้ยงดู บุตรตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 6 ปี	การจัดเตรียมเครื่องอุปโภค บริโภคเด็ก (เช่น ผ้าอ้อม ของใช้ต่างๆ ของเด็ก นมผง) สามารถเตรียมเองได้ไหมหรือต้องการให้ช่วยเหลือ อย่างไร
	สามารถเลี้ยงดูเองได้ หรือให้ใครช่วยเหลือ
ประเมินผู้สนับสนุนหรือให้การช่วยเหลือ	ความสัมพันธ์กับคนที่ช่วยเหลือคุณเป็นอย่างไร เขารู้สึกอย่างไร ต่อการตั้งครรภ์ครั้งนี้
	คุณมีอะไรที่ขัดหรือกังวลเกี่ยวกับเขาบ้าง คุณขอความช่วยเหลือ เขาได้ตลอดเวลาไหม

ข้อมูลที่ควรให้ : การดูแลระหว่างการตั้งครรภ์ คลอด และหลังคลอด เน้นการสร้างความผูกพันระหว่างมารดาและทารก ตั้งแต่อายุในครรภ์มารดาจนถึงหลังคลอด เป็นกรณีเฉพาะ

ให้ข้อมูลการช่วยเหลือด้านต่างๆ และช่องทางในการไปรับบริการของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

การปิดบริการปรึกษาทางเลือกครั้งนี้ : เมื่อหญิงเข้าสู่ระบบฝากครรภ์จนถึงคลอด ผ่านการประเมินศักยภาพอีกครั้งหลังการคลอดเรียบร้อยแล้ว รวมถึงการดูแลต่อเนื่องจนบุตรอายุครบ 6 ปี

ข้อพึงระวัง : ให้หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมได้ทบทวนศักยภาพของตนเองและบุคคลที่ต้องทำหน้าที่ช่วยเหลือ ทั้งทั้งอย่างถ่องแท้ บนพื้นฐานของความจริง ไม่ใช่ความรู้สึกหรือการคาดคะเนไปเองและสนับสนุน ประคับประคองจิตใจและประเมินเป็นระยะๆ บอกให้หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมทราบว่าความช่วยเหลือทุกกระยะมีทางออก รวมทั้งประสานส่งต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแลการตั้งครรภ์ต่อไป การดูแลระหว่างการตั้งครรภ์ คลอด และหลังคลอด รวมถึงการดูแลต่อเนื่องจนบุตรอายุครบ 6 ปี หากไม่ได้รับการช่วยเหลือตามสภาพปัญหา

4. กรณีหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมยังไม่ได้ข้อสรุป

กรณีนี้ หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อม ด้วยสาเหตุต่างๆ กัน และยังไม่สามารถตัดสินใจได้แน่นอนว่าจะเลือกยุติการตั้งครรภ์หรือตั้งครรภ์ต่อ เป้าหมายของการให้บริการให้คำปรึกษาทางเลือกในกรณีนี้ คือ ให้เวลาในการทบทวนตัดสินใจเลือกทางออกที่สอดคล้องกับความต้องการ เงื่อนไขชีวิต และสภาพทางสังคมของตนเอง ประเด็นการให้คำปรึกษาทางเลือกมุ่งให้หญิงนั้น สำรวจอารมณ์ ความคิด ความรู้สึกต่อการตั้งครรภ์ ผลกระทบต่อตนเอง/ คู่/ พ่อแม่/ ญาติ ข้อมูล ข้อดีและข้อเสียของทางเลือกตั้งครรภ์ต่อ หรือยุติการตั้งครรภ์ โดยคำนึงถึงเงื่อนไขเรื่องอายุครรภ์

ตารางที่ 8 แสดงประเด็นปรึกษาและตัวอย่างคำถาม กรณีหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมยังไม่ได้ข้อสรุป

ประเด็นปรึกษา	ตัวอย่างคำถาม
สำรวจอารมณ์ ความคิด ความรู้สึกต่อการตั้งครรภ์ ในครั้งนี้	ตอนนี้คุณตั้งครรภ์กี่เดือนแล้ว มีใครรู้เรื่องนี้แล้วหรือยัง
	คุณรู้สึกอย่างไรต่อการตั้งครรภ์นี้
	การตั้งครรภ์ครั้งนี้มีอะไรที่กังวลมากที่สุด
ผลกระทบต่อตนเอง/ คู่/ พ่อแม่/ ญาติ	คู่/ พ่อแม่/ ญาติ ทราบเรื่องนี้แล้วหรือยัง ถ้าทราบจะเกิดอะไรขึ้นได้บ้าง
	ใครที่คุณไว้วางใจและสามารถช่วยเหลือคุณได้
	คิดว่าจะทำอย่างไรต่อไป
ทางเลือกตั้งครรภ์ต่อ หรือยุติการตั้งครรภ์	คุณทราบข้อมูลทางเลือกเมื่อตั้งครรภ์ไม่พร้อมไหม มีอะไรบ้าง
	การตั้งครรภ์ต่อมีข้อดี ข้อจำกัด (สำหรับคุณ) อะไรบ้าง
	เข้าใจยุติการตั้งครรภ์เป็นอย่างไร มีข้อดีข้อจำกัด (สำหรับคุณ) อะไรบ้าง

ข้อมูลที่ควรให้ : รายละเอียดของทางเลือกแต่ละด้าน ตรวจสอบความเข้าใจและควรอธิบายวิธีการขั้นตอนอย่างชัดเจน พร้อมทั้งบอกเงื่อนไขเวลาของการตัดสินใจ

การปิดบริการปรึกษาทางเลือกครั้งนี้ : เมื่อหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมมีความชัดเจนต่อทางเลือกด้านใดด้านหนึ่งที่เหมาะสมกับตัวเอง และยอมรับการติดตามประเมินผลการช่วยเหลือจากผู้ให้คำปรึกษาทางเลือก

ข้อพึงระวัง : ไม่เร่งรัดการตัดสินใจการคิด เพราะเป็นเรื่องละเอียดอ่อน แต่ควรคำนึงถึงเงื่อนไขของอายุครรภ์และแจ้งระยะเวลาการตัดสินใจให้ทราบ และไม่ควรรโนมน้าวให้หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมตัดสินใจไปด้านใดด้านหนึ่งตามความคิดเห็นของผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกอย่างเด็ดขาด

สำหรับหน่วยบริการในลักษณะคลินิก หากพบหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมลังเลต่อการตัดสินใจทางเลือก และยังไม่สามารถตัดสินใจได้ ให้แนะนำไปรับบริการปรึกษาทางเลือกได้ที่โรงพยาบาลของรัฐ หรือ โทรศัพท์ปรึกษาสายด่วนปรึกษาเอดส์และท้องไม่พร้อม 1663

5. กรณีเฉพาะ

ก. กรณีหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อม ที่อายุต่ำกว่า 15 ปี จำเป็นต้องมีผู้ปกครองมารับคำปรึกษาร่วมด้วย สำหรับหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี อาจมีวุฒิภาวะในการตัดสินใจ ในระดับหนึ่ง ซึ่งทางเลือกของหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมที่อายุน้อยอาจไม่สอดคล้องกับผู้ปกครอง ควรเคารพการตัดสินใจของหญิงผู้ประสบปัญหาเป็นหลัก จึงควรมีกระบวนการเสริมพลัง (Empower) ให้สามารถสื่อสารกับผู้ปกครองได้ดียิ่งขึ้น

ข. กรณีหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อม ที่ไม่สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง หรือสภาพร่างกายและจิตใจไม่พร้อม สำหรับหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมที่ไม่สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง หรือสภาพร่างกายและจิตใจไม่พร้อมผู้แทนโดยชอบด้วยกฎหมายหรือผู้ปกครองดูแลต้องเป็นผู้ให้ความยินยอมแทน ในกรณีที่ผู้แทนโดยชอบด้วยกฎหมายหรือผู้ปกครองดูแลไม่ให้ความยินยอมที่จะยุติการตั้งครรภ์นั้น โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรให้ยึดประโยชน์สูงสุดต่อการดำเนินชีวิตของหญิงนั้นเป็นสำคัญ

เป้าหมายของการบริการปรึกษาทางเลือกในกรณี คือ

หญิงอายุน้อยที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อมและผู้ปกครองได้มีการหารือกันเพื่อได้ทางเลือกที่ยอมรับร่วมกันภายใต้ข้อมูลที่รอบด้าน โดยแนวทางการให้ปรึกษาอาจแยกให้บริการปรึกษาทางเลือกหญิงอายุน้อยที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อมและผู้ปกครอง หลังจากนั้นนำทั้งสองมาเข้าสู่กระบวนการปรึกษาทางเลือกร่วมกัน การตัดสินใจทางเลือกจึงขึ้นอยู่กับสัมพันธภาพ และบริบทการเลี้ยงดูภายในครอบครัวนั้นๆ รวมทั้งการยอมรับความเห็นของหญิงอายุน้อยที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อมและผู้ปกครอง

นอกจากนี้ในบางบริบทอาจต้องมีบุคคลอ้างอิงที่ได้รับการยอมรับของครอบครัวหรือชุมชน เพื่อให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมในการตัดสินใจ รวมทั้งใช้ทีมสหวิชาชีพในการร่วมกันประเมินหญิงอายุน้อยที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อมและครอบครัวในแง่มุมต่างๆ อย่างรอบด้าน

ตารางที่ 9 แสดงประเด็นปรึกษาและตัวอย่างคำถาม กรณีเฉพาะ

ประเด็นปรึกษา		ตัวอย่างคำถาม
หญิงอายุน้อย ที่ตั้งครรภ์ ไม่พร้อม	ความคิดเห็นต่อการตั้งครรภ์	คิดอย่างไรกับการตั้งครรภ์ครั้งนี้
	ผลกระทบต่อการตั้งครรภ์	หากตั้งครรภ์ต่อไป ตัวเองจะเป็นอย่างไร
		ตัวอ่อนในท้องจะเป็นอย่างไร
		คิดว่าจะเตรียมตัวอย่างไร คลอดแล้วจะจัดการเรื่องดูแลอย่างไร
		ทางเลือกยุติการตั้งครรภ์ คิดอย่างไร จะมีผลกระทบอะไรบ้าง
	สัมพันธภาพกับผู้ปกครอง	ในครอบครัวไวใจใครมากที่สุด
		มีอะไรไม่สบายใจปรึกษาใคร
		สนิทกับใครในครอบครัว
		หากมีปัญหานี้จะบอกกับใคร และจะบอกอย่างไร
	ผลกระทบทางด้านสังคม	มีผลกระทบกับการเรียนอย่างไร
		ปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบตัวเปลี่ยนแปลงอย่างไร
		การใช้ชีวิตในชุมชนเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง
	ผลกระทบทางด้านกฎหมาย	การล่วงละเมิดทางเพศ เป็นความผิดทางกฎหมาย

ประเด็นปรึกษา		ตัวอย่างคำถาม
ผู้ปกครอง	ความคิดเห็นต่อการตั้งครรภ์	คิดอย่างไรกับการตั้งครรภ์ของลูก (หลาน หรืออื่นๆ) ครั้งนี้
	ผลกระทบต่อการตั้งครรภ์	หากเด็กตั้งครรภ์ต่อไป ครอบครัวจะเป็นอย่างไร
		คิดอย่างไรต่อตัวอ่อนในครรภ์
		คิดว่าจะเตรียมตัวอย่างไร คลอดแล้วจะจัดการเรื่องดูแลอย่างไร
		ทางเลือกยุติการตั้งครรภ์ คิดอย่างไรจะมีผลกระทบอะไรบ้าง
	สัมพันธภาพกับผู้ประสบปัญหา	ใช้ชีวิตประจำวันร่วมกับเด็กอย่างไรบ้าง
		ลูก (หลาน) เป็นคนอย่างไร
		เวลาลูก (หลาน) ทำผิดจัดการอย่างไร
		นิสัยใจคอของลูก (หลาน) เป็นอย่างไร
		ความคาดหวังต่อลูก (หลาน) คนนี้เป็นอย่างไรบ้าง

ประเด็นการให้คำปรึกษาทางเลือกในหญิงอายุน้อยที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อม จะเป็นประเด็นความเห็นต่อการตั้งครรภ์ผลกระทบต่อการตั้งครรภ์และการยุติการตั้งครรภ์ และสัมพันธภาพระหว่างหญิงอายุน้อยที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อม กับผู้ปกครอง

ประเด็นการให้คำปรึกษาทางเลือก ในผู้ปกครองจะเป็นประเด็นความเห็นต่อการตั้งครรภ์ผลกระทบต่อการตั้งครรภ์ และสัมพันธภาพระหว่างหญิงอายุน้อยที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อม กับผู้ปกครอง และการยุติการตั้งครรภ์กับผู้หญิงอายุน้อยที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อม

ประเด็นการให้คำปรึกษาทางด้านสังคม จะเป็นประเด็นผลกระทบด้านการใช้ชีวิตในสังคม และการเปลี่ยนแปลงของคนรอบข้าง

ข้อมูลที่ต้องให้ : กระบวนการตั้งครรภ์ ภาวะเสี่ยงของการตั้งครรภ์เมื่ออายุน้อย ภาระการเลี้ยงดูเด็กที่เกิดมาในระยะยาว รวมทั้งความคิดเห็นและความต้องการของผู้ประสบปัญหาและผู้ปกครอง

การปิดบริการ : ได้ทางเลือกที่เป็นที่ยอมรับของทั้งสองฝ่ายภายใต้ข้อมูลที่รอบด้าน

ข้อควรระวัง : ไม่ว่าทางเลือกจะเป็นยุติ หรือ ท้องต่อ ให้พิจารณาการปรึกษาทางเลือกเพื่อยืนยันการตัดสินใจในทางเลือกดังกล่าวด้วย ในกรณีผู้ประสบปัญหาเป็นเด็กที่อายุน้อยมากๆ เช่น ต่ำกว่า 15 ปี อาจต้องพิจารณาประเมินวุฒิภาวะของเด็กด้วย

ถาม : เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ตัดสินใจทางเลือกเองได้หรือไม่ ?

ตอบ : ควรต้องอยู่ภายใต้ความเห็นของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง เว้นแต่จะมีเงื่อนไขอื่นๆ ที่ซับซ้อน เช่น ความรุนแรงในครอบครัว การละเมิดทางเพศจากบุคคลในครอบครัว การละเลยไม่ได้เลี้ยงดูจากผู้ปกครอง หรือเด็กอยู่ในภาวะยากลำบาก ต้องได้รับการสงเคราะห์ช่วยเหลือพิเศษเป็นกรณีไป โดยการช่วยเหลือเด็กนั้น จะต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่เด็กจะได้รับ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว และเหมาะสมต่อศักยภาพ พัฒนาการของเด็ก

ถาม : หากต้องแจ้งผลทางเลือกของเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ให้กับครอบครัว มีวิธีการอย่างไร ?

ตอบ : ควรต้องทำงานกับครอบครัวประเมินความสัมพันธ์และศักยภาพครอบครัว หรือเป็นตัวกลางในการประสานงาน พูดคุยทำความเข้าใจกับครอบครัวเด็กในประเด็นต่างๆ สนับสนุนครอบครัวตามความจำเป็นเฉพาะด้าน

ถาม : การปรึกษาทางเลือก จะเป็นความลับหรือไม่ ?

ตอบ : ข้อมูลการปรึกษาทางเลือก จะเป็นความลับเช่นเดียวกับข้อมูลหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมสุขภาพทั่วไป

หมายเหตุ : ภายใต้พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 กฎกระทรวงที่กำหนดให้วัยรุ่นอายุ 15 ปีขึ้นไป มีสิทธิตัดสินใจด้วยตัวเอง โดยไม่ต้องขอความยินยอมจากผู้ปกครองในการเข้ารับบริการด้านอนามัยการเจริญพันธุ์ ยกเว้นในกรณีที่เข้ารับบริการทางการแพทย์และการยุติการตั้งครรภ์

สิทธิประโยชน์ของการเข้าถึงบริการยุติการตั้งครรภ์

สามารถสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ : เว็บไซต์ สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย

คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เพื่อการยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัยแบบองค์รวม
(Standard of Practice for Comprehensive Safe Abortion Care) ฉบับปรับปรุง

- ในผนวก ค หมวดการสนับสนุนจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ หน้า 107 - 113

บทบาทหน้าที่ของกรมอนามัย

1. สนับสนุนสื่อ และองค์ความรู้สำหรับการปรึกษาทางเลือกหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมแก่หน่วยบริการ
2. จัดทำหลักสูตรการอบรมการปรึกษาทางเลือกกรณีตั้งครรภ์ไม่พร้อม
3. อบรมพัฒนาศักยภาพผู้ให้ปรึกษาทางเลือก
4. ขึ้นทะเบียนผู้ให้ปรึกษาทางเลือก และหน่วยปรึกษาทางเลือก

บทบาทหน้าที่ของเขตสุขภาพ

ควบคุม กำกับ ติดตามให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทุกแห่งผลักดันโรงพยาบาลทุกแห่งขึ้นทะเบียนหน่วยบริการปรึกษาทางเลือกกับกรมอนามัย รวมถึงการกำหนดรูปแบบและการจัดบริการให้คำปรึกษาทางเลือกที่จะให้มีการยุติการตั้งครรภ์และการตั้งครรภ์ต่อที่มีคุณภาพ ได้ตามความเหมาะสมและจำเป็นในเขตสุขภาพ

บทบาทหน้าที่ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

ควบคุม กำกับ ติดตามให้โรงพยาบาลทุกแห่งขึ้นทะเบียนหน่วยบริการปรึกษาทางเลือกกับกรมอนามัย รวมถึงการกำหนดรูปแบบและการจัดบริการ ให้คำปรึกษาทางเลือกที่จะให้มีการยุติการตั้งครรภ์และการตั้งครรภ์ต่อที่มีคุณภาพ ได้ตามความเหมาะสมและจำเป็นในจังหวัด เพื่อให้หญิงตั้งครรภ์ได้รับบริการปรึกษาทางเลือกอย่างเท่าเทียม สามารถเข้าถึงบริการได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

บทบาทหน้าที่ของโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป และโรงพยาบาลชุมชน

1. ขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยปรึกษาทางเลือกกับกรมอนามัย
2. ขึ้นทะเบียนผู้ให้ปรึกษาทางเลือกกับกรมอนามัย
3. จัดบริการให้คำปรึกษาทางเลือกหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อม ให้บริการยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัยหรือประสานส่งต่อเพื่อรับบริการยุติการตั้งครรภ์ในกรณียุติการตั้งครรภ์ หรือส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในดูแลช่วยเหลือในกรณีตั้งครรภ์ต่อ

บทบาทหน้าที่ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

1. ขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยปรึกษาทางเลือกกับกรมอนามัย
2. ขึ้นทะเบียนผู้ให้ปรึกษาทางเลือกกับกรมอนามัย
3. จัดบริการให้คำปรึกษาทางเลือกหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อม และประสานส่งต่อโรงพยาบาลชุมชนในพื้นที่เพื่อรับการดูแลช่วยเหลือต่อไป

การช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคม

1. กระทรวงสาธารณสุข

จัดบริการยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัย และจัดบริการดูแลสุขภาพอนามัยหญิงและบุตรทั้งในระหว่างการตั้งครรภ์ การคลอด และภายหลังคลอด การวางแผนครอบครัวและคุมกำเนิด การดูแลบุตรให้มีพัฒนาการสมวัย รวมทั้งประสานส่งต่อหญิงและบุตรให้ได้รับสวัสดิการสังคมอย่างเหมาะสม

สอบถามและสืบค้นข้อมูลได้ที่ :

1. สามารถเข้ารับบริการฝากครรภ์ คลอด และการดูแลหลังคลอด ได้ที่ :
 - โรงพยาบาลของรัฐทุกแห่งทั่วประเทศ
2. หน่วยบริการยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัยสามารถสืบค้นข้อมูล ได้ที่ :

เว็บไซต์ RSATHAI :

<https://www.rsathai.org/networkservice>

3. ศูนย์พังใต้ (OSCC)

กลุ่มงานพัฒนาระบบบริการเฉพาะ

กองบริหารการสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

โทรศัพท์ 0-2590-1741

2. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

การจัดบริการหาที่พักระหว่างรอคลอด สถานที่สำหรับเลี้ยงดูบุตร ครอบครัวทดแทนหรือจัดให้มีการรับบุตรบุญธรรม ในกรณีที่หญิงตั้งครรภ์ไม่สามารถเลี้ยงดูบุตรได้ด้วยตนเอง ส่งเสริมอาชีพ สนับสนุนด้านเงินอุดหนุนหรือสิทธิประโยชน์ รวมทั้งจัดสวัสดิการสังคมในด้านอื่นๆ

สามารถสืบค้นข้อมูลได้ที่ :

คู่มือ : ท้องไม่พร้อมต้องอ่าน

1. หน่วยงานดูแลการตั้งครรภ์ บ้านพักรอคลอด/หลังคลอด
ทั้งภาครัฐและเอกชน หน้า 78 - 83
2. สถานสงเคราะห์เด็กก่อน และอุปการะเด็ก
ทั้งภาครัฐและเอกชน หน้า 84 - 93

สามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ :

1. กรมกิจการเด็กและเยาวชน

- ที่อยู่ : 618/1 ถนน นิคมมักกะสัน แขวง มักกะสัน เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร 10400 โทรศัพท์ 02-255-5850
- การหาครอบครัวทดแทน/การยกบุตรบุญธรรม สามารถติดต่อได้ที่ :
 - สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดทุกจังหวัด
- การขอรับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด
สามารถยื่นคำร้องขอลงทะเบียน ณ ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อาศัยอยู่
 - กรุงเทพมหานคร : ลงทะเบียนได้ที่สำนักงานเขตทุกเขต
 - เมืองพัทยา : ลงทะเบียนได้ที่ศาลาว่าการเมืองพัทยา
 - ส่วนภูมิภาค : ลงทะเบียนได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบล หรือเทศบาล

2. กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

- ที่อยู่ : 255 ถนน ราชวิถี แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร 10400 โทรศัพท์ 02-306-8746
- การฝึกอาชีพ “พม. ส่งความสุข สร้างอาชีพ ครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว”
 1. ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวภาคกลาง จังหวัดนนทบุรี
ที่อยู่ : 78/3 หมู่ 1 ถนนติวานนท์ ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด นนทบุรี 11120
โทรศัพท์ : 0-2961-1882
อีเมล : women.trainingcenter@gmail.com, vtcw@hotmail.co.th
เว็บไซต์ : <http://www.women-trainingcenter.com/>
 2. ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัว จังหวัดเชียงราย
ที่อยู่ : 10 หมู่ 10 ตำบลทรายขาว อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย
โทรศัพท์ : 0-5372-3950, 08-1961-6676
อีเมล : info@vtw-cr.go.th
- *หมายเหตุ
สมัครอบรมออนไลน์ได้ที่เว็บไซต์ : <http://www.vtw-cr.go.th>
- 3. ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา บรมราชินีนาถ จังหวัดลำพูน
ที่อยู่ : 279 หมู่ 9 ถนนลำพูน-ป่าซาง ตำบลต้นธง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
โทรศัพท์ : 0-5309-2418 , 0-5309-2420
- 4. ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวภาคเหนือ จังหวัดลำปาง
ที่อยู่ : 140 หมู่ที่ 6 ตำบลปงแสนทอง อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง 52100
โทรศัพท์ : 0-5482-9735
อีเมล : northwomen@yahoo.com
เว็บไซต์ : <https://www.dwf-lampang.go.th/>

5. ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัว ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดศรีสะเกษ
 ที่อยู่ : 53 หมู่ 3 ตำบลทุ่งสว่าง อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ 33270
 โทรศัพท์ : 0-4582-6235 , 0-4582-6236
 อีเมล : sisaketcenter@hotmail.com
 เว็บไซต์ : <http://www.sskwf.go.th/sskwf/>
6. ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพฯ 36 พรรษา จังหวัดชลบุรี
 ที่อยู่ : 104 หมู่ 3 ถนนสุขุมวิท ตำบลบางละมุง อำเภอบางละมุง ชลบุรี 20150
 โทรศัพท์ : 0-3824-1072
7. ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวรัตนภา จังหวัดขอนแก่น
 ที่อยู่ : 497 หมู่ 14 ตำบลศิลา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000
 โทรศัพท์ : 0-4324-3350
 อีเมล : dwfrattanapa@gmail.com
 Facebook : ศูนย์เรียนรู้รัตนภา จังหวัดขอนแก่น
 Line@ : ฝึกอาชีพ@รัตนภา
 Youtube : rattanapa dwf
 เว็บไซต์ : <https://rattanapa.go.th/index.php>
8. ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรี และครอบครัวภาคใต้ จังหวัดสงขลา
 ที่อยู่ : 590 หมู่ 11 ตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา 90180
 โทรศัพท์ : 0-7458-4111
 Facebook : ศูนย์เรียนรู้ การพัฒนาสตรีและครอบครัวภาคใต้ จังหวัดสงขลา
 เว็บไซต์ : <https://www.songkhla.go.th/news/detail/6350>

4. ศูนย์ช่วยเหลือสังคม สายด่วน 1300

3. กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม

การส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนเรื่องเพศวิถีศึกษาและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ไม่พร้อม หากมีนักเรียนหรือนักศึกษาตั้งครรภ์ไม่พร้อม ให้มีการจัดบริการได้เรียนหรือศึกษาในสถานศึกษาเดิมต่อไปจนกว่าจะจบการศึกษา มีระบบการส่งต่อหญิงตั้งครรภ์ให้ได้รับบริการดูแลสุขภาพอนามัยทั้งในระหว่างการตั้งครรภ์ การคลอด และภายหลังคลอด รวมทั้งประสานส่งต่อหญิงและบุตรให้ได้รับสวัสดิการสังคมอย่างเหมาะสม

สามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ :

1. ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

- ที่อยู่ : ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
- เบอร์โทรศัพท์ : 02-288-5795

2. ศูนย์เสมารักษ์จังหวัด สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดทุกจังหวัด

3. กองส่งเสริมและพัฒนากำลังคน

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม

- ที่อยู่ : ติดต่องานด้านอุดมศึกษา 28 ถ.ศรีอยุธยา แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400
- เบอร์โทรศัพท์ : 0-2039-5598

4. กระทรวงแรงงาน

จัดหางานให้หญิงตั้งครรภ์ ปรับเปลี่ยนสภาพงานให้เหมาะสมสำหรับหญิงตั้งครรภ์ ในสถานประกอบกิจการ จัดให้มีระบบการดูแลหญิงตั้งครรภ์ทั้งในระหว่างการตั้งครรภ์จัดหญิงตั้งครรภ์เข้าถึงบริการรับฝากครรภ์ในเวลาทำงานได้ โดยไม่มีผลกระทบกับเวลาทำงาน การคลอด และหลังคลอด ให้มีมนมแม่ มีสถานที่เลี้ยงเด็กก่อน รวมทั้งประสานส่งต่อหญิงและบุตรให้ได้รับสวัสดิการสังคมอย่างเหมาะสม

สามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ :

1. กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน

- ที่อยู่ : ถนนมิตรไมตรี เขตดินแดง กรุงเทพฯ 10400
- เบอร์โทรศัพท์ : สายด่วน 1694
- อีเมล : pr@doe.go.th
- ส่วนภูมิภาคติดต่อได้ที่ : สำนักงานจัดหางานจังหวัด ทุกจังหวัด

2. กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

- ที่อยู่ : ถนน มิตรไมตรี แขวง ดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร 10400
- เบอร์โทรศัพท์ : 02-245-4310
- ส่วนภูมิภาคติดต่อได้ที่ : สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ทุกจังหวัด

ช่องทางติดต่อ สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ทุกจังหวัด
<https://www.labour.go.th/index.php/contact/contact-m2>

5. กระทรวงมหาดไทย

การจัดบริการดูแลสุขภาพอนามัยหญิงและบุตรทั้งในระหว่างการตั้งครรภ์ การคลอด และภายหลังคลอด การส่งเสริมและสนับสนุนให้มีสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนหรือพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนในระดับท้องถิ่นอย่างทั่วถึง มีการดูแลช่วยเหลือหญิงตั้งครรภ์ที่เป็นนักเรียนหรือนักศึกษาในสถานศึกษาที่อยู่ในสังกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งประสานส่งต่อหญิงและบุตรให้ได้รับสวัสดิการสังคมอย่างเหมาะสม

สามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ :

1. ศูนย์ดำรงธรรม ติดต่อได้ที่

- ศูนย์ดำรงธรรมอำเภอทุกอำเภอ
- ไปรษณีย์ : ตู้ ปณ.101 ปณฝ.มหาดไทย 10200 ศูนย์ดำรงธรรม กระทรวงมหาดไทย
- โทรศัพท์ : สายด่วน 1567

2. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

- ที่อยู่ : ถนนนครราชสีมา แขวง ดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
- เบอร์โทรศัพท์ : 02-241-9000

6. กระทรวงยุติธรรม

ให้การช่วยเหลือด้านกฎหมายและการคุ้มครองสิทธิของหญิงตั้งครรภ์ รวมทั้งดูแลช่วยเหลือหญิงตั้งครรภ์ที่เป็นผู้ต้องขังและบุตรที่คลอดในขณะหญิงนั้นเป็นผู้ต้องขัง และประสานส่งต่อหญิงและบุตรให้ได้รับสวัสดิการสังคมอย่างเหมาะสม

สามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ :

1. สายด่วนยุติธรรม โทร. 1111 กด 77 ฟรีตลอด 24 ชั่วโมง
2. ร้องเรียนร้องทุกข์และให้คำปรึกษาทางกฎหมายแก่ประชาชนได้ที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัดทั่วประเทศในวันจันทร์ - ศุกร์ เวลา 08.30 - 16.30 น.

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย. คู่มือการให้บริการยาฝังคุมกำเนิด. กรุงเทพฯ ; 2561
2. กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2564).คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เพื่อการยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัยแบบองค์รวม (Standard of Practice for Comprehensive Safe Abortion Care) พิมพ์ครั้งที่ 1 ศูนย์สื่อและสิ่งพิมพ์แก้วเจ้าจอม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
3. กฤตยา อาชวนิจกุล ทศนัย ชันตยาภรณ์ จิตติมา ภาณุเดชะ สุมาลี โคกทอง เรืองพันธ์ สถัญญศรี และกุลภา รจนสาระ(2563). ตั้งครรภ์ไม่พร้อม ต้องอ่าน (พิมพ์ที่ 8) บริษัท พีเอ็นพี กรุ๊ป จำกัด
4. สำนักบริหารการสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข (2557) คู่มือการช่วยเหลือผู้หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมของศูนย์พึ่งได้. เข้าถึงได้ที่ <https://www.rsathai.org/contents/14214>
5. สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2557). คู่มือแนวทางปฏิบัติการดูแลหญิง. พิมพ์ครั้งที่ 1 สนับสนุนการจัดพิมพ์โดย กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ
6. สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ กรมสุขภาพจิต (2557).คู่มือการให้คำปรึกษาทางเลือกปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อม ฉบับปรับปรุง (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ: สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ กรมสุขภาพจิต
7. อนุกรรมการสุขภาพวัยรุ่น ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย (2559). ตำราเวชศาสตร์วัยรุ่น พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ: ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย
8. สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. การให้บริการอนามัยการเจริญพันธุ์ คู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

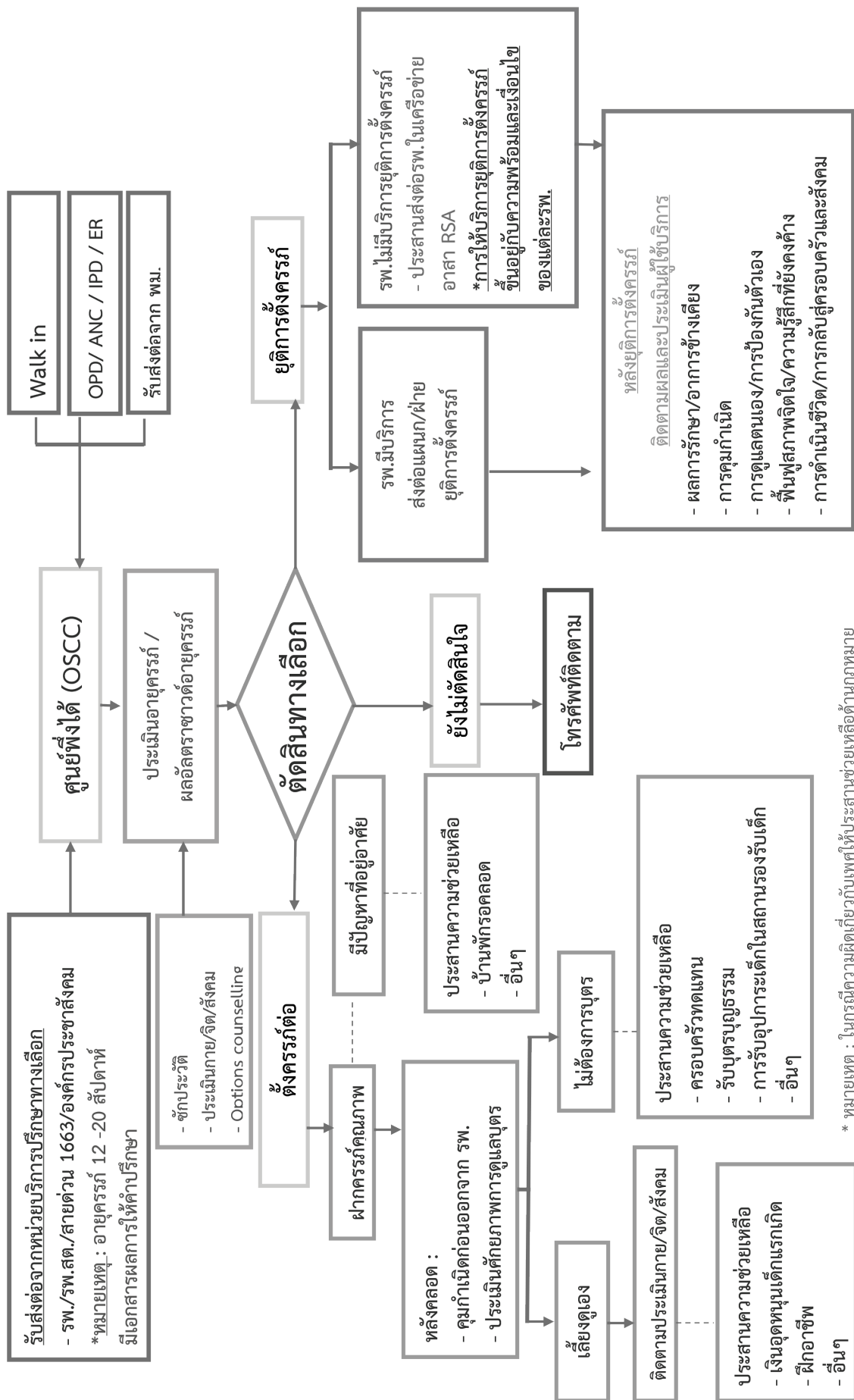

ภาคผนวก

- ก. แนวทางการดูแลช่วยเหลือหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมในสถานบริการ
- ข. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 28) พ.ศ. 2564
- ค. พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559
- ง. กฎกระทรวงภายใต้พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559
- จ. ข้อบังคับแพทยสภา ว่าด้วยหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการยุติการตั้งครรภ์ทางการแพทย์ของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามมาตรา 305 แห่งประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2564
- ฉ. ประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่อง การตรวจและรับคำปรึกษาทางเลือก ตามมาตรา ๓๐๕ (๕) แห่งประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2564
- ช. ประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ ๙ ความผิดเกี่ยวกับเพศ (มาตรา 276 - 287/2)
- ซ. เอกสารรับรองผลการให้บริการปรึกษาทางเลือกตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 28) พ.ศ. 2564
- ณ. คำขอรับรองเป็นหน่วยบริการปรึกษาทางเลือกตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 28) พ.ศ. 2564
- ญ. หนังสือรับรองหน่วยบริการปรึกษาทางเลือก ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 28) พ.ศ. 2564
- ฎ. หลักสูตรการอบรม การปรึกษาทางเลือกกรณีตั้งครรภ์ไม่พร้อม

ก. แนวทางการดูแลช่วยเหลือหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมในสถานบริการ

* หมายเหตุ : ในกรณีความขัดแย้งกับแพทย์ให้ประสานช่วยเหลือด้านกฎหมาย

พระราชบัญญัติ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๘)

พ.ศ. ๒๕๖๔

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ

พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

ให้ไว้ ณ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔

เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอม
ของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย
อาญา (ฉบับที่ ๒๘) พ.ศ. ๒๕๖๔”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๐๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม
โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้
ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๐๑ หญิงใดทำให้นางเองแท้งลูกหรือยอมให้ผู้อื่นทำให้นางแท้งลูกขณะมีอายุครรภ์
เกินสิบสองสัปดาห์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๐๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๐๕ ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๓๐๑ หรือมาตรา ๓๐๒ เป็นการกระทำของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมและตามหลักเกณฑ์ของแพทยสภาในกรณีดังต่อไปนี้ ผู้กระทำไม่มีความผิด

(๑) จำเป็นต้องกระทำเนื่องจากหากหญิงตั้งครรภ์ต่อไปจะเสี่ยงต่อการได้รับอันตรายต่อสุขภาพทางกายหรือจิตใจของหญิงนั้น

(๒) จำเป็นต้องกระทำเนื่องจากมีความเสี่ยงอย่างมากหรือมีเหตุผลทางการแพทย์อันควรเชื่อได้ว่าหากทารกคลอดออกมาจะมีความผิดปกติถึงขนาดทุพพลภาพอย่างร้ายแรง

(๓) หญิงยืนยันต่อผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมว่าตนมีครรภ์เนื่องจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ

(๔) หญิงซึ่งมีอายุครรภ์ไม่เกินสิบสองสัปดาห์ยืนยันที่จะยุติการตั้งครรภ์

(๕) หญิงซึ่งมีอายุครรภ์เกินสิบสองสัปดาห์ แต่ไม่เกินยี่สิบสัปดาห์ ยืนยันที่จะยุติการตั้งครรภ์ภายหลังการตรวจและรับคำปรึกษาทางเลือกจากผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมและผู้ประกอบวิชาชีพอื่นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของแพทยสภาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี

ค. พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. ๒๕๕๙

พระราชบัญญัติ
การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น
พ.ศ. ๒๕๕๙

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙
เป็นปีที่ ๗๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราช
โองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและแก้ไขปัญห
การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำ
และยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการป้องกัน
และแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. ๒๕๕๙”

มาตรา ๒^[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวัน
นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้
“วัยรุ่น” หมายความว่า บุคคลอายุเกินสิบปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึงยี่สิบปี
บริบูรณ์

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓/ตอนที่ ๓๐ ก/หน้า ๑/๓๑ มีนาคม ๒๕๕๙

“นักเรียน” หมายความว่า วัยรุ่นซึ่งกำลังรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ทั้งประเภทสามัญศึกษาและอาชีวศึกษาหรือเทียบเท่าอยู่ในสถานศึกษาของรัฐหรือเอกชน

“นักศึกษา” หมายความว่า วัยรุ่นซึ่งกำลังรับการศึกษาระดับอุดมศึกษา หรือเทียบเท่าอยู่ในสถานศึกษาของรัฐหรือเอกชน

“เพศวิถีศึกษา” หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้ในเรื่องเพศ ที่ครอบคลุมถึงพัฒนาการในแต่ละช่วงวัย การมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น การพัฒนาทักษะส่วนบุคคล พฤติกรรมทางเพศ สุขภาวะทางเพศ และมิติทางสังคมและวัฒนธรรมที่ส่งผลกระทบต่อเรื่องเพศ รวมทั้งสิทธิการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับอนามัยการเจริญพันธุ์ที่ให้ความสำคัญกับความหลากหลายและความเสมอภาคทางเพศ

“อนามัยการเจริญพันธุ์” หมายความว่า ภาวะความแข็งแรงสมบูรณ์ของร่างกายและจิตใจที่เป็นผลอันเกิดจากกระบวนการทำหน้าที่ของระบบสุขภาพทางเพศและการเจริญพันธุ์ตลอดช่วงชีวิต ซึ่งทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

“บริการอนามัยการเจริญพันธุ์” หมายความว่า การให้บริการส่งเสริม ป้องกัน รักษา และฟื้นฟูที่เกี่ยวกับอนามัยการเจริญพันธุ์

“การจัดสวัสดิการสังคม” หมายความว่า การจัดสวัสดิการสังคมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

“สถานบริการ” หมายความว่า สถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

“สถานประกอบกิจการ” หมายความว่า สถานที่ซึ่งผู้ประกอบการใช้เป็นสถานที่ประกอบธุรกิจและมีลูกจ้างทำงานอยู่ในสถานประกอบกิจการนั้น

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และหน่วยงานอื่นของรัฐ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครม.
ในวาระ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔^[๒] ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาศักยภาพและความมั่นคง
ของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงศึกษาธิการ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รักษาการตาม
พระราชบัญญัตินี้ และให้รัฐมนตรีแต่ละกระทรวงมีอำนาจออกกฎกระทรวงและระเบียบ
เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวงนั้น

กฎกระทรวงและระเบียบนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้
บังคับได้

หมวด ๑

การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครม.ในวาระ

มาตรา ๕ วัยรุ่นมีสิทธิตัดสินใจด้วยตนเอง และมีสิทธิได้รับข้อมูลข่าวสาร
และความรู้ ได้รับการบริการอนามัยการเจริญพันธุ์ ได้รับการรักษาความลับ
และความเป็นส่วนตัว ได้รับการจัดสวัสดิการสังคมอย่างเสมอภาคและไม่ถูกเลือกปฏิบัติ
และได้รับสิทธิอื่นใดที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ตามพระราชบัญญัตินี้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน
และเพียงพอ

มาตรา ๖ ให้สถานศึกษาดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครม.
ในวาระ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีการเรียนการสอนเรื่องเพศวิถีศึกษาให้เหมาะสมกับช่วงวัย
ของนักเรียนหรือนักศึกษา

[๒] มาตรา ๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม
(ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๖๒

(๒) จัดหาและพัฒนาผู้สอนให้สามารถสอนเพศวิถีศึกษา และให้คำปรึกษาในเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นแก่นักเรียนหรือนักศึกษา

(๓) จัดให้มีระบบการดูแล ช่วยเหลือ และคุ้มครองนักเรียนหรือนักศึกษา ซึ่งตั้งครรภ์ ให้ได้รับการศึกษาด้วยรูปแบบที่เหมาะสมและต่อเนื่อง รวมทั้งจัดให้มีระบบการส่งต่อให้ได้รับบริการอนามัยการเจริญพันธุ์ และการจัดสวัสดิการสังคมอย่างเหมาะสม

การกำหนดประเภทของสถานศึกษา และการดำเนินการของสถานศึกษา แต่ละประเภท ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๗ ให้สถานบริการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นแก่ผู้รับบริการซึ่งเป็นวัยรุ่นอย่างถูกต้อง ครบถ้วน และเพียงพอ

(๒) จัดให้มีบริการให้คำปรึกษาและบริการอนามัยการเจริญพันธุ์ที่ได้มาตรฐานสำหรับผู้รับบริการซึ่งเป็นวัยรุ่น และสอดคล้องกับสิทธิตามมาตรา ๕ รวมทั้งจัดให้มีระบบการส่งต่อให้ได้รับการจัดสวัสดิการสังคมอย่างเหมาะสม

การกำหนดประเภทของสถานบริการ และการดำเนินการของสถานบริการ แต่ละประเภท ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๘ ให้สถานประกอบกิจการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นแก่ลูกจ้างซึ่งเป็นวัยรุ่นอย่างถูกต้อง ครบถ้วน และเพียงพอ

(๒) จัดหรือสนับสนุนให้ลูกจ้างซึ่งเป็นวัยรุ่นเข้าถึงบริการให้คำปรึกษาและบริการอนามัยการเจริญพันธุ์ รวมทั้งจัดให้มีระบบการส่งต่อให้ได้รับการจัดสวัสดิการสังคมอย่างเหมาะสม

การกำหนดประเภทของสถานประกอบกิจการ และการดำเนินการของสถานประกอบกิจการแต่ละประเภท ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๙ ให้มีการจัดสวัสดิการสังคมที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไข
ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ดังต่อไปนี้

(๑) ส่งเสริมสนับสนุนให้สภาเด็กและเยาวชนระดับจังหวัดและระดับ
อำเภอสร้างเครือข่ายเด็กและเยาวชนในพื้นที่เพื่อเป็นแกนนำป้องกัน แก้ไข และเฝ้าระวัง
ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

(๒) ส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐ และหน่วยงานของเอกชน
ที่เกี่ยวข้อง ทำหน้าที่ประสานงาน เฝ้าระวัง และให้ความช่วยเหลือแก่วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์
และครอบครัว

(๓) จัดให้มีการฝึกอาชีพตามความสนใจและความถนัดแก่วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์
ก่อนและหลังคลอดที่ประสงค์จะเข้ารับฝึกอาชีพ และประสานงานเพื่อจัดหางานให้ได้
ประกอบอาชีพตามความเหมาะสม

(๔) จัดหาครอบครัวทดแทนในกรณีที่วัยรุ่นไม่สามารถเลี้ยงดูบุตร
ด้วยตนเองได้

(๕) การจัดสวัสดิการสังคมในด้านอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการป้องกัน
และแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ
และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๐ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการให้วัยรุ่น
ในเขตราชการส่วนท้องถิ่นได้รับสิทธิตามมาตรา ๕

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้ราชการส่วนท้องถิ่น
มีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด
ในกฎกระทรวง

หมวด ๒
คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวในวัยรุ่น

มาตรา ๑๑^[๓] ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวในวัยรุ่น” ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ

(๒) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนเก้าคน ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม และปลัดกรุงเทพมหานคร

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนห้าคน ซึ่งประธานกรรมการแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ มีผลงาน และมีประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ไม่น้อยกว่าห้าปี ในด้านการสาธารณสุข ด้านการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของวัยรุ่น ด้านการศึกษา ด้านจิตวิทยา และด้านการสังคมสงเคราะห์ ด้านละหนึ่งคน

(๔) ผู้แทนเด็กและเยาวชน จำนวนสองคน ซึ่งประธานกรรมการแต่งตั้งจากผู้แทนสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย เป็นชายหนึ่งคนและหญิงหนึ่งคน

ให้อธิบดีกรมอนามัย เป็นกรรมการและเลขานุการ และผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนกรมกิจการเด็กและเยาวชน ผู้แทนกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนด โดยต้องคำนึงถึงชายและหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

[๓] มาตรา ๑๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๑๒ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบปีบริบูรณ์
- (๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (๔) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ไม่ติดยาเสพติดให้โทษ
- (๖) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๗) ไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ
- (๘) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก ให้ออก หรือเลิกจ้างจากหน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานของเอกชนเพราะทุจริตต่อหน้าที่ ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

มาตรา ๑๓ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปี นับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง ผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งแล้วอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้ประธานกรรมการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านเดียวกันแทน และให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งตนแทน เว้นแต่วาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวัน ประธานกรรมการจะไม่ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนก็ได้ และในการนี้ ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่เหลืออยู่

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมิได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๔ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ประธานกรรมการให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติ
เสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒

มาตรา ๑๕ ผู้แทนเด็กและเยาวชนตามมาตรา ๑๑ (๔) ต้องมีอายุไม่เกิน
ยี่สิบห้าปีบริบูรณ์ ต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒ (๑) และไม่มีลักษณะต้องห้าม
ตามมาตรา ๑๒ (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) หรือ (๘) และให้นำมาตรา ๑๓ มาใช้บังคับ
กับการดำรงตำแหน่งกรรมการของผู้แทนเด็กและเยาวชนดังกล่าวโดยอนุโลม

นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนเด็กและ
เยาวชนตามวรรคหนึ่ง พ้นจากตำแหน่งเมื่อตาย หรือลาออก หรือมีอายุเกินยี่สิบห้าปี
บริบูรณ์ หรือขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ (๑) (๓) (๔) (๕) (๖)
(๗) หรือ (๘)

มาตรา ๑๖ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุม
ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุม
หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มี
เสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้น
อีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ให้มีการประชุมคณะกรรมการอย่างน้อยปีละสองครั้ง

มาตรา ๑๗ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอนโยบายและยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาดังครุฑ
ในวัยรุ่นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา

(๒) เสนอแนวทางแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไข
ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นต่อคณะรัฐมนตรี รวมทั้งเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรี
ในการออกกฎกระทรวงตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) เสนอรายงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น
ต่อคณะรัฐมนตรีอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๔) กำหนดแนวทางปฏิบัติสำหรับหน่วยงานของรัฐและหน่วยงาน
ของเอกชนเพื่อป้องกัน ช่วยเหลือ แก้ไข และเยียวยาปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น
ปัญหาอนามัยการเจริญพันธุ์ของวัยรุ่น การใช้ความรุนแรงทางเพศและการกระทำความ
ผิดเกี่ยวกับเพศ

(๕) ให้คำปรึกษา แนะนำ และแก้ไขปัญหาคัดข้องในการดำเนินการ
เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นแก่หน่วยงานของรัฐและ
หน่วยงานของเอกชน

(๖) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่
ของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๘ นโยบายและยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหา
การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นตามมาตรา ๑๗ (๑) อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๑) มาตรการเกี่ยวกับการได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับ
การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

(๒) มาตรการเกี่ยวกับการให้วัยรุ่นได้รับสิทธิตามมาตรา ๕

(๓) มาตรการเกี่ยวกับการป้องกัน ช่วยเหลือ แก้ไข และเยียวยาปัญหา
การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

(๔) มาตรการเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น
ในหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานของเอกชน ให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ
และมีประสิทธิภาพ

การจัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์ตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงหลักการ
มีส่วนร่วมของประชาชน ประชาสังคม และวัยรุ่นด้วย

มาตรา ๑๙ คณะกรรมการจะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้

การประชุมคณะอนุกรรมการให้นำมาตรา ๑๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๐ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็น หรือให้ส่งคำชี้แจง เอกสาร ข้อมูล หลักฐาน หรือวัตถุใดที่เกี่ยวข้องมาเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาได้

มาตรา ๒๑ ในกรณีที่ปรากฏว่าสถานศึกษา สถานบริการ สถานประกอบกิจการ หรือหน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการแจ้งต่อรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น เพื่อให้มีการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๒ ให้กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ และให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำนโยบาย ยุทธศาสตร์ และรายงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเสนอต่อคณะกรรมการ

(๒) ประสานงาน ติดตาม ประเมินผล และร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานของเอกชนที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ให้มีการปฏิบัติตามนโยบายและยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

(๓) ส่งเสริมและสนับสนุนการรณรงค์และสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นและพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม

(๔) เป็นศูนย์กลางฐานข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น และดำเนินการหรือสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยในเรื่องดังกล่าว

(๕) จัดทำแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกัน ช่วยเหลือ แก้ไข และเยียวยาปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ปัญหาอนามัยการเจริญพันธุ์ของวัยรุ่น การใช้ความรุนแรงทางเพศและการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ และเผยแพร่ให้แก่หน่วยงานของรัฐและหน่วยงานของเอกชน

(๖) จัดทำแนวทางการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรซึ่งปฏิบัติงานเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

(๗) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการ คณะกรรมการ หรือ คณะอนุกรรมการมอบหมาย หรือตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

หมวด ๓ บทกำหนดโทษ

มาตรา ๒๓ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการหรือ คณะอนุกรรมการตามมาตรา ๒๐ โดยไม่มีเหตุอันสมควร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน หนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๒๔ ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการ ตามมาตรา ๑๑ (๑) และ (๒) และให้อธิบดีกรมอนามัยเป็นกรรมการและเลขานุการ ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการแต่งตั้ง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๑๑ (๓) และผู้แทนเด็กและเยาวชนตามมาตรา ๑๑ (๔) ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ทั้งนี้ ให้ผู้แทน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนกรมกิจการเด็กและเยาวชน และผู้แทน กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

**ง. กฎกระทรวงภายใต้พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น
พ.ศ. 2559**

สามารถศึกษาข้อมูลได้ที่ : เว็บไซต์ สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย

**จ. ข้อบังคับแพทยสภา ว่าด้วยหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการยุติการตั้งครรภ์ทางการแพทย์ของ
ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามมาตรา 305 แห่งประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2564**

หน้า ๗๖

เล่ม ๑๓๘ ตอนพิเศษ ๑๔๖ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๒ กรกฎาคม ๒๕๖๔

ข้อบังคับแพทยสภา

ว่าด้วยหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการยุติการตั้งครรภ์ทางการแพทย์
ของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามมาตรา ๓๐๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญา
พ.ศ. ๒๕๖๔

โดยที่มาตรา ๓๐๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญากำหนดให้การกระทำความผิดตามมาตรา ๓๐๑ หรือมาตรา ๓๐๒ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ถ้าเป็นการกระทำของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม และตามหลักเกณฑ์ของแพทยสภาในกรณีตามที่กำหนด ผู้กระทำไม่มีความผิดนั้น

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๑ (๓) (ฎ) และมาตรา ๒๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๒๕ คณะกรรมการแพทยสภาด้วยความเห็นชอบของสภานายกพิเศษ จึงออกข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับแพทยสภา ว่าด้วยหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการยุติการตั้งครรภ์ทางการแพทย์ของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามมาตรา ๓๐๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๖๔”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ข้อบังคับแพทยสภา ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการยุติการตั้งครรภ์ทางการแพทย์ตามมาตรา ๓๐๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๔๘

(๒) ข้อบังคับแพทยสภา ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการยุติการตั้งครรภ์ทางการแพทย์ตามมาตรา ๓๐๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓

ข้อ ๔ ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมสามารถยุติการตั้งครรภ์ได้ตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

(๑) การยุติการตั้งครรภ์ตามมาตรา ๓๐๕ (๑) แห่งประมวลกฎหมายอาญา เป็นกรณีที่ต้องกระทำเนื่องจาก

(ก) ปัญหาสุขภาพทางกายของหญิงตั้งครรภ์ หรือ

(ข) ปัญหาสุขภาพทางจิตของหญิงตั้งครรภ์ ซึ่งจะต้องได้รับการรับรองหรือเห็นชอบจากผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่มีชื่อผู้กระทำการยุติการตั้งครรภ์ อย่างน้อยหนึ่งคน

(๒) การยุติการตั้งครรภ์ตามมาตรา ๓๐๕ (๒) แห่งประมวลกฎหมายอาญา มีหลักเกณฑ์ ดังนี้

(ก) ทารกที่คลอดออกมามีความเสี่ยงอย่างมากที่จะมีความผิดปกติถึงขนาดทุพพลภาพอย่างร้ายแรง เช่น มีความพิการอย่างรุนแรง เป็นโรคทางพันธุกรรมอย่างร้ายแรง หรือทุพพลภาพประการอื่นอย่างร้ายแรง

(ข) มีการให้คำปรึกษาแนะนำทางพันธุศาสตร์ (genetic counseling) แก่หญิงตั้งครรภ์

(ค) มีการบันทึกผลการตรวจ การให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำทางพันธุศาสตร์ และข้อบ่งชี้ไว้ในเวชระเบียน

(ง) จะต้องได้รับการรับรองหรือเห็นชอบจากผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่มีใช้ผู้กระทำการยุติการตั้งครรภ์อย่างน้อยหนึ่งคน

(๓) การยุติการตั้งครรภ์ตามมาตรา ๓๐๕ (๓) แห่งประมวลกฎหมายอาญา หญิงต้องยืนยัน

เป็นลายลักษณ์อักษรต่อผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมว่าตนตั้งครรภ์เนื่องจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ โดยหญิงอาจให้ข้อเท็จจริงประกอบการยืนยันดังกล่าวได้

(๔) การยุติการตั้งครรภ์ตามมาตรา ๓๐๕ (๔) แห่งประมวลกฎหมายอาญา ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมสามารถยุติการตั้งครรภ์ได้ตามมาตรฐานการประกอบวิชาชีพเวชกรรม หรือแนะนำส่งต่อตามระบบของสถานพยาบาลโดยไม่ชักช้า

(๕) การยุติการตั้งครรภ์ตามมาตรา ๓๐๕ (๕) แห่งประมวลกฎหมายอาญา ต้องมีเอกสารแสดงว่าได้รับการตรวจและรับคำปรึกษาทางเลือกจากผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม และผู้ประกอบวิชาชีพอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด ในกรณีที่ต้องส่งต่อให้แนะนำส่งต่อตามระบบของสถานพยาบาลโดยไม่ชักช้า

ข้อ ๕ การยุติการตั้งครรภ์ในหญิงที่อยู่ในสภาวะที่เกี่ยวกับความผิดปกติทางร่างกายหรือจิตใจที่ไม่สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบด้วยกฎหมายหรือผู้ปกครองดูแล

ในกรณีที่ไม่มีผู้ที่จะให้ความยินยอมแทนได้ตามวรรคหนึ่ง หรือมีแต่บุคคลดังกล่าวไม่ให้ความยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควรหรือมีผลประโยชน์ขัดกันกับหญิง ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมอาจทำการยุติการตั้งครรภ์ให้หญิงได้หากเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของหญิงนั้น

ข้อ ๖ การวินิจฉัยอายุครรภ์ของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมให้เป็นไปตามมาตรฐานการประกอบวิชาชีพเวชกรรม

ข้อ ๗ การยุติการตั้งครรภ์ตามข้อบังคับนี้ให้กระทำในสถานพยาบาลของรัฐและสถานพยาบาลเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล

ข้อ ๘ ให้นายกแพทยสภาเป็นผู้รักษาการ และมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามข้อบังคับนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๔

ศาสตราจารย์เกียรติคุณสมศรี เผ่าสวัสดิ์

นายกแพทยสภา

**ฉ. ประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่อง การตรวจ และรับคำปรึกษาทางเลือก
ตามมาตรา 305 (5) แห่งประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2564**

สามารถศึกษาข้อมูลได้ที่ : เว็บไซต์ สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย

ช. ประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ: 9 ความผิดเกี่ยวกับเพศ (มาตรา 276 – 287/2)

มาตรา 276 ผู้ใดข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่นโดยขู่เข็ญด้วยประการใด ๆ โดยใช้กำลังประทุษร้าย โดยผู้อื่นนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือโดยทำให้ผู้อื่นนั้นเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทถึงสี่แสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ได้กระทำโดยทำให้ผู้ถูกระทำเข้าใจว่าผู้กระทำมีอาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนสี่หมื่นบาทถึงสี่แสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ได้กระทำโดยมีอาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยใช้อาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันอันมีลักษณะเป็นการโทรมหรึงหรือกระทำกับชายในลักษณะเดียวกัน ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สามแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นการกระทำความผิดระหว่างคู่สมรส และคู่สมรสนั้นยังประสงค์จะอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้เพียงใดก็ได้ หรือจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติแทนการลงโทษก็ได้ ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก และคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ประสงค์จะอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยาต่อไป และประสงค์จะหย่า ให้คู่สมรสฝ่ายนั้นแจ้งให้ศาลทราบ และให้ศาลแจ้งพนักงานอัยการให้ดำเนินการฟ้องหย่าให้

มาตรา 277 ผู้ใดกระทำชำเราเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีซึ่งมิใช่ภริยาหรือสามีของตน โดยเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นการกระทำแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบสามปี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนสี่หมื่นบาทถึงสี่แสนบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ได้กระทำโดยทำให้ผู้ถูกระทำเข้าใจว่าผู้กระทำมีอาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ได้กระทำโดยมีอาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยใช้อาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันอันมีลักษณะเป็นการโทรมเด็กหรึงหรือกระทำกับเด็กชายในลักษณะเดียวกัน ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต

ความผิดตามที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นการกระทำโดยบุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปีกระทำต่อเด็กซึ่งมีอายุกว่าสิบสามปีแต่ยังไม่เกินสิบห้าปี โดยเด็กนั้นยินยอม ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวจะพิจารณาให้มีการคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กผู้ถูกระทำหรือผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กแทนการลงโทษก็ได้ ในการพิจารณาของศาล ให้คำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ สิ่งแวดล้อมของผู้กระทำความผิดและเด็กผู้ถูกระทำ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำความผิดกับเด็กผู้ถูกระทำ หรือเหตุอื่นอันควรเพื่อประโยชน์ของเด็กผู้ถูกระทำด้วย

ในกรณีที่ได้มีการดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กผู้ถูกระทำหรือผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กแล้ว ผู้กระทำความผิดไม่ต้องรับโทษ แต่ถ้าการคุ้มครองสวัสดิภาพดังกล่าวไม่สำเร็จ ศาลจะลงโทษผู้กระทำความผิดน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ ในการพิจารณาของศาลให้คำนึงถึงเหตุตามวรรคห้าด้วย

มาตรา 277 ทวิ ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๒๗๖ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๒๗๗ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง เป็นเหตุให้ผู้ถูกระทำ

(1) รับอันตรายสาหัส ผู้กระทำความผิดระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สามแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

(2) ถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความผิดระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

มาตรา 277 ตี ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 276 วรรคสาม หรือมาตรา 277วรรคสี่ เป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำ

(1) รับอันตรายสาหัส ผู้กระทำความผิดระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

(2) ถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความผิดระวางโทษประหารชีวิต

มาตรา 278 ผู้ใดกระทำอนาจารแก่บุคคลอายุกว่าสิบห้าปีโดยขู่เข็ญด้วยประการใด ๆ โดยใช้กำลังประทุษร้าย โดยบุคคลนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือโดยทำให้บุคคลนั้นเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นการกระทำโดยใช้วัตถุหรืออวัยวะอื่นซึ่งมีใช้อย่างเพศล่วงล้ำอวัยวะเพศหรือทวารหนักของบุคคลนั้น ผู้กระทำความผิดระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทถึงสี่แสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคสอง ได้กระทำโดยทำให้ผู้ถูกกระทำเข้าใจว่าผู้กระทำมีอาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนสี่หมื่นบาทถึงสี่แสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคสอง ได้กระทำโดยมีอาวุธปืนหรือวัตถุระเบิดหรือโดยใช้อาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันอันมีลักษณะเป็นการโทรมหนี้ยหรือกระทำกับชายในลักษณะเดียวกัน ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สามแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

มาตรา 279 ผู้ใดกระทำอนาจารแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี โดยเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นการกระทำแก่เด็กอายุไม่เกินสิบสามปี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ผู้กระทำได้กระทำโดยขู่เข็ญด้วยประการใด ๆ โดยใช้กำลังประทุษร้าย โดยเด็กนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือโดยทำให้เด็กนั้นเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสาม เป็นการกระทำโดยใช้วัตถุหรืออวัยวะอื่นซึ่งมีใช้อย่างเพศล่วงล้ำอวัยวะเพศหรือทวารหนักของเด็กนั้น ผู้กระทำความผิดระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคสี่ เป็นการกระทำแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบสามปี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนสี่หมื่นบาทถึงสี่แสนบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคสี่หรือวรรคห้า ได้กระทำโดยทำให้ผู้ถูกกระทำเข้าใจว่าผู้กระทำมีอาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคสี่หรือวรรคห้า ได้กระทำโดยมีอาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยใช้อาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันอันมีลักษณะเป็นการโทรมเด็กหญิงหรือกระทำกับเด็กชายในลักษณะเดียวกัน ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต

มาตรา 280 ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 278 หรือมาตรา 279 เป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำ

(1) รับอันตรายสาหัส ผู้กระทำความผิดระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

(2) ถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความผิดระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

มาตรา 280/1 ถ้าผู้กระทำความผิดตามมาตรา 276 มาตรา 277 มาตรา 278 หรือมาตรา 279 ได้บันทึกภาพหรือเสียงการกระทำชำเราหรือการกระทำอนาจารนั้นไว้ เพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ หนึ่งในสาม

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งภาพหรือเสียงการกระทำชำเราหรือการกระทำอนาจารที่บันทึกไว้ ต้องระวางโทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ กึ่งหนึ่ง

มาตรา 281 ความผิดตามมาตราดังต่อไปนี้ เป็นความผิดอันยอมความได้

(1) มาตรา 276 วรรคหนึ่ง และมาตรา 278 วรรคสอง ซึ่งเป็นการกระทำความผิดระหว่างคู่สมรส ถ้ามิได้เกิดต่อหน้าธารกำนัล หรือไม่เป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำรับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย

(1) มาตรา 278 วรรคหนึ่ง ถ้ามิได้เกิดต่อหน้าธารกำนัล ไม่เป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำรับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย หรือมิได้เป็นการกระทำแก่บุคคลตั้งระบุมไว้ในมาตรา 285 และมาตรา 285/2

มาตรา 282 ผู้ใดเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น เป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไปเพื่อการอนาจารซึ่งชายหรือหญิง แม้ผู้นั้นจะยินยอมก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่บุคคลอายุเกินสิบห้าปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปี ผู้กระทำความผิดระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสามแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี ผู้กระทำความผิดระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

ผู้ใดเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น รับตัวบุคคลซึ่งมีผู้จัดหา ล่อไป หรือพาไปตามวรรคแรก วรรคสอง หรือวรรคสาม หรือสนับสนุนในการกระทำความผิดดังกล่าว ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ในวรรคแรก วรรคสอง หรือวรรคสาม แล้วแต่กรณี

มาตรา 283 ผู้ใดเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น เป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไปเพื่อการอนาจารซึ่งชายหรือหญิง โดยใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่บุคคลอายุเกินสิบห้าปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปี ผู้กระทำความผิดระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนสี่หมื่นบาทถึงสี่แสนบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี ผู้กระทำความผิดระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต

ผู้ใดเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น รับตัวบุคคลซึ่งมีผู้จัดหา ล่อไป หรือพาไปตามวรรคแรก วรรคสอง หรือวรรคสาม หรือสนับสนุนในการกระทำความผิดดังกล่าว ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ในวรรคแรก วรรคสอง หรือวรรคสาม แล้วแต่กรณี

มาตรา 283 ทวิ ผู้ใดพาบุคคลอายุเกินสิบห้าปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปีไปเพื่อการอนาจาร แม้ผู้นั้นจะยินยอมก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดซ่อนเร้นบุคคลซึ่งถูกพาไปตามวรรคแรกหรือวรรคสอง ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติในวรรคแรกหรือวรรคสอง แล้วแต่กรณี

ความผิดตามวรรคแรกและวรรคสามเฉพาะกรณีที่กระทำแก่บุคคลอายุเกินสิบห้าปี เป็นความผิดอันยอมความได้

มาตรา 284 ผู้ใดพาผู้อื่นไปเพื่อการอนาจาร โดยใช้อุบายหลอกลวงขู่เข็ญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำ ผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

ผู้ใดซ่อนเร้นบุคคลซึ่งถูกพาไปตามวรรคแรก ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้พาไปนั้นความผิดตามมาตรานี้เป็นความผิดอันยอมความได้

มาตรา 285 ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 276 มาตรา 277 มาตรา 277 ทวิ มาตรา 277 ตรี มาตรา 278 มาตรา 279 มาตรา 280 มาตรา 282 หรือมาตรา 283 เป็นการกระทำแก่บุพการี ผู้สืบสันดาน พี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมแต่บิดาหรือมารดา ญาติสืบสายโลหิต ศิษย์ซึ่งอยู่ในความดูแล ผู้อยู่ในความควบคุมตามหน้าที่ราชการ ผู้อยู่ในความปกครอง ในความพิทักษ์หรือในความอนุบาล หรือผู้อยู่ภายใต้อำนาจด้วยประการอื่นใด ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ หนึ่งในส่วน

มาตรา 285/1 การกระทำความผิดตามมาตรา 277 มาตรา 279 มาตรา 282 วรรคสาม มาตรา 283 วรรคสาม และมาตรา 283 ทวิ วรรคสอง หากเป็นการกระทำต่อเด็กอายุไม่เกินสิบสามปี ห้ามอ้างความไม่รู้อายุของเด็กเพื่อให้พ้นจากความผิดนั้น

มาตรา 285/2 ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 276 มาตรา 277 มาตรา 277 ทวิ มาตรา 277 ตรี มาตรา 278 หรือมาตรา 279 เป็นการกระทำแก่บุคคลซึ่งไม่สามารถปกป้องตนเองอันเนื่องมาจากการเป็นผู้ทุพพลภาพ ผู้มีจิตบกพร่อง โรคจิต หรือจิตฟั่นเฟือน คนป่วยเจ็บ คนชรา สตรีมีครรภ์ หรือผู้ซึ่งอยู่ในภาวะไม่สามารถรู้ผิดชอบ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ หนึ่งในส่วน

มาตรา 286 ผู้ใดกระทำความผิดด้วยประการใด ๆ ดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสี่แสนบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

- (1) ช่วยเหลือ ให้ความสะดวก หรือคุ้มครองการค้าประเวณีของผู้อื่น
- (2) รับประโยชน์ไม่ว่ารูปแบบใดจากการค้าประเวณีของผู้อื่นหรือจากผู้ซึ่งค้าประเวณี
- (3) บังคับ ขู่เข็ญ หลอกลวง หรือใช้อำนาจครอบงำผู้อื่น หรือรับผู้อื่นเข้าทำงานเพื่อการค้าประเวณี
- (4) จัดให้มีการค้าประเวณีระหว่างผู้ซึ่งค้าประเวณีกับหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อม
- (5) ปกปิดหรืออำพรางแหล่งที่มาของรายได้หรือทรัพย์สินซึ่งได้มาจากการค้าประเวณี
- (6) อยู่ร่วมกับผู้ซึ่งค้าประเวณีหรือสมาคมกับผู้ซึ่งค้าประเวณีคนเดียวหรือหลายคนเป็นอาจिन และไม่สามารถแสดงที่มาของรายได้ในการดำรงชีพของตน

(7) ขัดขวางการดำเนินการของหน่วยงานที่ดูแลในการป้องกัน ควบคุม ช่วยเหลือ หรือให้การศึกษแก่ผู้ซึ่งค้าประเวณี ผู้ซึ่งจะเข้าร่วมในการค้าประเวณี หรือผู้ซึ่งอาจได้รับอันตรายจากการค้าประเวณี

ความในวรรคหนึ่ง (2) และ (6) มิให้ใช้บังคับแก่ผู้รับประโยชน์ไม่ว่ารูปแบบใดซึ่งพึงได้รับตามกฎหมายหรือตามธรรมจรรยา

มาตรา 287 ผู้ใด

(1) เพื่อความประสงค์แห่งการค้า หรือโดยการค้า เพื่อการแจกจ่ายหรือเพื่อการแสดงอวดแก่ประชาชน ทำ ผลิต มีไว้ นำเข้าหรือยังให้นำเข้าในราชอาณาจักร ส่งออกหรือยังให้ส่งออกไปนอกราชอาณาจักร พาไปหรือยังให้พาไปหรือทำให้แพร่หลายโดยประการใด ๆ ซึ่งเอกสาร ภาพเขียน ภาพพิมพ์ ภาพระบายสี สิ่งพิมพ์ รูปภาพ ภาพโฆษณา เครื่องหมาย รูปถ่าย ภาพยนตร์ แถบบันทึกเสียง แถบบันทึกภาพหรือสิ่งอื่นใดอันลามก

(2) ประกอบการค้า หรือมีส่วนหรือเข้าเกี่ยวข้องในการค้าเกี่ยวกับวัตถุหรือสิ่งของลามกดังกล่าวแล้ว แจกจ่ายหรือแสดงอวดแก่ประชาชน หรือให้เช่าวัตถุหรือสิ่งของเช่นนั้น

(3) เพื่อจะช่วยให้การทำให้แพร่หลาย หรือการค้าวัตถุหรือสิ่งของลามกดังกล่าวแล้ว โฆษณาหรือโฆษณาโดยประการใด ๆ ว่ามีบุคคลกระทำการอันเป็นความผิดตามมาตรา นี้ หรือโฆษณาหรือโฆษณาว่าวัตถุ หรือสิ่งของลามกดังกล่าวแล้วจะหาได้จากบุคคลใด หรือโดยวิธีใด

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 287/1 ผู้ใดครอบครองสื่อลามกอนาจารเด็กเพื่อแสวงหาประโยชน์ในทางเพศสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งส่งต่อซึ่งสื่อลามกอนาจารเด็กแก่ผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 287/2 ผู้ใด

(1) เพื่อความประสงค์แห่งการค้า หรือโดยการค้า เพื่อการแจกจ่ายหรือเพื่อการแสดงอวดแก่ประชาชน ทำ ผลิต มีไว้ นำเข้าหรือยังให้นำเข้าในราชอาณาจักร ส่งออกหรือยังให้ส่งออกไปนอกราชอาณาจักร พาไปหรือยังให้พาไปหรือทำให้แพร่หลายโดยประการใด ๆ ซึ่งสื่อลามกอนาจารเด็ก

(2) ประกอบการค้า หรือมีส่วนหรือเข้าเกี่ยวข้องในการค้าเกี่ยวกับสื่อลามกอนาจารเด็ก แจกจ่ายหรือแสดงอวดแก่ประชาชนหรือให้เช่าสื่อลามกอนาจารเด็ก

(3) เพื่อจะช่วยให้การทำให้แพร่หลาย หรือการค้าสื่อลามกอนาจารเด็กแล้ว โฆษณาหรือโฆษณาโดยประการใด ๆ ว่ามีบุคคลกระทำการอันเป็นความผิดตามมาตรา นี้ หรือโฆษณาหรือโฆษณาว่าสื่อลามกอนาจารเด็กดังกล่าวแล้วจะหาได้จากบุคคลใด หรือโดยวิธีใด

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสองแสนบาทจากการวิเคราะห์ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 301 มาตรา 305 (1) - (5) และลักษณะ 9 ความผิดเกี่ยวกับเพศ มาตรา 276 - 287/2

ข. เอกสารรับรองผลการให้บริการปรึกษาทางเลือก

ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 28) พ.ศ. 2564

1. รหัสสถานบริการ.....

☐ OC01 ☐ OC02 ☐ OC03 ☐ OC04 ☐ OC05 ☐ OC06

หมายเหตุ รหัสหน่วยบริการ

OC01 สถานบริการภาครัฐ OC02 สถานบริการเอกชน OC03 สายด่วนปรึกษาเอดส์และตั้งครรภไม่พร้อม 1663
OC04 กลุ่มทำทาง OC05 เลิฟแคร์สเตชั่น OC06 หน่วยบริการอื่นๆ

2. ข้อมูลทั่วไป

2.1 ชื่อ-สกุล..... เลขที่บัตรประชาชน ID.....

วันเดือนปีเกิด..... อายุ..... ปี.....

รหัสเข้ารับบริการ (ถ้ามี)

2.2 วันเดือนปี ที่เข้ารับบริการครั้งแรก.....

2.3 ที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน อำเภอ..... จังหวัด

2.4 เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้

2.5 สิทธิในการรักษาพยาบาล

☐ หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ☐ ประกันสังคม ☐ สิทธิข้าราชการ ☐ ไม่มีสิทธิสุขภาพ

☐ กองทุนแรงงานต่างด้าว ☐ ประกันสุขภาพ ☐ อื่นๆ.....

3. ข้อมูลการตั้งครรภ์

3.1 การตั้งครรภ์ครั้งนี้เป็นครั้งที่ G..... P..... A

3.2 ตรวจยืนยันการตั้งครรภ์ด้วยตนเอง Urine Pregnancy Test

3.3 อายุครรภ์ที่ประเมินเมื่อแรกเข้ารับบริการ.....สัปดาห์ (12 - 20 สัปดาห์)

☐ การนับประจำเดือน ☐ การตรวจด้วยเครื่องอัลตราซาวด์

4. สภาพปัญหาที่พบจากบริการปรึกษาทางเลือก (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ กำลังอยู่ในระหว่างการศึกษา
- ☐ มีประวัติการถูกระงับด้วยความรุนแรงโดยคู่หรือคนในครอบครัว
- ☐ ฝ่ายชายปฏิเสธความรับผิดชอบ ถูกทอดทิ้ง
- ☐ ฝ่ายชายหรือคนในครอบครัวบังคับหรือข่มขู่ให้หญิงทำแท้ง
- ☐ สัมพันธภาพของคู่ไม่ดีและมีแนวโน้มแยกทางกัน
- ☐ ตั้งครรภ์ขณะใช้สารเสพติด หรือ มีคูที่ใช้สารเสพติด
- ☐ เป็นการตั้งครรภ์นอกสมรส หรือเลิกรากันไปแล้ว
- ☐ ไม่มีงานทำ ตกงาน
- ☐ มีโอกาสออกจากงานหรือไม่ได้งานทำหากตั้งครรภ์
- ☐ รายได้ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงบุตรที่จะเกิดมา ครอบครัวยากจน

- ☐ ไม่สามารถเลี้ยงดูบุตรที่เกิดมา ไม่มีครอบครัว ญาติพี่น้องรองรับ
- ☐ ไม่สามารถเปิดเผยการตั้งครรภ์ต่อสังคมหรือครอบครัวได้
- ☐ ความช่วยเหลือในการเดินทางและประสานเข้ารับบริการตามทางเลือก
- ☐ บริการปรึกษาทางเลือกต่อเนื่องเพื่อช่วยประคับประคองจิตใจ

อื่น ๆ ระบุ _____

5. ผลการให้คำปรึกษาวันที่

ทางเลือกของหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมหลังรับการปรึกษาทางเลือกตั้งครรภ์ไม่พร้อม

- ☐ หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมต้องการยุติการตั้งครรภ์ ตามมาตรา 305 (5) แห่งประมวลกฎหมายอาญา
- ☐ หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมต้องการยุติการตั้งครรภ์ อายุครรภ์ไม่เป็นไปตามมาตรา 305 (5) แห่ง

ประมวลกฎหมายอาญา

- ☐ หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมต้องการตั้งครรภ์ต่อ
- ☐ กรณีหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมยังไม่ได้ข้อสรุป
- ☐ กรณีเฉพาะ

ก. กรณีหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อม ที่อายุต่ำกว่า 15 ปี จำเป็นต้องมีผู้ปกครองมารับคำปรึกษาร่วมด้วย

ข. กรณีหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อม ที่ไม่สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง หรือสภาพร่างกายและจิตใจไม่พร้อม

6. การส่งต่อบริการตามความเหมาะสมและจำเป็น

4.1 ทางเลือกคือตั้งครรภ์ต่อไป ต้องการความช่วยเหลือที่ต้องการเพื่อการตั้งครรภ์ต่อไปได้
(เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

4.1.1 กระแสธารสุข

- ☐ การฝากครรภ์ที่มีการดูแลเฝ้าระวัง
- ☐ ค่าใช้จ่ายในการคุมกำเนิดกึ่งถาวรหลังคลอด เช่น ฝังยา ใส่ห่วง ทำหมัน เป็นต้น

4.1.2 กระแสธารการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

- ☐ บ้านพักระหว่างรอคลอด
- ☐ การสนับสนุนเงินช่วยเหลือระหว่างรอคลอด
- ☐ บ้านพักหลังคลอดบุตร
- ☐ สถานที่ฝากเลี้ยงทารกชั่วคราวหลังคลอด
- ☐ ครอบครัวอุปถัมภ์ช่วยเหลือในการเลี้ยงดูบุตรชั่วคราว
- ☐ การยกมอบบุตรหลังคลอด
- ☐ ช่วยประสานงานการขอเงินอุดหนุนเด็กแรกเกิดหลังคลอด
- ☐ การสนับสนุนอุปกรณ์เพื่อการเลี้ยงดูทารก เช่น นมผง ผ้าอ้อมสำเร็จรูป เป็นต้น
- ☐ การสนับสนุนเงินฉุกเฉินในช่วงหลังคลอด
- ☐ การสนับสนุนเงินรายเดือนในจำนวนที่เพียงพอต่อความเป็นอยู่และการเลี้ยงดูบุตร
- ☐ การคุ้มครองช่วยเหลือทารกที่แม่หรือบุคคลในครอบครัวใช้สารเสพติด
- ☐ การเฝ้าระวังดูแลช่วยเหลือความรุนแรงในครอบครัวที่อาจเกิดขึ้น

4.1.3 กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม

☐ ความช่วยเหลือให้ได้ศึกษาต่อในช่วงท้องและหลังคลอดโดยไม่ถูกให้ออกจากสถานศึกษา

4.1.4 กระทรวงแรงงาน

☐ ความช่วยเหลือให้ได้ทำงานต่อในช่วงท้องและหลังคลอดโดยไม่ถูกให้ออกจากที่ทำงาน

☐ การสนับสนุนอาชีพเพื่อให้หญิงเลี้ยงดูบุตรได้

4.1.5 กระทรวงมหาดไทย

☐ สถานรับเลี้ยงเด็กก่อนหรือพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในระดับท้องถิ่น

4.1.6 กระทรวงยุติธรรม

☐ ความช่วยเหลือในกระบวนการยุติธรรมเพื่อให้ฝ่ายชายที่เป็นพ่อรับผิดชอบค่าเลี้ยงดูบุตร

☐ ความช่วยเหลือเรื่องคดีความ ในกรณีการตั้งครรภ์ไม่พร้อมครั้งนี้เป็นความผิดเกี่ยวกับเพศ

4.1.7 ความช่วยเหลืออื่นๆ (โปรดระบุ)

ประสานส่งต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ชื่อหน่วยงาน _____

ชื่อผู้ประสานงาน _____

ข้อมูลสุขภาพที่จำเป็นต่อการส่งต่อบริการ _____

4.2 ทางเลือกคือยุติการตั้งครรภ์

☐ ประสานส่งต่อไปยังหน่วยบริการยุติการตั้งครรภ์

ชื่อหน่วยบริการ _____

ชื่อผู้ประสานงาน _____

☐ ข้อมูลสุขภาพที่จำเป็นต่อการส่งต่อบริการ _____

☐ การสนับสนุนเงินเพื่อเข้าสู่บริการ (ถ้ามี) หน่วยเป็นบาท

☐ ไม่ต้องการ

☐ ต้องการ ได้รับจาก _____ ดังต่อไปนี้

o ค่าตรวจรักษา ระบุ _____

o ค่าเดินทาง จาก _____ ถึง _____ เป็นเงิน _____

o ค่าที่พักระหว่างรอรักษา ที่ _____ เป็นเงิน _____

o ค่าบริการคุมกำเนิดกึ่งถาวร ระบุ _____ เป็นเงิน _____

ลงชื่อ _____

(ผู้ให้คำปรึกษาทางเลือก)

วันเดือนปี _____

**ณ. คำขอรับรองเป็นหน่วยบริการปรึกษาทางเลือกตามพระราชบัญญัติแก้ไข
เพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 28) พ.ศ. 2564**

ที่บันทึก
คำขอที่...../.....
รับวันที่...../...../.....
ลงชื่อ.....ผู้รับคำขอ

เขียนที่.....
วันที่ เดือน.....พ.ศ.....

1. ผู้ยื่นคำขอ ☐ ภาครัฐ ☐ ภาคเอกชน ☐ ภาคประชาสังคมอื่น.....

1.1 ข้าพเจ้า.....

เลขบัตรประจำตัว สัญชาติ.....อายุ.....ปี

1.2 นิติบุคคล.....

โดย (1) เลขบัตรประจำตัว

และ (2) เลขบัตรประจำตัว

เป็นนิติบุคคลประเภท จดทะเบียนเมื่อ เลขทะเบียน.....

วัตถุประสงค์เพื่อ.....

.....
.....

1.3 มี ☐ บ้าน ☐ สำนักงาน ตั้งอยู่เลขที่ หมู่ที่ ซอย/ตรอก

ถนน ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต

จังหวัด รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์

โทรสาร.....ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์.....

2. ขอยื่นคำขอต่อกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข เพื่อขอรับรองเป็นหน่วยบริการปรึกษาทางเลือกตาม
ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การตรวจและรับการรักษาทางเลือก ตามมาตรา ๓๐๕ (๕) แห่งประมวล
กฎหมายอาญาพ.ศ.

รายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ชื่อหน่วยบริการปรึกษาทางเลือก.....

2.2 กรณีมีที่ตั้งสำนักงานของหน่วยบริการปรึกษาทางเลือก

เลขที่.....หมู่ที่.....ตรอก/ซอย.....ถนน.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

วันและเวลาให้บริการ.....

โทรศัพท์.....โทรสาร.....มือถือ.....

website.....ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์.....

2.3 กรณีมีที่ตั้งสำนักงานของหน่วยบริการปรึกษาทางเลือก (แบบออนไลน์)

☐ มีการให้คำปรึกษาทางเลือกผ่านช่องทางออนไลน์ต่างๆ ดังต่อไปนี้ (โปรดระบุช่องทาง)

1.
2.
3.
4.
5.

☐ มีวันและเวลาให้บริการ.....

3. คุณสมบัติเฉพาะของหน่วยบริการให้คำปรึกษาทางเลือก

3.1 ลักษณะอาคารที่ตั้ง (เฉพาะข้อ 2.2)

☐ อาคารโดยเฉพาะ	☐ อาคารอยู่อาศัย	☐ ห้องแถว	☐ ตึกแถว
☐ บ้านแถว	☐ บ้านแฝด	☐ ศูนย์การค้า ตั้งอยู่ชั้นที่.....	
☐ อาคารพาณิชย์.....ชั้น		☐ คอนโดมิเนียมที่อยู่อาศัย	
☐ คอนโดมิเนียมสำนักงาน		☐ อื่น ๆ	

3.2 แบบประเมินการตรวจมาตรฐานหน่วยบริการปรึกษาทางเลือก (ตนเอง) (เฉพาะข้อ 2.2)

รายการตรวจ	ประเมินตนเอง		หมายเหตุ
	มี	ไม่มี	
1.ห้องให้คำปรึกษาทางเลือก 1.1 ห้องให้คำปรึกษาทางเลือกกันเป็นสัดส่วนและมิดชิด มีประตูเปิด-ปิด อย่างชัดเจน			
1.2 ไม่มีวงจรปิดในห้องให้คำปรึกษาทางเลือก			
2. หน่วยบริการปรึกษาทางเลือกต้องมีลักษณะการให้บริการดังต่อไปนี้ 2.1 มีความปลอดภัย มีความสะดวก เงียบสงบ และเหมาะสมต่อความเป็นส่วนตัวและเป็นความลับ ให้ทั้งผู้ให้คำปรึกษาทางเลือก และหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อม			
2.2 มีการให้บริการที่ได้มาตรฐานที่กรมอนามัยกำหนด			
2.3 ผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกต้องเป็นผู้ที่ผ่านการอบรมเท่านั้น โดยจะต้องแสดงบัตรประจำตัวผู้ให้คำปรึกษาให้เห็นอย่างชัดเจน			
3. คุณสมบัติผู้ให้คำปรึกษาทางเลือก 3.1 แสดงรายละเอียดผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรให้คำปรึกษาทางเลือก ขององค์กร			
3.2 การแสดงหนังสือรับรองหน่วยบริการให้คำปรึกษาทางเลือก (เมื่อได้รับอนุญาตจากกรมอนามัยแล้ว)			

รายการตรวจ	ประเมินตนเอง		หมายเหตุ
	มี	ไม่มี	
3.3 แสดงป้ายหน่วยบริการปรึกษาทางเลือก			
3.4 แสดง วัน เวลาให้บริการ			
4. ระบบจัดเก็บข้อมูลให้คำปรึกษาทางเลือกประจำหน่วยบริการปรึกษาทางเลือก			
4.1 ทะเบียนผู้มารับคำปรึกษา			
4.2 มีระบบทะเบียนเป็นความลับ และสามารถค้นหาข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว เพื่อรองรับการตรวจสอบ			

3.3 จำนวนของผู้ปฏิบัติงานที่ผ่านการอบรมหลักสูตรให้คำปรึกษาทางเลือกขององค์กร.....คน
รายชื่อดังต่อไปนี้

1. เลขที่.....ว/ด/ป.....
2. เลขที่.....ว/ด/ป.....
3. เลขที่.....ว/ด/ป.....
4. เลขที่.....ว/ด/ป.....
5. เลขที่.....ว/ด/ป.....

4. พร้อมกับคำขอนี้ ข้าพเจ้าได้แนบเอกสารหลักฐานมาเพื่อประกอบการพิจารณา ดังต่อไปนี้

- ☐ สำเนาทะเบียนบ้าน และสำเนาบัตรประชาชน ของผู้บริหารองค์กรที่ยื่นคำขอ
พร้อมรับรองสำเนาถูกต้อง
- ☐ สำเนาทะเบียนนิติบุคคล (กรณีเป็นนิติบุคคล)
- ☐ แผนที่ไปและแผนผังของหน่วยบริการปรึกษาทางเลือก
- ☐ หลักฐานผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรให้คำปรึกษาทางเลือกขององค์กร
- ☐ เอกสารอื่นๆ.....

ขอรับรองเอกสารและข้อความข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ).....ผู้ยื่นคำขอ

(.....)

ตำแหน่ง

หมายเหตุ : 1. ใส่เครื่องหมาย ☐ ในช่อง หน้าข้อความที่ต้องการ

2. ผู้ยื่นคำขอ ต้องเป็นผู้บริหารองค์กรได้แก่ ประธานกรรมการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย
โดยมีหนังสือมอบหมายเป็นทางการ

สำหรับเจ้าหน้าที่

เอกสารครบถ้วนถูกต้องทุกรายการ เมื่อวันที่...../...../.....
ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่รับคำขอ ลงชื่อ.....ผู้อนุญาต/ผู้รับมอบอำนาจ
เอกสารหลักฐานไม่ครบตามข้อกำหนด หรือ ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขในประกาศกระทรวง ให้เพิ่มเติม
เอกสารหรือแก้ไขรายการดังต่อไปนี้

การตรวจสอบเอกสาร ครั้งที่ 1

.....

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่ ลงชื่อ.....ผู้อนุญาต/ผู้รับมอบอำนาจ
วันที่...../...../.....

การตรวจสอบเอกสาร ครั้งที่ 2

.....

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่ ลงชื่อ.....ผู้อนุญาต/ผู้รับมอบอำนาจ
วันที่...../...../.....

ผู้ตรวจสอบเบื้องต้น

(ลงชื่อ).....ผู้ยื่นคำขอ
(.....)

ตำแหน่ง

วัน/เดือน/ปี.....

ผู้อนุญาต

(ลงชื่อ).....ผู้ยื่นคำขอ
(.....)

ตำแหน่ง

วัน/เดือน/ปี.....

ญ. หนังสือรับรองหน่วยบริการปรึกษาทางเลือก ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
ประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 28) พ.ศ. 2564

หนังสือรับรอง
หน่วยบริการปรึกษาทางเลือก
ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 28) พ.ศ. 2564

หนังสือรับรองที่

หนังสือรับรองฉบับนี้ให้ไว้แก่
(ชื่อหน่วยบริการ)

เพื่อแสดงว่าเป็นหน่วยบริการปรึกษาทางเลือกองค์กรประชาสังคมที่ขึ้นทะเบียนกับกรมอนามัย ตามประกาศ
กระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การตรวจและรับคำปรึกษาทางเลือกตามมาตรา ๓๐๕ (๕) แห่งประมวลกฎหมาย
อาญา พ.ศ. 2564

ที่ตั้งของหน่วยบริการปรึกษาทางเลือก เลขที่

หมู่ที่

ตรอก/ซอย

ถนน

ตำบล/แขวง

อำเภอ/เขต

จังหวัด

รหัสไปรษณีย์

โทรศัพท์

โทรสาร

มือถือ

หนังสือรับรองฉบับนี้ใช้ได้จนถึงวันที่ เดือน พ.ศ.
และให้ใช้ได้เฉพาะสถานที่ของหน่วยบริการปรึกษาทางเลือกเท่านั้น

ให้ไว้ ณ วันที่

เดือน

พ.ศ.

ผู้อนุญาต

ก. หลักสูตรการอบรม การปรึกษาทางเลือกกรณีตั้งครรภ์ไม่พร้อม

เกี่ยวกับหลักสูตร

วัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาทางเลือก (Option counseling) กรณีตั้งครรภ์ไม่พร้อมเป็นการให้คำปรึกษาบุคคลและครอบครัว ที่ประสบปัญหาตั้งครรภ์ไม่พร้อม เน้นการสร้างสัมพันธภาพ ช่วยให้หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมตัดสินใจเลือกทางออกภายใต้ข้อมูลทางเลือกที่หลากหลาย ถูกต้อง และรอบด้านให้สอดคล้องกับเงื่อนไขการดำเนินชีวิต และศักยภาพของตัวหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อม รวมทั้งมีความพร้อมในการรับผลที่ตามมาของการตัดสินใจได้

หลักสูตรการอบรมการปรึกษาทางเลือกกรณีตั้งครรภ์ไม่พร้อม เป็นหลักสูตรที่จัดทำขึ้นสำหรับผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกเป็นผลสืบเนื่องจากพระราชบัญญัติแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 28) พ.ศ. 2564 ในมาตรา 4 โดยยกเลิกความในมาตรา 305 เดิม โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวข้องกับผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกในมาตรา 305 (5) คือหญิงซึ่งมีอายุครรภ์เกินสิบสองสัปดาห์ แต่ไม่เกินยี่สิบสัปดาห์ ยืนยันที่จะยุติการตั้งครรภ์ภายหลังการตรวจและรับคำปรึกษาทางเลือกจากผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมและผู้ประกอบวิชาชีพอื่นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของแพทยสภาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น และประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่องการตรวจและรับคำปรึกษาทางเลือกตามมาตรา 305 (5) แห่งประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2564 ที่ระบุไว้ในหมวด 1 ข้อ 6 ที่ผู้ประกอบวิชาชีพอื่น เมื่อได้ผ่านการฝึกอบรมเกี่ยวกับการได้คำปรึกษาทางเลือกแก่หญิงตั้งครรภ์ตามที่กรมอนามัยกำหนดและขึ้นทะเบียนกับกรมอนามัยแล้ว ให้เป็นผู้ให้คำปรึกษาทางเลือก

นอกจากนี้ประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับดังกล่าว ได้กำหนดหลักการให้คำปรึกษาทางเลือกแก่หญิงตั้งครรภ์ และการให้คำปรึกษาทางเลือกควรดำเนินการโดยเร็วและคำนึงถึงอายุครรภ์ของหญิงไม่ให้เกินกว่าที่กฎหมายกำหนดหากต้องมีการยุติการตั้งครรภ์ และเมื่อสิ้นสุดกระบวนการให้คำปรึกษาทางเลือกแล้ว ผู้ให้คำปรึกษาทางเลือกออกเอกสารแก่หญิงแสดงว่าได้รับการตรวจและรับคำปรึกษาทางเลือก และดำเนินการให้หญิงได้รับการดูแลช่วยเหลือตามทางเลือกรวมทั้งการตั้งครรภ์ต่อตามหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามประกาศฯ ฉบับนี้และการยุติการตั้งครรภ์ตามข้อบังคับแพทยสภา รวมทั้งให้คำแนะนำแก่หญิงตั้งครรภ์เพื่อดำเนินการยุติการตั้งครรภ์หรือดำเนินการอื่นใดให้เป็นไปตามกฎหมายตามมาตรา 305 (1) ถึง (4) แห่งประมวลกฎหมายอาญาตามที่เห็นสมควร **วัตถุประสงค์การอบรม** เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม

1. ทราบสาระสำคัญกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ระเบียบกระทรวงสาธารณสุข และข้อบังคับการยุติการตั้งครรภ์ตามกฎหมาย

2. ทราบสาระสำคัญและแนวทางปฏิบัติตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจและการปรึกษาทางเลือกตามประมวลกฎหมายมาตรา 305 (5) ในพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 28) พ.ศ. 2564

3. ทราบความรู้ที่เกี่ยวข้องและหลักเกณฑ์การให้บริการหญิงตั้งครรภ์ทางด้านการแพทย์ ได้แก่ กระบวนการตั้งครรภ์ การฝากครรภ์และดูแล การคลอด วิธีการยุติการตั้งครรภ์และการดูแลหลังยุติการตั้งครรภ์ การคุมกำเนิดหลังคลอดและหลังการยุติการตั้งครรภ์ และการส่งต่อเพื่อรับบริการและสวัสดิการตามระบบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัติแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 28) พ.ศ. 2564 และประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่องการตรวจและรับคำปรึกษาทางเลือกตามมาตรา 305 (5) แห่งประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2564

4. ทราบหลักการประเมินศักยภาพของผู้มารับคำปรึกษาทางเลือกในด้านต่างๆ ได้แก่ การประเมินสุขภาพจิต การประเมินครอบครัวและสังคม การประเมินภาวะทางเศรษฐกิจ การประเมินความพร้อมและวุฒิภาวะของหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมในการดูแลครรภ์และบุตร

5. ทราบหลักการให้บริการปรึกษาทางเลือกทั่วไปและหลักการปรึกษาทางเลือก รวมทั้งสามารถให้คำปรึกษาตามสภาพปัญหาของหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อม

6. ทราบเครือข่ายการส่งต่อบริการทั้งรายที่ตั้งครรภ์ต่อและยุติการตั้งครรภ์

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการอบรม แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ

1) กลุ่มที่มีประสบการณ์การให้คำปรึกษา และกำลังปฏิบัติงานให้การปรึกษาทางเลือกได้แก่

- พยาบาลวิชาชีพ สหวิชาชีพ ผู้ที่กำลังปฏิบัติหน้าที่ให้การปรึกษาทางเลือกในหน่วยบริการสาธารณสุขสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข หรือสังกัดอื่น

- ผู้ที่กำลังปฏิบัติงานให้การปรึกษาทางเลือก ณ สายด่วนการให้ปรึกษา และมีประสบการณ์การทำงานไม่น้อยกว่า.... ปี (หรือมีประสบการณ์การให้คำปรึกษาอย่างน้อย.....ราย)

- เคยได้รับการอบรมหลักสูตรการให้คำปรึกษาทางเลือกจากสถาบันต่างๆที่ได้รับการรับรอง เช่น หลักสูตรให้การปรึกษาทางเลือกจากกรมสุขภาพจิต/หลักสูตรการปรึกษาทางเลือกเพื่อฟื้นฟูอำนาจและศักยภาพแนวสตรีนิยม สำหรับบุคลากรศูนย์พึ่งได้ในโรงพยาบาล เป็นต้น

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มเติมความรู้ในด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องและการส่งต่อเพื่อรับบริการและสวัสดิการตามระบบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัติแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 28) พ.ศ. 2564 และประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่องการตรวจและรับคำปรึกษาทางเลือกตามมาตรา 305 (5) แห่งประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2564 และฟื้นฟูความรู้ที่เกี่ยวข้องและหลักเกณฑ์การให้บริการหญิงตั้งครรภ์ทางด้านการแพทย์ ได้แก่ ข้อมูลที่ควรทราบเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ วิธีการยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัยตามอายุครรภ์ และการดูแลหลังยุติการตั้งครรภ์การคุมกำเนิดหลังการยุติการตั้งครรภ์ รวมทั้งทราบหลักการและเป้าหมายการให้คำปรึกษาทางเลือกสำหรับผู้ตั้งครรภ์ไม่พร้อม ในรูปแบบบทบาทสมมติ (Role Play)

ขอบเขตเนื้อหาและระยะเวลาการอบรม 1 วัน

หัวข้อ	เนื้อหา
การปรึกษาทางเลือกกรณีการตั้งครรภ์ไม่พร้อม	- คุณสมบัติของผู้ให้คำปรึกษาทางเลือก - การประสานส่งต่อหน่วยงาน - แนวทางการให้บริการปรึกษาทางเลือกในกรณีต่างๆ ฝึกปฏิบัติโดยใช้บทบาทสมมติ (Role Play)
ข้อมูลที่ควรทราบในการปรึกษาทางเลือก	- ข้อมูลด้านกฎหมาย ☐ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 28) พ.ศ. 2564 มาตรา 301 และมาตรา 305 (1)-(5) ☐ ประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่อง การตรวจและรับคำปรึกษาทางเลือกตามมาตรา 305 (5) แห่งประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2564 ☐ กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
	- ข้อมูลที่ควรทราบเมื่อหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมเลือกยุติการตั้งครรภ์ ☐ การให้ปรึกษาก่อนการยุติการตั้งครรภ์ ☐ การซักประวัติทางการแพทย์ และตรวจร่างกาย ☐ การตรวจทางห้องปฏิบัติการ ☐ การปรึกษาทางเลือกเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการยุติการตั้งครรภ์ ☐ การปรึกษาทางเลือกเพื่อลดความเจ็บปวด ☐ การให้คำปรึกษาหลังยุติการตั้งครรภ์ ☐ การดูแลก่อนกลับบ้าน - ข้อมูลที่ควรทราบเมื่อหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมเลือกตั้งครรภ์ต่อ ☐ การบริการและการดูแลขณะตั้งครรภ์ ☐ การบริการและการดูแลระหว่างคลอด
พิธีรับประกาศนียบัตรหลังจบการอบรม	

*** การประเมินผล Pretest – Post test ก่อนและหลังการอบรม**

2) กลุ่มที่ยังไม่เคยมีประสบการณ์ในการให้คำปรึกษาทางเลือกหรือผู้ปฏิบัติงานรายใหม่ ได้แก่

- พยาบาลวิชาชีพ หรือสหวิชาชีพ ผู้ที่กำลังปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยบริการสาธารณสุขสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข หรือสังกัดอื่น
- ผู้ที่กำลังปฏิบัติงานให้การปรึกษาทางเลือก ณ สายด่วนการให้ปรึกษา และมีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า.... ปี (หรือมีประสบการณ์การให้คำปรึกษาน้อยกว่า ราย)
- ไม่เคยได้รับการอบรมหลักสูตรการให้คำปรึกษาทางเลือกขอบเขตเนื้อหาและระยะเวลาการอบรม 3 วัน

เรื่อง	สาระสำคัญ/เนื้อหา
วันที่ 1	
การให้คำปรึกษาทางเลือก	- องค์ประกอบของกระบวนการให้คำปรึกษาทางเลือก - ทักษะการให้คำปรึกษาทางเลือก - กระบวนการให้คำปรึกษาทางเลือก - ฝึกปฏิบัติโดยใช้บทบาทสมมติ (Role Play) - การสร้างสัมพันธภาพและมารยาทในการให้คำปรึกษาทางเลือก - ทักษะการฟังอย่างมีสติ และ การตั้งคำถามเชิงบวก - การจัดการความคิด - การช่วยการตัดสินใจ - การดูแลจิตใจผู้ให้คำปรึกษาทางเลือก
วันที่ 2	
การปรึกษาทางเลือกกรณีการตั้งครรภ์ไม่พร้อม	- คุณสมบัติของผู้ให้คำปรึกษาทางเลือก - การประสานส่งต่อหน่วยงาน - แนวทางการให้บริการปรึกษาทางเลือกในกรณีต่างๆ ฝึกปฏิบัติโดยใช้บทบาทสมมติ (Role Play)
ข้อมูลที่ควรทราบในการปรึกษาทางเลือก	- ข้อมูลด้านกฎหมาย ☐ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 28) พ.ศ. 2564 มาตรา 301 และมาตรา 305 (1)-(5) ☐ ประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่อง การตรวจและรับคำปรึกษาทางเลือก ตามมาตรา 305 (5) แห่งประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2564 - กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
วันที่ 3	
ข้อมูลที่ควรทราบในการปรึกษาทางเลือก	ข้อมูลที่ควรทราบเมื่อหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมเลือกยุติการตั้งครรภ์ - การให้ปรึกษาก่อนการยุติการตั้งครรภ์ - การซักประวัติทางการแพทย์ และตรวจร่างกาย - การตรวจทางห้องปฏิบัติการ - การปรึกษาทางเลือกเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการยุติการตั้งครรภ์ - การปรึกษาทางเลือกเพื่อลดความเจ็บปวด - การให้คำปรึกษาหลังยุติการตั้งครรภ์ - การดูแลก่อนกลับบ้าน ข้อมูลที่ควรทราบเมื่อหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมเลือกตั้งครรภ์ต่อ - การบริการและการดูแลขณะตั้งครรภ์ - การบริการและการดูแลระหว่างคลอด
พิธีรับประกาศนียบัตรหลังจบการอบรม	

***การประเมินผล Pretest – Post test ก่อนและหลังการอบรม**

การดำเนินการจัดการอบรม

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

- ☐ รับทราบนโยบายที่มาจากพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 28) พ.ศ. 2564 มาตรา 301 และมาตรา 305 (1) - (5) ที่กำหนดไว้ถึงผู้ที่ตั้งครุฑไม่พร้อม ต้องผ่านกระบวนการให้คำปรึกษาทางเลือก
- ☐ ส่งบุคลากรเข้ารับการอบรม เพื่อเป็นครู ก ในการอบรมบุคลากรในจังหวัดที่รับผิดชอบการให้คำปรึกษาทางเลือกจากส่วนกลาง
- ☐ จัดอบรมบุคลากรในจังหวัดที่รับผิดชอบการให้คำปรึกษาทางเลือก โดยใช้เนื้อหาในคู่มือการปรึกษาทางเลือกหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อม

กรมอนามัย

- จัดอบรมบุคลากรจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและศูนย์อนามัย
- ติดตามและประเมินผลการอบรม

คู่มือ

การปรึกษาทางเลือก

สตรีที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อม

จัดทำโดย

สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

อาคาร 2 ชั้น 3 เลขที่ 88/22 ม.4 ต.ตลาดขวัญ

ถ.ติวานนท์ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000

โทร : 0 2590 4243

เว็บไซต์ : rh.anamai.moph.go.th

